

BARIŞ ve DEMOKRATİK ANAYASA İSTİYORUZ

● Türkiye 12 Haziran seçimi ile yepyeni, geri dönülemez bir sürece giriyor. Bu seçim bir sonuç değil barışa, özgürlüğe ve eşitliğe giden yolda bir başlangıç olabilir.

● Savaşın ve çözümsüzlüğün sürmesini isteyen ve Kürtleri hiçe sayan güçlerin çabalarına rağmen bütün engelleri ve tuzakları birer birer aşarak barışa giden yola ulaşmak zorundayız.

Koray Düzgören'in yazısı sayfa 2'de

BARIŞ YAZARLARI

- ▶ Kara listeler... Kırmızı listeler...
Doğan Özgüden'in yazısı sayfa 3'te
- ▶ Denizlerin Mahirlerin mücadelesi sürüyor
İrfan Cüre'nin yazısı sayfa 4'te
- ▶ Seçim sonrası herkes üzerine düşeni yapmak zorunda
Kemal Uzun'un yazısı sayfa 7'de
- ▶ Barışın yol haritası
Fuat Kav'ın yazısı sayfa 8'de
- ▶ Erol Özkoray: "Devletin militarist ve faşizan bir yapısı var"
Heberi sayfa 9'da
- ▶ Newroz Serhildan, Serhildan ji Azadi ye!
Memo Şahin'in yazısı sayfa 15'de
- ▶ Soykırım suçu ve hatırlama
Toros Sarian'ın yazısı sayfa 16'da
- ▶ Büyük acıyı paylaşmak
Kadriye Karcı'nın yazısı sayfa 17'de
- ▶ Basın özgürlüğü sıralamasında 138'inci sırada olmak
Günay Aslan'ın yazısı sayfa 24

"Her ülkenin savunma bakanlığı var ama bir barış bakanlığı yok"

Boğaziçi Üniversitesi Barış Eğitimi Merkezi'nde 'Çatışma çözme ve çatışma yönetme' konulu bir seminer veren Kıbrıs Üniversite'sinden Dr. Maria Hadjipavlou, "Kadınların katılımı tüm demokratik süreçlerin inşası açısından toplumun bütünü için önemlidir"

Ali Has'ın röportajı sayfa 12-13'de

Ozan Emekçi "Aleviler ile Kürtler yan yana olmalı"

Kürt sorunu demokratik bir tarzda çözülemezse Alevilerin sorunu da çözülemez. Alevilerin bu gerçeği kavraması lazım"
Süheyla Yıldırım'ın röportajı sayfa 18-19'da

Vedat Türkali: "Kardeşlik ilkelerini ayağa kaldırmak gerekiyor"

Şu aşamada mümkün merteye şu öldürme, öldürüşme aşamasının kapatılması gerekiyor. Türke de düşen bu, Kürde de düşen bu!..."

Selda Aksoy'un röportajı sayfa 23'de

Anayasa yapmak mı, çözümsüzlük mü?

Milliyetçi kamplaşmalar karşısında demokratikleşme eksenli radikal adımlar atılmazsa kısa bir süre içinde kendimizi bambaşka bir atmosferde bulabiliriz.

Ayhan Bilgen'in yazısı sayfa 6'da

YENİ BİR SÜRECE DOĞRU...

Aşiti-Barış, 1 Mayıs İşçi Bayramı'na sunulan 4'üncü sayısına başarıyla ulaşmış bulunuyor.

Gazetemize desteğiniz sürüyor ve bu destek sürdükçe de Aşiti-Barış'ın kalitesini sürekli yükselterek yolumuza devam etmek istiyoruz. Bu sayı, Türkiye'nin geleceği açısından çok önemli bir sürece de rast geliyor.

Önümüzdeki dönemin, 12 Haziran'daki genel seçim öncesinin bütün gerginliklerine ve umutsuzluklarına rağmen bir barış sürecine evrilmesini diliyoruz. 5'inci sayımızı Barış Ayı olarak nitelendirilen Eylül'ün başında çıkarmayı düşünüyoruz.

Her türlü katkınızı, dilek, öneri ve eleştirilerinizi bekliyoruz.

Avrupa Barış Meclisi

BARIŞ ve DEMOKRATİK ANAYASA İSTİYORUZ

Koray Düzgören

Türkiye 12 Haziran seçimleriyle yepyeni, geri dönülemez bir sürece giriyor. 12 Haziran seçimi bir sonuç değil barış ve özgürlüğe giden yolda bir başlangıç olarak değerlendiriliyor. Bu başlangıcın yeni, sivil, demokratik bir anayasa ile sağlanabileceği ise yadsınamaz bir gerçek olarak kabul ediliyor.

Fakat bu barışçıl ve iyi niyetli beklentilere rağmen ülkede AKP'nin seçim öncesinden başlayan militarist ve savaşı geliştirmeye, Kürt siyasi hareketini tasfiye etmeye yönelik yaklaşımları nedeniyle karamsar bir ortam da var.

Bu karamsarlık Başbakan Erdoğan'ın ve AKP sözcüleri ile kalemlerinin sözleri ve yazıları ile pekiyor. Barış umudu olanları endişelendiriyor.

PKK'nin eylemsizlik kararına rağmen Kürt illerinde ve bölgelerinde adeta ilan edilmemiş bir sıkıyönetim uygulanıyor. Hem askeri operasyonlar devam etti hem de polis-yargı ortak operasyonları hız kesmeden 29 Mart yerel seçimlerinin hemen sonrasında bu yana devam ediyor.

EMEK, DEMOKRASİ VE ÖZGÜRLÜK BLOĞU

Türkiye'nin demokratikleşmesi, işçi ve emekçilerin hakları ve halkların eşit bir şekilde birarada yaşaması için mücadele edeceğini açıklayan demokrasi güçlerinin temsilcileri seçime Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloğu olarak girdiler. Türkiye'de demokrasinin önünü açmak ve 12 Eylül darbesinin ürünü militarist, antidemokratik anayasa yerine özgürlükçü bir anayasanın yapılabilmesi için önümüzdeki sürecin hayati öneme sahip olduğunu savundular ve bu yolda mücadele edeceklerini duyurdular. Blok, hem çıkardığı adaylar hem de söylemleriyle Kürt halkının ve sol demokratik kesimlerin destek ve sempatisini kazandı.

Nitekim Türkiye'deki akıllı başında herkesin, hatta devleti yöneten sivil-asker kadroların da teslim ettiği gibi Kürt sorununun ülkenin en temel sorunu olduğu bir gerçektir. Başbakan Erdoğan'ın 'Kürt sorunu bitmiştir' şeklindeki açıklaması bu gerçeği değiştirmiyor.

Üstelik bu sorunun toplumsal uzlaşma temelinde çözülebileceği de biliniyor.

Türkiye'de AKP'nin seçim öncesinden başlayan uzlaşmaz, milliyetçi ve Kürtleri dışlayıcı tutumu nedeniyle gerginleşen ortama rağmen sorunun çözümüne yönelik çabalar da sürüyor. Öcalan'la İmralı'da yapılan görüşmelere devam edildiği ve belli bir noktaya geldiği de yapılan açıklamalardan anlaşılıyor. Kaos görüntüsü veren ortama rağmen kamuoyunda ve özellikle de Kürtler açısından çözüme yönelik bir beklenti giderek yükseliyor.

Öte yandan Kuzey Afrika ve Orta-doğu'daki gelişmeler de çözüme ilişkin zamanın giderek daraldığını ortaya koyuyor. Bu gelişmeler çerçevesinde Kürtler artık statüsüz yaşamak istememekte, bu nedenle de çözüme yönelik barışçı, demokratik adımların atılmasını beklemektedir.

Kürtler, hatta Türkiye'de barış isteyen geniş kesimler artık oyalama taktiklerinin, meseleleri ertelemenin geçerli yol olmadığını görmektedir.

Bu nedenle 12 Haziran seçimi önemlidir ama seçim sonrasında atılması beklenen olası adımların daha önemli olduğu ve olacağı da bir gerçektir.

YENİ DEMOKRATİK ANAYASA NASIL OLMALI?

Bu beklentilerin başında yeni ve demokratik bir anayasa yapmak vardır. Yeni Meclis gerçi yüzde 10 seçim barajı ile oluşuyor ve bağımsız adaylara rağmen eksik bir irade söz konusudur. Buna rağmen yeni, sivil ve demokratik anayasa başta Kürt sorunu olmak üzere ülkenin bütün sorunlarının çözülebilmesinin başlangıç adımı olacaktır.

Kürtler ve bloğu oluşturan siyasi örgüt ve kesimler bu yeni anayasanın demokratik ulus çerçevesinde oluşturulacağını, tekçi bir ulusa değil, çoklu bir ulus yapısına dayandırılması gerektiğini belirtmektedir.

Bu anlamda anayasanın, ülkenin bir

merkezden değil yerinden yönetilmesine olanak sağlayacak ilkeler içermesi de gerekecektir. Kürtler barış içinde hem kendi kültürlerini yaşamak hem de kendilerini yönetmek istemektedir. Üstelik bunu Türkiye'deki her bölge ve her kesimden halk ya da grup için de istemektedirler.

Aslında barışa giden yolun temel taşlarından biri de bu anlayıştır.

YENİ SÜREÇ VE ÖCALAN'IN YENİ ÇÖZÜM ÖNERİLER

Son görüşme notlarından Abdullah Öcalan'ın, İmralı'da bir ay önce çözüm için üç pratik öneri sunduğunu öğreniyoruz. Bunlardan birincisi bir anayasa komisyonunun kurulması. Bu komisyonun, anayasaya dönük gündem oluşturucu konferanslar yapabileceğini söylüyor.

İkincisi, eylemsizlik sürecini takip edecek, tarafları denetleyecek, süreci kalıcı hale getirecek tedbirleri almaya dönük çalışmayı yönetecek, hatta ileride adalet ve hakikat komisyonuna dönüşebilecek, giderek silahsızlanma sürecini yürütecek olan bir barış konseyi öneriyor.

Üçüncü olarak da Kürt sorununun çözümüyle ilgili kesimlerin destek olacağı bir komisyon kurulmasının yararlı olacağını söylüyor.

Şimdi başladığımız yeni süreçte bu önerilerin ciddiyetle konuşulması ve bir yandan da anayasa çalışmalarına hız verilmesi gerekiyor.

BARIŞA GİDEN YOLDAKİ ENGELLERİ AŞMAK

Bir yandan son gelişmelere fazla iyimser gözle bakamayanları haklı çıkaracak somut veriler var, ama bir yandan da barışa yönelebilmemizi sağlayacak bazı ipuçları söz konusu.

İmralı görüşmeleri ve yeni anayasa beklentileri bunların başında geliyor.

Tabii mesele sadece yeni ve sivil bir anayasa yapmak da değil. O anayasanın nasıl yapılacağı da önemli.

Erdoğan'ın heveslendiği gibi, "Biz yaptık oldu kolaycılığı" ile işe başlanırsa yapılan anayasanın kimsenin anayasası değil, Erdoğan'ın anayasası olacağı çok açık. Böylece beklentileri boşa çıkartmanın bedeli belki de hiç anayasa yapmaktan

daha ağır olabilir.

Kürtler hem barış süreci başlayacaksa bu sürece hem de sivil ve demokratik bir anayasa yapılacaksa bu sürece eşit şartlarda özgürce katılmak istiyor. Kuşkusuz sadece Kürtler değil, söylecek sözü olan her kesimin örgütleri aracılığı ile bu sürece bir biçimde katılması sağlanmalı.

Bu nedenle önümüzdeki dönemde Kürt sorununun ağırlık merkezi ülkenin batısına kayabilir diyenlere kulak vermekte yarar var. Olası ayrımcı şiddet içeren yaklaşımlar, kışkırtmalar ve milliyetçi saldırganlıklar karşısında ülkeyi yönetenler tarafından demokratikleşme ve ortamı yumuşatmaya yönelik radikal adımlar atılmazsa bu sürecin istenmeyen sonuçlar doğurma ihtimali karşısında uyarıcı değerlendirmeler yapanları ciddiye almamız gerekiyor.

Evet, barışı istiyoruz ve barışa giden yol orada bir yerde duruyor ama bu yolun önünde de bir yığın engel ve tuzaklar olduğunu biliyoruz.

Bütün engellere ve tuzaklara rağmen ve onları birer birer aşarak barışa giden yola çıkmak amacındayız.

Görünen o ki Türkiye'nin önünde başkaca bir yol da bulunmuyor.

Avrupa Barış Meclisi:

"Emek, Özgürlük ve Demokrasi Bloğu'nu güçlendirelim!"

ABM 12 Haziran seçimlerinde Emek, Özgürlük ve Demokrasi bloğunu desteklediğini bir bildiriyle ilan etti.

Bildiride, "Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılmadığı Türkiye'de demokratik katılıma imkan vermeyen yüzde 10 barajına dokunulmadığı için seçime katılmayan Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)'nin, 12 Haziran seçimlerinde Emek, Özgürlük ve Demokrasi Bloğu bünyesindeki bağımsız adaylarla yarışa katılmak durumunda kaldığı" ifade edildi. Bu bloğun, "AKP ve MHP öncülüğündeki 'dinci ve milliyetçi blok' ile CHP'nin başını çektiği 'ulusalcı blok' karşısında halklarımızın ortak çıkarlarını ve birarada barış içinde yaşama arzusunu yansıtan ve Kürt sorunu başta olmak üzere Türkiye'nin temel sorunlarını zamanın ruhuna uygun olarak çözmeyi savunduğu" vurgulandı.

ABM açıklamasında, "Emek, Özgürlük ve Demokrasi Bloğu'nun Türkiye'nin demokratik alternatifi ve önemli bir şansı olduğunu düşünüyoruz." deniliyor.

Ve devamla, "BDP öncülüğündeki bu bloğun Meclis'te güçlü bir şekilde yer almasının Türkiye'de yaşayan Kürt, Türk, Ermeni, Asuri Süryani, Arap, Laz, Çerkez; bütün etnik, dini, mezhepsel ve kültürel dinamiklerin temsil edilmesi barış içinde birarada yaşama yolunda son derece önemli sonuçlar ve kazanımlar yaratacağını biliyoruz." değerlendirildi.

Açıklama şöyle sona eriyor:

"Herkesinin özlemini çektiği yaşanması bir ülke yaratabilmek, savaşa ve ırkçı nefrete son vermek, sorunları barışçıl biçimde çözmek, sosyal adaleti, sendikal hakları hayata geçirmek, militarizmi tasfiye etmek ve katılımcı, demokratik bir sistemi geliştirmek için ele ele vermemiz; hep birlikte Emek, Özgürlük ve Demokrasi Bloğu'nun güçlendirmemiz gerekiyor..."

Aşiti / Barış Sayı 4
Yayınlayan:

Avrupa Barış Meclisi
www.barismeclisi.com

Yayın Kurulu

Selda Aksoy, Günay Aslan, İrfan Cüre, Koray Düzgören, Engin Erkiner,

Bihterin Okan Saraç, Memo Şahin

Editör

Koray Düzgören

Grafik tasarım

Just Design N Print

Baskı

Newsfax

Adres:

Melchior Str. 3 - 50670 Köln

Tel: 0049/221 72 4077

Fax: 0049/221 73 92424

Banka Hesap No:

Engin Erkiner

Postbank

Konto Nr: 317578-605

BLZ 500 100 60

IBAN DE95 5001 0060

BIC PBNKDEFF

Almanya

Kara listeler... Kırmızı listeler...

**Doğan
ÖZGÜDEN**

12 Haziran seçimleri, Emek, Özgürlük ve Demokrasi Bloku'nun seçime bağımsız adaylarla katılmasını engellemek için tezgahlanan komplolar, Kürt halkının kararlı direnişi sonunda bu oyunun boşa çıkartılması... Tüm engellemelere, aşağılık oyunlara rağmen, Kürt halkı ve onun dostları 12 Haziran'a doğru kararlı adımlarla ilerliyor.

Ama komplolar sadece Türkiye'nin içinden mi?

20 Nisan 2011'de ABD Hazine

DEP'in kapatılmasından sonra mücadelelerini yurt dışında sürdürmek üzere Türkiye'yi terkeden Kürt militlevellerindendir.

Belçika'ya gelmelerinden önce de, Türkiye'ye giden Avrupa delegasyonlarının Türkiye'de görüşlerine başvurduğu seçkin insan hakları savunucularıydı. Aydar'ın 80'li yıllarda Siirt'te IHD yöneticisi sıfatıyla bir Avrupa televizyonuna verdiği mülakatın kaydı İnter-Türk'ün arşiv-

yedeğinde tutmak, Avrupa Birliği'ni de komploya alet etmek için yayınladığı şaibeli "kara liste"ler diğer Kürt şahsiyetleri gibi sık sık onları da vurdu. Birleşmiş Milletler himayesinde siyasal mülteci oldukları halde AB ülkelerinde gözaltına alındılar, hapsedildiler, seyahat etme özgürlüğünden yoksun bırakıldılar.

ABD Hazine Bakanlığı'nın "kara liste"ye aldığı haberini büyük şamatayla veren Türk medyası, bu kararın ardında ne kirli hesaplar

ABD nisan ayında Remzi Kartal, Cemil Bayık, Duran Kalkan, Sabri Ok ve Adem Uzun'u "uyuşturucu kaçakçısı" ilan etti. Washington, 2009 yılında da Zübeyir Aydar, Murat Karayılan ve Ali Rıza Altun'u kara listeye almıştı.

olduğuna dair Remzi Kartal'ın yaptığı aşağıdaki açıklamaları görmezlikten geldi.

"ABD Hazine Bakanlığının yaptığı açıklamadan bir gün sonra Türkiye Savunma Sanayi İcra Komitesi tarafından 4 milyar dolarlık genel maksat helikopter ihalesi Amerikan Sikorsky şirketine verildi. ABD'nin hakkımızdaki bu kararı neden aldığı, hemen bir gün sonra Türkiye'den alınan helikopter ihalesi ile açığa çıkmıştır. Bütün olay budur. Amaç, Kürt siyasetçilerini karalayarak Türkiye'nin gönlünü hoş etmek suretiyle ihaleyi almaktır.

"ABD'nin veya başka herhangi bir devletin elinde bizim uyuşturucu kaçakçılığı yaptığımıza dair hiçbir belge yoktur. Eğer olsaydı zaten bugüne kadar çoktan gereğini yaparlardı. Ben ABD'yi ellerindeki belge ve bilgileri kamuoyuna açıklamaya çağırıyorum. Aksi takdirde çirkin ve iftiracı bir devlet olarak kamuoyunun vicdanında mahkum ola-

PKK'yi ABD'nin düşmanı ilan etti. Bundan sonra da 30 Mayıs 2008'de Hazine Bakanlığı tarafından PKK Narkotik Kaçakçılığı Yapan Örgütler listesine dahil edildi. 30 yılı aşkın mücadele tarihimiz boyunca on binlerce kadromuz siyasal nedenlerle yargılanmıştır. Türkiye mahkemeleri dahil hiçbir ülkenin herhangi bir mahkemesinde bu konuyla ilgili aleyhimize ne bir karar alınmış, ne de bu iddiaları ispatlayacak bir delil gösterilebilmiştir."

"Aksine ABD Dışişleri Bakanlığı ve birçok uluslararası kurumun her yıl yayınlanan 'uluslararası insan ve uyuşturucu ticareti' raporlarında da geniş bir şekilde vurgulandığı üzere, uyuşturucu kaçakçılığı büyük ölçüde Türk devlet görevlilerinin gözetiminde yapılmakta, hatta devlet görevlileri direkt bu işin içinde yer almaktadır. ABD Dışişleri Bakanlığının 2003 Dünya Uyuşturucu Raporu'nda 11 ülkedeki eroinin temini, üretimi ve dağıtımını Türklerin kontrol ettiği açıklandı. Interpol ise Avrupa'daki eroin trafiğinin Türk suç şebekelerinin elinde olduğunu açıkladı."

Gerçekten de Kartal'ın belirttiği gibi, "Europol'ün 2002 AB Organize Suçlar Raporu'nda, Almanya'da Frankfurt Federal Mahkemesi

nun askeri helikopterler dahil resmi araçlarla taşındığı, Susurluk raporu gibi Türkiye'nin resmi devlet raporlarıyla da sabittir."

Ya bizzat ABD ordusunun yaptığı uyuşturucu kaçakçılığı? Vietnam Savaşı'nda can veren ABD askerleri için yapılmış tabutlarla "Altın Üçgen"den Amerika'ya nasıl eroin kaçırıldığına dair haberleri bizim kuşak unutmadı.

Bu satırları yazarken, ABD, Avrupa ve Türk medyasının Ben Ladin'in katledilmesi konusunda nasıl bire bin yalan katarak zafer çığlıkları attıklarını izliyorum.

Atatürkçü-milliyetçi bir gazete manşetten yakınıyor: "Amerika'nın yaptığını biz Apo'ya yapamadık. Ladin'i öldürüp denize attılar!"

Apo'ya yapamadıklarımızı ateş keserle rağmen hemen her gün Kürt halkının kendisine yapıyorlar. Hem de AKP-MGK Koalisyonu'nun fetvalarıyla...

Ben Ladin'in katledilmesini zafer havasında veren medya yine de rahatsız.

Misilleme olur mu? ABD ve AB metropollerinde yeni şiddet eylemleri

Remzi Kartal'ları, Zübeyir Aydar'ları ve diğer Kürt liderlerini Washington'un kara listelerine koyanlar pek iyi biliyorlar ki, halklara karşı işledikleri suçlardan ötürü kendileri halkların kırmızı listelerindedir.

yargılarından Rolf Schwalbe'nin 21 Ocak 1997 de Almanya DPA Ajansına yaptığı açıklamada, İngiltere'de kaçakçılıktan sorumlu İçişleri Bakan Yardımcısı Tom Sackville'in 26 Ocak 1997'de Türkiye'deki Interstar TV'de yayınlanan mülakatında, Fransa

beklenebilir mi?

Çünkü asıl terörün kendi çıkarlarını korumak için ABD'den kaynaklandığını, ikiz kulelere yapılan saldırıda ölenlerin sayısının yüzlerce misli insanın, kadını, erkeği, çocuğuyla, Afganistan'dan Balkanlar'a, şimdilerde de Kuzey Afrika'ya uzanan kadar geniş bir coğrafyada nasıl ABD ve müttefiklerinin terörüne, NATO terörüne kurban gittiğini kendileri de biliyor.

Remzi Kartal'ları, Zübeyir Aydar'ları Washington'un kara listelerine koyanlar pek iyi biliyorlar ki, halklara karşı işledikleri suçlardan ötürü kendileri halkların kırmızı listelerindedir.

Arabayla yakınlarından geçerken bakıyorum. Brüksel'deki ABD Büyükelçiliği'nin, hele de NATO Karargahı'nın çevresindeki koruma önlemleri misliyle artırılmış.

Korku dağları bekliyor...

Bakanlığı Kürt ulusal hareketinin önde gelen militanlarından Remzi Kartal, Cemil Bayık, Duran Kalkan, Sabri Ok ve Adem Uzun'u "uyuşturucu kaçakçısı" ilan ederek mal varlıklarına el koyduğunu açıkladı. Washington, 2009 yılında da Zübeyir Aydar, Murat Karayılan ve Ali Rıza Altun'u kara listeye almıştı.

Amaç, bu türden kara çalmalarla kamuoyunda Kürt ulusal hareketinin itibarını sarsmak, Türkiye'de ve tüm dünya ülkelerinde yüzbinlerce Kürd'ün metropollerini işgal ederek sahip çıktıkları bir özgürlük savaşını bu ucuz manevralarla zaafa uğratmak.

Bu suçlamalarda hedef alınan Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar'ı şahsen tanım, dostlarımdır. 1994'te Türk partilerinin ve askeriyenin elbirliğiyle

lerindedir. Remzi Kartal ise 68 kuşağındandır ve daha o yıllarda Kürt halkının ulusal direnişine baş koymuş, 1980 Darbesi'nden sonra defalarca tutuklanmıştır.

Brüksel'e gelişlerinden bu yana, 16 yıldır, birçok demokratik platformlarda beraber olduk. DEP'le Dayanışma Bürosu'nun, ardından Sürgünde Kürt Parlamentosu'nun, 1999'da Kürdistan Ulusal Kongresi'nin kurulmasındaki olağanüstü çabalarının tanığıyım. Siyasal mülteciler olarak Kürt halkının sesini duyurmak, haklı taleplerini kabul ettirebilmek için büyük bir özveriyle gece gündüz demeden yedi düvele koşuşturdular.

Türk Devleti'nin Interpol'e bildirdiği "kırmızı liste"ler, ABD'nin Ankara'yı

Amaç, bu türden kara çalmalarla Kürt ulusal hareketinin itibarını sarsmak, Türkiye'de ve tüm dünya ülkelerinde Kürtlerin metropollerini işgal ederek sahip çıktıkları bir özgürlük savaşını bu ucuz manevralarla zaafa uğratmak.

caklardır. "Kartal, Ankara-Washington komplo tezgahının geçmişini de şöyle açıklıyor:

"Eski ABD Başkanı Bush, 5 Kasım 2007'de Türkiye başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'la yaptığı görüşmede, Türkiye'yi memnun etmek için

Uyuşturucu Jeopolitiği Gözlemevi'nin Mart 1997 de açıkladığı raporda, Avrupa'da tüketilen uyuşturucunun yüzde sekseninin Türkiye'den geldiği ve devletin üst düzey yetkililerinin bu ticaretin içinde olduğu belirtilmektedir. Yine üst düzey dahil bir çok asker ve polis bu işe karıştığı, uyuşturucu-

'Evdalê Zeynikê' filmi Londra'da izlendi

Britanya Barış Meclisi'nin Londra'da düzenlediği bir etkinlikte yapımcı ve yönetmen Bülent Gündüz'ün Asya, Avrupa ve Amerika'daki bazı festivallerde ödülleri alan 'Evdalê Zeynikê' filmi gösterildi. Avrupa Barış meclisi'nin katılımcılarından da olan filmin yönetmeni Gündüz, gösterim ardından izleyenlerin filmle ilgili sorularını yanıtladı.

Gündüz'e de teşekkür etti.

Kürtlerin yanı sıra Türk ve İngilizlerin de ilgiyle izlediği film İngilizce altyazı ile verildi. Film gösterimi ardından yönetmen Bülent Gündüz, dengbej "Evdalê Zeynikê'nin Kürdistan ve onun doğasına aşkının üst düzeyde olduğunu" belirterek, Zeynikê'nin yaylalarda, nehir kıyılarında dolaşarak spontane klam-

EVDALÊ ZEYNIKE KİMDİR?

"Evdal, bir Kürt ozanı. 1800'lerin başlarında doğmuş, 1913'te öldü; 110 yıl yaşadı. Kürt halk edebiyatı içinde çok önemli bir yere sahip. Tarihin değişik dönemlerindeki olaylar halk ozanları tarafından destan ve destansı türküler biçiminde söylenerek kuşaktan kuşağa aktarıldı. Bu sözlü edebiyat, bir nevi tarih arşivi gibidir. Evdal, hem binlerce yıl önce

Yönetmen Bülent Gündüz film gösteriminden sonra izleyicilerle Kürt Sineması üzerine söyleşi yaptı.

Kuzey Londra'daki Café Z'de yapılan film gösterimi ve söyleşinin açılış konuşmasını yapan Britanya Barış Meclisi Sekreteryası Üyesi Ali Has, Kürt Dengbeji Evdalê Zeynikê'yi konuk etmekten onur duyduklarını söyledi. Has, bu üretken ve onurundan taviz vermeyen büyük Kürt dengbejini günümüz kuşağına böylesi başarılı bir belgesel film ile taşıyan ve tanıtan yönetmen Bülent

lar ürettiğini ifade etti. Gündüz, örnek olarak da Xozan klamini Dersim bölgesinin heybetli doğasından etkilenerek söylediğini aktardı.

Birçok festivalde ilgiyle izlenen ödülleri alan Yönetmen Bülent Gündüz'ün 'Evdalê Zeynikê' filmi Galler'deki Uluslararası Swansea Bay Film Festival'inde de izleyenlerin beğenisini kazandı.

yaratılmış olan destanları kendi üslubuyla söyledi, hem de yaşadığı dönemdeki pek çok olayı destanlaştırdı. Bu nedenle ona "Kürtlerin Homeros'u" deniyor."

(Efsanevi Kürt şairi Evdele Zeynikê (Deng Yayınları 1996) isimli kitabın yazarı, edebiyat araştırmacısı Ahmet Aras'la yapılan bir söyleşiden alınmıştır.)

İsveç Barış Meclisi:

'BARIŞ VE DEMOKRASİ GÜÇLERİYLE İŞBİRLİĞİ ÖNEMLİ'

İsveç Barış Meclisi'nin çağrısı üzerine Stockholm'de biraraya gelen barış yanlıları ve çeşitli çevrelerden Kürt aydınları içinden geçmekte olduğumuz tarihi dönemi tartıştılar...

Üç başlık halinde belirlenen siyasal sürece ilişkin tartışmalar esas olarak Türkiye'de 12 Haziran'da yapılacak olan seçimler üzerinde yoğunlaştı. Toplantıya katılanların çoğunluğu Emek, Demokrasi ve Özgürlük

Bloğu'nun önemine değinerek bu bloğun desteklenmesi gerektiğini belirttiler.

Bloğun barış ve demokrasi güçleriyle birlikte Kürdistan'ın diğer parçaları ve diasporadaki Kürt çevreleriyle işbirliğini geliştirmesinin önemli olacağını altını çizdiler. Değişik ülkelerde yaşayan Kürtlerin bu süreçte dayanışma içinde olmalarının

önemli olacağını dile getirildiği toplantıda, benzer etkinliklerin yapılması gerektiği de belirtildi.

İsveç Barış Meclisi'nin düzenlediği toplantıda Arap dünyasında yaşanan olaylar, halk ayaklanmaları ve bunların Türkiye ile Kürdistan'a yansımaları da ayrıntılı olarak ele alındı.

Yakın tarihte yeni bir toplantının düzenlenmesi kararı da alındı.

Denizlerin, Mahirlerin Mücadelesi Sürüyor!

Hamburg Barış Meclisi 6 Mayıs'ta yaptığı toplantıda Denizleri ve Mayıs ayında yitirdiğimiz diğer Devrimcileri andı.

Onlar devrim yapmak için, Anadolu-Mezopotamya coğrafyasında halklar arasında özgür ve demokratik bir kardeşlik toplumu için yola çıktılar.

İrfan Cüre

Tarihe 1971 Direnişi olarak geçen Denizler, Mahirler ve Kaypakkaya'ların mücadelesi bugün de sömürüye, haksızlık, baskı ve zulme karşı mücadele edenlerin esin kaynağı olmaya devam ediyor. 30 Mart 1972 Kızılder'e Mahirlerin katledilmesi, 6 Mayıs 1972'de Hüseyin İnan, Yusuf Aslan ve Deniz Gezmiş'in idamı ve 18 Mayıs İbrahim Kaypakkaya'nın Diyarbakır zindanında işkencede öldürülmesi. Bu isimler ve olaylar artık kolektif hafızaya kazanmıştır. Devletin ve gerici güçlerin tüm iddia ve propagandalarına rağmen, onlar halkların gönlünde yer etmiştir. Aralarındaki teorik farklılıklara rağmen, tarihsel-toplumsal bağlamda ortak yanları, onların ayırdedici özelliklerini oluşturur.

Birincisi, yıkılmaz ve mutlak olarak görülen oligarşik devlete karşı toptan ve köklü bir itiraz ve isyandır. Onlar devrim yapmak için, Anadolu-Mezopotamya coğrafyasında halklar arasında özgür ve demokratik bir kardeşlik toplumu için yola çıktılar.

İkincisi, bu örgütler arasında farklılıklar, daha sonraki onyılıda sol içinde görülen şiddetli rekabete yol açmamış, en azından devletin baskısı karşısında ortak eylem ve dayanışmanın en güzel örneklerini canları pahasına ortaya koydular. Üçüncüsü, Deniz'in Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesini vurgulayan son sözleri ve Kaypakkaya'nın yazılarında çok daha belirgin üzere Türkiye'nin çokuluslu ve çokkültürlü yapısını dikkate alan yaklaşım ve Mahirlerin halklara özgürlük sloganında ifadesini bulan bir enternasyonalizmi savundular.

71 Devrimcilerinin yenilgiye sonuçlanan mücadelesi, bir sonraki onyılıda kısa sürede büyük bir gelişme ve kitleselleşme gösteren sosyalist hareketlerin kalkış noktası oldu. Ancak 12 Eylül 1980 askeri diktatörlüğü bu hareketlere büyük bir darbe vurdu ve ondan sonra da Türkiye'de sosyalist hareket, uluslararası planda sosyalist blokun ortadan kalkması ve olumsuz sonuçlarının da etkisiyle bir türlü kendini toparlayamadı.

Bunun nedenleri arasında sayılabilecek en önemli bir etken ise, esas olarak 12 Eylül karanlığına karşı Kürt Özgürlük hareketinin en çetin koşullarda başladığı ve bugün milyonların sahip çıktığı bir ulusal ve toplumsal hareketin karakterini anlayamamak ve 71 devrimcilerinin enternasyonalist tavrına güncel koşullarda sahip çıkmamaktır. Kürt özgürlük hareketinin sadece Kürtlerin değil, Anadolu-Mezopotamya coğrafyasındaki tüm halkların demokrasi ve özgürlük taleplerinin de bayrağı haline geldiğini görememek veya görmek istememektir. Bu görememe halinin bir yanı sıra egemen ulus milliyetçiliği ve bir körlüğe tekabül ettiğini de unutmamak gerekiyor.

Bugün Denizleri, Kaypakkaya'ları, Mahirleri anmak, onların davasına sahip çıkmaktır. Baskı ve zulmün her türüsüne karşı çıkan 71 devrimcilerinin geleneğine sahip çıkmak, bugün ancak barış-demokrasi ve özgürlük bayrağının taşıyıcılarıyla birlikte davranmaktan, Kürt özgürlük hareketiyle dayanışma ve mücadele ortaklığının gereklerini yerine getirmekten geçer. Halkların özgürlüğünü esas alan bir barış mücadelesini yükseltmekten geçer.

CUMARTESİ ANNELERİ 16 YILDIR EYLEMDE

Anneler bu kez de kaybedilen yakınları adına haykırdı: "Beni bul anne!"

Kaybolan çocukları, yakınları için 16 yıl önce İstanbul Galatasaray Meydanı'nda bir araya gelen Cumartesi Anneleri'nin mücadelesi devam ediyor.

Cumartesi Anneleri'nin eylemleri 21 Mart 1995'te Hasan Ocak'ın İstanbul'da gözaltına alınıp kaybedilmesinin ardından, ailesi başta olmak üzere insan hakları savunucularının yoğun arama mücadelesi ile başlamış oldu.

Yoğun arama çalışmalarından sonra Ocak'ın işkenceyle öldürülmüş bedeni kaybedilmesinden 55 gün sonra kimsesizler mezarlığında bulundu. Cumartesi Anneleri, 27 Mayıs 1995'te Galatasaray Lisesi önünde her Cumartesi saat 12.00'da, "Kayıpların akıbeti açıklansın, sorumlular ortaya çıkarılarak yargılsın ve kayıplar son bulsun" talebiyle oturma eylemi ve basın açıklaması yaptılar.

Bu tarihi izleyen 3 yıl boyunca her cumartesi saat 12.00'de bir araya gelip çağrılarını ve taleplerini tekrarladılar. Bu süre içinde her türlü devlet şiddetine maruz kalan aileler, 13 Mart 1999'da eylemler-

ine ara vermek zorunda kaldı.

31 Ocak 2009'da yeniden Galatasaray Meydanı'nda her cumartesi saat 12.00'den itibaren bir araya gelen Cumartesi Anneleri'nin mücadelesi bu yıl 16. yılını geride bıraktı.

Aşiti-Barış, " "Kayıpların akıbeti

açıklansın, sorumlular ortaya çıkarılarak yargılsın ve kayıplar son bulsun" diyen Cumartesi Anneleri'nin bu haklı mücadelesini alkışlıyor ve destekliyor.

Anneleri, 16 yıl boyunca gösterdikleri örnek mücadele azmi, cesaret ve kararlıklarından dolayı kutluyor.

BARIŞ KİTAPLARI

Savaş ortamında barış medyasını yaratmak

MEDYA BARIŞ VE SAVAŞ

İlk tanıtacağımız kitap Barış Çoban'ın editörlüğünü yaptığı ve Kalke-don Yayınevi tarafından geçtiğimiz yıl yayınlanan, çeşitli makalelerin yer aldığı bir derleme. Kitabın tam adı şöyle:

Savaş ortamında barış medyasını yaratmak. Medya Barış ve Savaş.

240 sayfalık kitapta Barış Çoban, Berna Berkman, Berrin Yanıkkaya, Beybin Kejanlıoğlu, Cem Deveci, Eser Köker, Füsün Kökalan Çımrın, Metin Ersoy, Savaş Çoban, Uğur Batu, Ulaş Başar Gezgin, Ülkü Doğanay'ın makaleleri, incelemeleri yer alıyor.

Kitabın arka kapakındaki tanıtım yazılarından biri şöyle:

"Toplumlar, kendilerini iktidarların baskısından kurtararak, demokratik ve özgür bir toplum kurgusunu gerçekleştirerek barış içerisinde yaşayabilirler.

Toplumların özgürleşmesi uzun bir süreçtir, bu nedenle barışçı demokratik iletişimin yaratılması ilk adımlardandır. Ezilen tüm toplumsal grupların kendilerini ifade edeceği demokratik iletişimin yaratılmasında alternatif medyaya ve barış medyasına büyük bir görev düşer.

Sonuç olarak, güçlü muhalif toplumsal bir örgütlenmenin desteğindeki barış medyası toplumsal bellekte barışa, eşitliğe, kardeşliğe ilişkin imgeleri vurgulayarak, barışçı bir toplumsal kültürün oluşturulmasına ve özgür bir geleceğin yaratılmasına katkı sunabilir."

Medya Barış ve Savaş, barışseverler ve barış medyası konusunu araştıranlar için ufuk açıcı bir başlangıç kitabı. Kitabın sonunda yararlanılabilecek bir kaynakça dizini de bulunuyor.

Levenes
AVUKATLIK BÜROSU

TRAFİK KAZALARI,
İŞ KAZALARI,
BELEDİYE EVİ KAZALARI,
YOLDA DÜŞME
KAYMA,
SALDIRI DAVALARI

ARAYIN
HAKKINIZI
ARAYALIM

İŞ GÜVENLİĞİ
SİZİN
HAKKINIZ
ARAC VE MAKİNE KAZASI,
DÜŞME KAZISI, İŞYERİ YIKILMASI,
YUK TAŞIMA VEYA İŞ ARKAKASINDA
DİKKATSİZLİĞİ YÜZÜNDEN YARALANIP
İNCİNİ YENİZEYENİZ TAZMİNAT
HAKKINIZ OLABİLİR

**Kaza yerinden arayın,
gerisini bize bırakın**

Kaza yerinde ne yapmanız gerektiğiyle ilgili sorularınızla,
Kazanın sigortanıza rapor edilmesiyle,
Arabanızın çekilmesiyle,
Kiralık arabayla,
Mahkeme işleriyle ve

Herşeyle biz ilgileniriz

Ne olur ne olmaz!
Siz numaramızı kaydedin...

Unutmayın!

Biz Avukatlık Firmasıyız

**Telefonumuz
cebinizde
olsun**

Avukat Şadiye Arslan

- Ücretsiz hukuk danışmanlığı
- Ücretsiz dosya transferi yapılır

Ashley House, 235 - 239 High Road,
Wood Green, London N22 8HF
www.levenes.co.uk

020 8826 1301
07870 703 867
07882 462 961

Anayasa yapmak mı, çözümsüzlük mü?

Biz yaptık oldu kolaycılığını bir tarafa bırakalım. Böyle anayasa yapmanın kendimizi kandırmaktan öte hiçbir sonucu olmayacağı açıktır. Dahası beklentileri bastırma ve ötelemek işi daha da içinden çıkılmaz noktaya getirecektir.

Ayhan Bilgen

Bazen bir şey yapmamak çok kolay gibi gözükebilir. Kürt sorununda ciddi ve kalıcı bir şey yapılmazsa Türkiye adım adım iç savaşa doğru sürüklenebilir. Bu anlamda bir şey yapmamak şeklen yapmaktan daha kolay bir tutum gibi gözükmemektedir. Ancak ortaya çıkacak muhtemel sonuçlar ve zincirleme gelişmelerle birlikte düşünüldüğünde bir şey yapmamanın faturasının gün geçtikçe daha da ağırlaştığı görülecektir.

Anayasa yapmak elbette kolay değildir. Ancak artık anayasa yapmamayı tek başına ele alamayız. Yapmanın zorlukları olacağı gibi yapmamanın çok daha ağır faturası olacaktır. Önce bir türlü gözümüze kestiremediğimiz anayasa yapmanın zorluklarını ele alalım.

Biz yaptık oldu kolaycılığını bir tarafa bırakalım. Böyle bir anayasa yapmanın kendimizi kandırmaktan öte hiçbir sonucu olmayacağı açıktır. Dahası beklentileri bastırma ve ötelemek işi daha da içinden çıkılmaz noktaya getirecektir.

Bu durumda en akıllıca yol bütün zorluklarına rağmen ihtiyaca cevap verecek bir süreci bir an önce işletmeye başlamaktır. O halde ihtiyaç nedir? Bu konuda bütün tarafların durduğu yerden farklı öncelikler sıralanabilir. Devlet açısından iç iktidar mücadeleleri elbette önemli bir kriz konusudur. Buraya eklenebilecek ikinci nokta toplumsal beklentilerin yönetilemez hale gelmiş olmasıdır.

Toplum açısından baktığımızda ise demokratikleşme açısından iki temel krizden bahsedebiliriz. Bunlardan birincisi demokratikleşmeme ise ikincisi ekonomik gerçekliktir. Her iki sorunun patlayarak kendisini ifade edebileceği ve çok daha derin yarılmaları doğurabileceği alan Kürt sorunudur. Kürt sorununun çözümsüzlüğü sadece özgürlüklerin engellenmesi açısından değil başta yaşama hakkı olmak üzere insan ve toplum güvenliği açısından da kaotik bir pozisyona gelmiştir.

Sorunu hala devlet güvenliği ve bildik terörle mücadele konsepti içerisinde ele alma eğilimi geri dönüşü olmayan gelişmeleri beraberinde getirebilir.

Bu durumda en baştaki soruyu yeniden sormak ve hangisinin hala mümkün ve zorunlu olduğunu serinkanlıca ele almak zorundayız.

Anayasa sürecinin en az içerik kadar demokratik biçimde planlanması Kürt sorununun demokratik çözümü açısından büyük önem taşımaktadır. Kürtler kendilerine demokratik anayasada hak ve özgürlükler lütfedilecek bir topluluk olmadıklarını açıkça ilan etmektedirler.

Sadece kendilerine danışılan değil belirleyici rol üstlenecekleri bir hazırlık süreci işletilmediği takdirde gerilimin tırmanmasını önlemek mümkün gözükmemektedir.

Bu açıdan Kürt sorununun önümüzdeki dönem ağırlık merkezi Türkiye'nin batısındaki Kürtlere kayacaktır. Toplumsal linç ve milliyetçi kamplaşmalar karşısında demokratikleşme eksenli radikal adımlar atılmazsa kısa bir süre içinde bambaşka bir atmosferde kendimizi bulabiliriz.

Göstere göstere gelen bu sürecin hem yargısal hem askeri operasyonlar boyutu Türkiye kamuoyundan ısrarla saklanmaktadır.

Çok daha travmatik sonuçlar doğuracak şoklar yaşanmasının en önemli sebebi de bu siyaset ve enformasyon tarzıdır.

Çaktırmadan demokratikleşme diye tabir edebileceğimiz bir değişim stratejisinin bugünün Türkiye'sinde mümkün olmayacağını herkes görmelidir.

Ya açık bir yüzleşme ve yeniden yapılanma ya da yönetilemez bir kaosa tüm ülkeyi mahkum etme tercihi ile karşı karşıyayız. Şimdi düşünme sırası sadece Türkiye hükümetinde değil tüm toplumsal dinamiklerde.

DEMOKRATİK ANAYASA KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ TÜRK LÜK KAVRAMI YERİNE ANAYASAL VATANDAŞLIK

Demokratik Anayasa Hareketi Girişim-i'nin (DAHG) 23 ve 24 Nisan 2011 tarihlerinde Ankara'da, Vedat Dalokay Sosyal Tesisleri Konferans Salonu'nda yapılan "Demokratik Anayasa Kurultayı" sonucunda üzerinde mutabakata varılan temel görüş ve öneriler kamuoyuna açıklandı.

Üzerinde mutabak kalınan temel görüş ve talepler şöyle:

Ø Seçim barajının olmadığı koşullarda dahi seçilecek bir Parlatentonun, salt siyasetçilerin onayıyla yapacağı bir anayasanın meşru olmayacağı ortadayken, yüzde 10 seçim barajıyla oluşmuş bir meclisin yapacağı yeni bir anayasanın ciddi bir meşruiyet sorunu yaratacağı kesindir.

Ø Anayasanın gerçekten "yeni" ve "demokratik" olabilmesi, yeni anayasayı yapacak olan kurucu iradenin kendisini 12 Eylül askeri darbesinin ürünü olan 1982 Anayasası ve kurumları ile bağı görmemelidir.

Ø Bu meşruiyet sorununu aşmanın etkin yolu, TBMM'nin çıkartacağı yasayla, süresi 2-3 yıllık ve görevi tamamen yeni bir anayasa yapmakla sınırlı, hiçbir baraj sisteminin uygulanmadığı seçimle oluşacak bir "Kurucu Meclis" in oluşmasıdır.

Ø Yeni Anayasanın yapım süreci boyunca bütün görüş ve önerilerin toplumda özgürce tartışılabilmesi ve sürecin örgütlenmesi için yeterli zaman tanınmalı. Bu sürecin etkili bir şekilde hayata geçebilmesi için TBMM, başta Terörle Mücadele Yasası ve TCK olmak üzere, ifade ve örgütlenme özgürlüğünün önündeki bütün engelleri kaldıracak yasal düzenlemeleri yapmalıdır.

Yeni Anayasanın Temel İlkeleri Konusundaki Görüş ve Hedefler

Ø Yeni Anayasa, yaşamın tüm alanlarını düzenleyen müdahaleci ve dolayısıyla, temel hak ve özgürlükleri sınırlayan bir metin olmamalıdır. Vatandaşların bireysel ve kolektif hak ve özgürlüklerinin önündeki yasal ve fiili bütün engelleri kaldırarak, toplumun bütün farklı kesimleri arasında diyalogların gelişmesine imkân sağlayan, vatandaşların evrensel temel

hak ve özgürlüklerini koruyan ve güvence altına alan bir çerçeve metin olmalıdır.

Ø Yeni Anayasa devleti değil insanı temel almalı; devleti değil bireyi koruyup güçlendiren bir anayasa olmalıdır.

Ø Yeni Anayasa; Birleşmiş Milletlerce, Avrupa Konseyince ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesince kabul edilmiş evrensel temel hak ve özgürlüklere aykırı hiçbir hüküm içermemelidir.

Ø Yeni Anayasa, değişime açık olmalı, değiştirilmesini engelleyen hiçbir hüküm içermemelidir.

Ø Yeni Anayasa "vatandaşlığı" "Anayasal vatandaşlık" olarak tanımlanmalı; anayasada "Türk milleti" veya "Türklük" gibi herhangi bir ırka veya etnik gruba göndermede bulunmamalıdır.

Ø Yeni Anayasa "Atatürk İlke ve İnkılapları" veya "Atatürkçülük" gibi herhangi bir ideolojiyi koruma amaçlı dayatıcı hükümler içermemelidir.

Ø Yeni Anayasa, kültürel çoğulculuğun bir zenginlik kaynağı olduğunu açıkça belirtmeli ve farklı kültürel kimliklerin ve hayat tarzlarının barış içinde bir arada yaşamalarını teşvik etmeli ve güvence altına almalıdır.

Ø Yeni Anayasa vatandaşlar arasında dil, ırk, etnik köken, her türlü düşünce, toplumsal köken, dini inanç, cinsiyet, yaş, medeni hal, cinsel yönelim, cinsel kimlik, fiziksel veya zihinsel engellilik ve benzeri farklılıklara dayalı her türlü ayrımcılığı yasaklamalı ve bu ayrımcılıklara karşı vatandaşları eşit ve etkili şekillerde korumalıdır.

Ø Yeni Anayasa emekçilerin örgütlenme, toplu sözleşme ve grev yapma hakları önündeki engelleri kaldırmalıdır. Çalışma hakkı anayasal güvenceye kavuşturulmalı ve bir insanlık suçu olan lokavt yasaklanmalıdır.

Ø Yeni Anayasa vicdani ret, eğitim, sağlık ve asgari geçim haklarına açıkça yer vermeli ve bu hakları güvence altına almalıdır.

Ø Yeni Anayasa anadilde eğitim ve anadili öğrenme hakkını açıkça tanımalı

ve yerel yönetimlere Türkçe'den başka anadillerde hizmet sunma imkânını vermelidir.

Ø Yeni Anayasa yerinden yönetimin gerçekleştirilmesine, birkaç ilin birleştirilerek bölge yönetimlerinin kurulabilmesine ve buralara kendi işleyişlerinde özerklik tanınmasına (demokratik özerklik) imkân verilmelidir.

Ø Yeni Anayasa, siyasi partilerin kendi işleyişlerini özgürce belirlemelerine imkân vermeli; devletten hakkaniyet ölçüsünde mali yardım görmelerini güvence altına almalıdır.

Ø Yeni Anayasa din ve vicdan özgürlüğünü güvence altına almalı; devleti inananlar ve inanmayanlar arasında veya dini inanç grupları arasında ayırım yapmadan onlara eşit mesafede durmakla görevlendirmeli; belli bir dini inancı devlet gücünü ve kaynaklarını kullanarak topluma benimsetme girişimlerini yasaklamalıdır.

Ø Yeni Anayasa'da her türlü militarist yarı militarist düzenleme ve kurumun siyasi ve sosyal hayata müdahalesi yasaklanmalıdır.

Ø Yeni Anayasa halkın ülke yönetimine etkin ve doğrudan katılımını esas almalı; yürütme-yasama-yargı organları halk tarafından seçilmeli ve gerektiğinde geri çağrılması güvence altına alınmalıdır.

GÜÇLÜ BİR ANAYASA HAREKETİ İÇİN

Anayasalar masa başında yapılan pazarlıklarla yazılan "toplumsal sözleşme" metinleri değildir. Anayasalar toplumsal güçler dengesinin ürünüdürler ve hayatın içinde yazılırlar. Yeni Anayasayı, halkın bütün kesimlerinin katılımıyla yapılan "demokratik bir anayasa" haline getirmenin temel koşulu, Türkiye çapında güçlü bir "Anayasa Hareketi"nin örgütlenmesidir.

O nedenle, Demokratik Anayasa Kurultayı katılımcıları, çalışmaların ülkenin tüm bölgelerinde yaygınlaştırılarak sürdürülmesinin ve farklı anayasa çalışmalarının da dikkate alınarak mümkün olduğu ölçüde ortaklaştırılmasının önemini belirtmişlerdir.

Seçim sonrası herkes barış için üzerine düşeni yapmak zorunda

Kemal Uzun

Bilindiği gibi, Cumhuriyet tarihi boyunca bir türlü barış ortamını yakalayamamış olan Türkiye halkları için 12 Haziran 2011 seçimi büyük önem taşıyor.

Yirmi beş yıldan beri devam eden iç savaş ortamında çok büyük tahribatlar yaşamış olan Türkiye'nin, bugün her zamankinden daha fazla barışa ihtiyacı var. Ama ihtiyaç olan barış bir türlü gerçekleştirilemiyor. Çünkü barışın nasıl sağlanacağı konusunda ortak bir paydada buluşulamıyor.

Nasıl buluşulsun ki? Başta Kürtler olmak üzere, toplumda ötekileştirilmişlerin (farklı etnik, inanç ve düşünce grupları) gündeme getirdikleri "gasp edilen temel hak ve özgürlüklerimizi gereği gibi kullanmak, herkes gibi bizim de hakkımızdır" şeklindeki istekleri, devlet ve devletin resmi politikalarını destekleyenler tarafından karşılanmadığı gibi, ülkede böyle bir sorunun varlığı bile ret ve inkar ediliyor.

Cumhuriyet tarihi boyunca devam

savunmasına karşın, onlardan farklı olarak gelecekte dini esaslara göre yönetilen bir Türkiye yaratmak isteyen ve şimdilik AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi) çatısı altında toplanan güçlü bir İslamcı blok var. Üçüncü blokta ise, başta BDP (Barış ve Demokrasi Partisi) olmak üzere, değişik çizgilerdeki Kürtlerin parti ve gruplarıyla ittifakı sağlayan bazı sosyalist parti, grup ve bireylerin oluşturdukları Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloğu...

Birinci ve ikinci blokta bulunanların en önemli ortak noktalarını şu şekilde özetlemek mümkündür: Bunlar, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından, kendilerini devletin resmi politikalarının dışında gören farklı etnik, inanç ve düşünce gruplarına mensup olanların ne pahasına olursa politik arenadan silinmeleri için her türlü yol ve yöntemle başvurmayı, kendileri için bir hak olarak görürler. Ancak, üçüncü blokta bulunanlardan hangisi, içinde yaşanan süreçte en güçlü durumda ise, o dönem için baş düşman o gruptur. Diğer dönemlerde bu durum değişebilir. Örneğin; devletin resmi politikaları açısından, 12 Eylül 1980 öncesinde baş düşman olarak sosyal-

Haklarını savunmak için Kürtlerin başvurdukları her türlü siyasi etkinlik, konuşma, gösteri ve demokratik direnişlerini Terörle Mücadele Kanunu kapsamında değerlendirmek için gerekli yasal(!) düzenlemeleri yapan devlet, bu anti-demokratik politikalarının doğal sonucu olarak binlerce Kürdü, polislerin dayacağı, yaralaması ve gaz bombalarıyla per-

memnun ettiği gibi, devletin resmi politikalarından yana olanları da üzümüştür.

PKK'nın halka dayalı tabanı daraltılmıyor. Aksine her geçen gün daha da genişliyor.

Daha da önemlisi, seçimlere bağımsız adaylarla katılan BDP'nin, milletvekili adaylarından bazılarını veto etmek yöntemiyle seçilmelerini engelleme kararına karşı gösterilen yoğun kitle-

memnun ettiği gibi, devletin resmi politikalarından yana olanları da üzümüştür.

Hele bir de PKK ile dayanışma yapabilecekleri çok zor görülen Kürt partilerinden Hak ve Özgürlükler Partisi'nin (HAKPAR) seçimlerden çekilerek, bağımsızları destekleme kararı almaları da, demokrasi güçleri

işan etmesi yetmezmiş gibi bir de hapishanelere doldurdu, halk tarafından seçilmiş binlerce yerel yönetici, Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK) üyeleri ve Demokratik Toplum Kongresi (DTK) üyeleri ile bağımsız milletvekili adaylarından bir kısmı bile halen hapishanelerde tutuluyorlar.

Tüm bunlar yetmezmiş gibi devletin ilgili kuruluşları, PKK'nın seçimler sonrası kadar ilan ettiği ateş kes sürecini sabote etmek için ellerinden gelen her türlü yöntemle başvuruyorlar. Ateş-kes süreci devam etmesine karşın son bir ay içinde 30'dan fazla gerillanın öldürüldüğü gözönünde bulundurulursa durumun ciddi olduğu daha iyi anlaşılabilir olur. Halbuki demokrasilerin olmazsa olmaz koşullarından biri de, toplumun her kesiminin kendisini özgürce ifade edebilmesi ve örgütlenmesine olanak sağlayarak, şiddete yönelmesinin önünü kesmektir. Eğer bir ülkede, birileri sizin demokrasi dediğiniz sistem içinde sesini çıkartmıyor ve sürekli olarak susturulmaya ve sindirilmeye çalışılıyorsa, o ülkenin sistemi bu insanların gözünde meşruluğunu yitirir.

Şu husus çok açık ve net bir şekilde anlaşılmalıdır ki, artık Kürt gerçekliğini ciddiye almamakla; onlara işkence yapmakla; köylerinden kovup, evsiz barksız bırakmakla; asker ve polisin gücü PKK ile mücadeleye yetmiyor diye bir kısım Kürtlerden bile korucu ordusu oluşturmakla Kürtlerin özgürlük ve demokrasi istemlerinin önüne geçilemiyor

sel tepkiler sonucu YSK'na geri adım atıldı. Aslında bu karar AKP'nin işine çok yarayacaktı.

Şu gerçek iyice anlaşılmalıdır ki, artık silahlı mücadeleyi savunan PKK'dan tutun da, en ılımlı ve barışçıl mücadeleyi savunan parti, grup ve bireylere varıncaya kadar Kürtlerin önemli bölümünün gözleri açılmış ve dünkü değerlerinde bazı değişiklikler yaparak, bugün birlikte mücadele etme anlayışına gelmişlerdir. Buna paralel olarak Türkiye halklarının diğer renk-

açısından çok önemli bir gelişme olarak değerlendirilmiştir.

Bu seçimler sürecinde ortaya çıkan tabloyu şöyle özetlemek mümkündür: PKK artık meşru bir zemine oturmuştur. Bir tarafta devletin Abdullah Öcalan ile yaptıkları görüşmelerin hiç kimse tarafından inkar edilmesi artık mümkün değildir. Diğer tarafta da PKK, KCK, DTK ve BDP üzerinde devletin uyguladığı bu kadar baskı ve teröre rağmen Bloğ'un parlamentoda

Türkiye'nin barışa ihtiyacı var. Ama barışın nasıl sağlanacağı konusunda ortak bir paydada buluşulamıyor. Çünkü başta Kürtler olmak üzere, toplumda ötekileştirilmiş olanların talep ettikleri gasp edilmiş temel hak ve özgürlükleri devlet tarafından karşılanmak istenmiyor.

eden bu sorun nedeniyle, hak isteyenler üzerinde baskı ve zor yöntemini eğemen bir politika durumuna getiren devlet, ülkenin iç savaş ortamına sürüklenmesine neden olmuştur.

Onun için önümüzdeki seçimlere giderken Türkiye'nin gündemini belirleyen konu, demokratik değerlerden çok baskı, şiddet ve zor yöntemlerinin eğemen olduğu anti-demokratik bir ortamdır. Bu durumun tüm etkilerini, hem seçimlere katılan partilerin program ve söylemlerinde, hem de düşüncelerini kamuoyu ile paylaşan kişi, kurum ve kuruluşların açıklamalarında net bir şekilde görüyoruz.

Şöyle ki: Bir tarafta, devletin geleneksel resmi politikalarını çok az farklılıklarla, şu ya da bu şekilde savunmaya devam eden Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Demokrat Parti (DP) ve İşçi Partisi (İP) gibi ulusalcı Kemalistler; diğer tarafta da devletin geleneksel "tek vatan, tek millet, tek bayrak ve tek din" çizgisini

istler kabul edilirken, şimdi birinci sıraya Kürtler yerleştirilmiştir.

12 Haziran seçimlerinin en önemli sorunu da işte bu noktada süreci tıkamaktadır. Devlet, kendi politikaları karşısında çok güçlü bir rakip olarak gördüğü Kürtleri devre dışı bırakmak için elinden gelen her türlü anti-demokratik yöntemle başvurmayı kendisi için bir hak(!) olarak görmektedir.

2009 ve 2010 yıllarında "Kürt Açılımı"ndan söz ederek, bu doğrultuda değişik adımların atıldığını ve atılacağını belirten başbakan Erdoğan, o doğrultuda herhangi bir adım atmadığı gibi, kendi partisine ait milletvekili adaylarını tanıtmaya toplantısında yaptığı konuşmada bile, "Benim ülkemde artık Kürt meselesi diye bir mesele yoktur. Sadece Kürt kardeşlerimin meseleleri vardır" diyerek, devletin geleneksel resmi politikalarına sarılma yolunu seçmiş ve Kürt sorununun çözümünde ona umut bağlayan bazı liberalere bile hayal kırıklığı yaratmıştır.

Seçimler sonrası, başta iktidar partisi olmak üzere herkes ve her kesim, PKK veya BDP ile görüşerek barışın sağlanması doğrultusunda olumlu adımlar atmaya karar vermelidirler. Türkiye halklarının, barış içinde ve bir arada yaşayabilmeleri için artık başka bir yol kalmamıştır

lerinde de çok anlamlı gelişmeler sergilenmiştir.

Başka bir Kürt örgütü olan Katılımcı Demokrasi Partisi'nin (KDP) başkanı olan Şerafettin Elçi, İslamcı yanı önde olan Altan Tan, Ahmet Türk, Altmış sekiz kuşağının önderlerinden Ertağrul Kürkçü, bir sol parti olan EMEP'in Genel Başkanı Levent Tüzel, insan hakları savunucusu Akın Birdal ve sanatçı Sırrı Süreyya Önder gibi değişik renklerden adayların yanında Leyla Zana, Hatip Dicle, Selahattin Demirtaş ve Gülten Kışanak gibi çok iddialı isimlerin oluşturduğu Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloğu, Kürtleri ve dostlarını çok

grup kurabilecek sayının çok üzerinde milletvekili çıkarabileceği bir desteğe sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Öte yandan bu seçim döneminde değişik Kürt ve Türk grupları arasında böylesine olumlu ilişkiler kurulabilmişken seçimler sonrası, başta iktidar partisi ve parlamentoda grubu bulunan partiler olmak üzere herkes ve her kesim, PKK ile veya BDP ile görüşerek barışın sağlanması doğrultusunda olumlu adımlar atmaya karar vermelidirler.

Türkiye halklarının, barış içinde ve bir arada yaşayabilmeleri için artık bunun dışında başka bir yol kalmamıştır.

Fuat Kav

Barış ve çözüm kılavuzu Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın bundan iki yıl önce hazırladığı, ancak iktidar ve çözümden yana olmayan güçler tarafından el konulan Yol Haritası, kitap olarak çıktı. Mezopotamya Yayınevi tarafından basılan Yol Haritası kitabı toplam 6 bölümden oluşuyor. Kürt sorununa ilişkin temel çözüm felsefesini içeren Yol Haritası, Kürt sorunu üzerine kafa yoran, sorunla ilgilenenlerin mutlaka okuması gereken bir kitap. Doğru, reel ve bilimsel bir çözümü hedefleyen Sayın Abdullah Öcalan, yazdığı Yol Haritası'nda taraflar için makul çözümün tanımlamasını yapıyor. Burada, bu haritada aradığınız çözüm yolunu bulacaksınız. Şiddetsiz, kansız, savaşız, ama onurlu ve özgürlüğü esas alan çözümü bulacaksınız.

KAVRAMLARLA GERÇEKLERE ULAŞMA

Öcalan, kavramlarla başlıyor işe. Daha doğrusu kavramları kendi diliyle, yıllardır yaşam tecrübesinden ve iç dünyasından kendine has oluşturduğu kavramlarla süreci, barış ve şiddeti, Kürt, Türk ilişkilerini irdeliyor. Bu nedenle Yol Haritası'nın ikinci bölümünde hem kavramları irdeliyor, hem de onları izah ediyor. Aynı zamanda kavramlarla oynamanın tehlikeli olduğunu, onların doğru ve yerinde ele alınması gerektiğini de belirtiyor.

"...Ne devletin demokrasi, ne de demokrasinin devlet içinde eritilmesi, etkisizleştirilmesi doğrudur. Her ikisinin de rolü ve işlevi farklıdır. De-

Barışın Yol Haritası

aynı devletin sınırları içinde yaşayan tüm halkların ve milletlerin ortak milleti, devleti-milleti olur. Türkiye milleti demek de demokratikleşme açısından daha çözümleyici bir kavram olacaktır..."

ULUS DEVLETİ, DEMOKRATİK ULUS

Öcalan, kavramsal izahat ve açıklayıcı notlardan sonra, 'kuramsal çerçeveye' oluşturulmaya geçiyor ve şunları belirtiyor:

"...Ulus devlet kuramıyla demokratik ulus kavramı arasında açık seçik ayrım yapmak başta gelen en temel husustur. Ulus-devlet, tek

kuramları arasındaki çok önemli ayrımdır..."

TEMEL İLKELER

Öcalan, Kürt sorunun çözümü için 10 temel ilkeyi şöyle belirliyor:

Bir, devlet-ulus oluşumunun savaşları tetikleyen ana unsur olduğunu, halkları zehirleyen, düşünce ve ruhu kışkırtan bir canavar olduğunu vurgularken, demokratik ulusun ise ortak yaşam'a ve hayatı birlikte kurmanın hem çözüm aracı, hem de kardeşçe yaşamının adı olduğunu belirtiyor.

Bu anlamda "birbirinin reddi olan devlet-ulus çizgisi değil, birbirini kabul eden, birbirlerinin varlığına saygı gösteren demokratik ulus çizgisine 'evet' demek, sorunun çözümünde kolaylık sağlayacak bir durum olacaktır" tespitinde bulunuyor.

İki, Öcalan ayrı vatan, bölünmüş, parçalanmış, çitlerle araya mesafe konulmuş bir vatan değil, Ortak Vatan'da yaşama düşüncesinin en doğru çözüm yolu olduğunu vurguluyor.

Üç, İçi boş, fazla bir anlam ifade etmeyen, uygulama ve duruşu ile faşizmi aratmayan sadece cumhuriyet değil, buna, yani cumhuriyete 'demokratik' ilke de eklenmelidir" diyen Öcalan, çözümünü şöyle formüle ediyor:

"...Katı ulus devletçiliği farklılığı reddeden, ötekileri daha da ötekileştiren, farklı halkları ve etnik grupları aynı potanın içinde eriten bir anlayışla asla çözüm olmaz. Esas çözüm yolu, 'katı ulus devletçiliği değil, Demokratik Cumhuriyet, değişik milliyet, halk ve grupları kendi içinde taşıyan Demokratik Ulus formülüdür..."

Dört, Kürt sorununu derinleştiren temel unsurlardan birisi de, anayasanın anti-demokratik yanındır.

Her maddesi Kürtlerin ve diğer halkların inkarına dayanılarak yapılmış olan mevcut anayasa hem inkarcı ve imhacıdır, hem de ırkçı ve faşisttir. Bu anayasa olduğu sürece Kürt sorunu çözülemez.

Beş, "...demokratik Çözüm ilkesi, daha çok devlet olmayı hedeflemeyen, devletin uzantısı da olmayan

Katı ulus devletçiliği farklılığı reddeden, ötekileri daha da ötekileştiren, farklı halkları ve etnik grupları aynı potanın içinde eriten bir anlayışla asla çözüm olmaz. Esas çözüm yolu, 'katı ulus devletçiliği değil, Demokratik Cumhuriyet, değişik milliyet, halk ve grupları kendi içinde taşıyan Demokratik Ulus formülüdür..

sivil toplumun demokratikleşmesini esas alan çözüm modelidir..." diyen Öcalan, demokratik kurumlarda devlet kurumlarının barış içinde bir arada yaşamalarının anayasal güvence altına alınmasını temel bir unsur olarak ele almayı savunur. Öcalan ne demokrasi adına devletin tasfiyesi gereklidir, ne de devlet adına demokrasi eritilmelidir..." diyor.

Altı, Bireysel ve kolektif hak ve özgürlüklerin birlikteliği adı altında çözüm ilkesini ele alan Öcalan, bireysel ve kolektif ayrıma gitmenin kendi başına çözümden çok, sorunları daha da derinleştirip ağırlaştıracağı ve içinden çıkılmaz hale getireceğini belirtiyor.

Yedi, ideolojik bağımsızlık ve özgürlük ilkesinin çözüm noktalarından birisi olarak ele alınması gerektiğini belirten Öcalan, sekizinci ilke ise, "tarihsellik" ve "şimdilik" perspektifini ortaya koyuyor. 'Tarihsellik' ve 'şimdilik' ilkesi bugünü geçmişle, geçmişle bugünle bütünleştiren temel bir olgu olarak belirtiyor. Dünü unutmadan, geçmiş bir kenara atmadan,

düneye ihanet etmeden bugünü de objektif bir bakış açısıyla sorunları ele alma anlayışının çok daha yapıcı ve çözümleyici olacağını vurguluyor. Dokuz, ahlak ve vicdan ilkesi, Kürt sorunun çözümünde temel bir rol oynaması gereken ana unsurlardan birisidir. Ahlak ve vicdan olmadan, temel bir argüman olarak bu ilkeye dayanmayan her çözüm çıkmaza gireceği kesindir. Sorun sadece siyasi veya örgütsel değildir. Askeri üstünlük veya gücün kontrolsüz kullanılması da değildir. Tıkanmış ve kangrenleşmiş olan Kürt sorunu hiç bir soruna benzemez. Dolayısıyla çözüm merkezinde ahlak ve vicdan ilkesi de olmalıdır.

On, Öcalan, Yol Haritası'nın son çözüm maddesini, 'demokrasilerin savunma ilkesi'nin temel taşlarını dizerek bitiriyor. "...Demokrasilerde, demokratik toplumlarda savunma mekanizması olmadan olmaz..." diyor. Bu olmazsa olmazı bir halkın savunması için de geçerli olduğunu, hatta bir hayvan için bile bu ilkeye mutlaka saygı gösterilmesi gerektiğini belirtiyor.

Öcalan, daha sonraki bölümlerde de çözüm yollarını ortaya koyuyor. Sadece o da değil, iki halkın, iki ulusun nasıl barış içinde bir arada yaşayacaklarını vurguluyor. Devletin

Kürtleri sadece tanımakla yetmeyeceğini, esas olanın soruna demokratik bir çözümün bulunması konusunda gerekli yaklaşımı göstermesi gerektiğini belirtiyor.

Öcalan, Yol Haritası'nın son bölümlerinde Kürt sorunun üç çözüm yöntemi olduğunu, bunlardan birincisi kapitalist modernitenin, yani mevcut inkarcı ve imhacı devlet yapısı içinde eritilerek, asimile edilerek veya fiziki olarak yok edilerek 'çözme', ikincisi, Kürt Federalist ulus ve devletçi mantıkla 'çözme.' Bu çözümün de ayrılma, federasyon ve dolayısıyla yine yüz yılları alacak olan çatışma yöntemi. Diğer çözüm ise, demokratik ulus çözümdür:

Öcalan, demokratik ulus çözümünü de şöyle formüle ediyor:

"...Demokratik Ulusal Çözümün belirleyici özelliği çözümü devletin dışında aramasıdır. Dışında arama ne devleti yıkarak yerine yenisini kurmak, ne de mevcut devletin bir uzantısı olarak içinde erimek anlamına gelir. Toplum çözümü kendi içinde, demokratik iradesinde arıyor.

Öcalan'ın Yol Haritası, Mezopotamya Yayınevi tarafından basıldı. Bu haritada şiddet yoktur, ayrı devlet kurma, milli sınırların ötesinde sorunu arap sağına çevirme de yoktur. Tamamen özgürlüğü, demokratik yaşamı ve iki halkın eşitliğine dayanan kardeşlik ilkesine giden yolun temel taşlarının dizilişi vardır.

vlet ve demokrasinin birbirini dengelemesi, demokratikleşmesinin en hayati sorunlarından birisidir..." diyor.

Öcalan, buradan 'ortak vatan' ve 'millet' kavramının mutlaka doğru kavrama ve özümsemeye ihtiyaç olduğunu belirtiyor. Ve "...Farklı kültürlerden halkların aynı coğrafyayı ortak vatan olarak kabul etmeleri gayet mümkündür..." diye devam ediyor. Bu coğrafyada Türklerin, Kürtlerin, Ermenilerin, Rumların, Arapların, Asurilerin, Yahudilerin, Hıristiyan ve Rumların ortak vatanıdır" vurgusunu yapan Öcalan şunları belirtiyor: "...Eğer 'ortak vatan' kavramında anlaşılırsa, o zaman bu kavram dahilinde olan ve

dil, tek etnisiteli vatandaş homojenliğini esas alır. Demokratik ulus kuramı oldukça farklıdır. Çok dilli, dinli, etnisiteli, uluslu, kültürlü, çıkarları farklı gruplar ve bireylerden oluşan bir ulus tanımına sahiptir. Vatandaş ve grup ayrımlığını esas almaz..."

Öcalan, bu bölümde demokratik bir anayasanın kaçınılmaz olduğunu, yapılacak anayasada bir ulusal mutabakatın ve iradenin oluşturulması gerektiğini belirterek şöyle ifade ediyor:

"... demokratikleşme kuramı açısından iyi kavranması gereken bir husus da toplumsal sorunların devletçi çözüm kuramıyla, demokratik çözüm

“Devletin militarist ve faşizan bir yapısı var”

Londra’da militarizm konulu bir konferans veren Özkoray, “Militarist rejim sürekli iç-dış kriz üreten hastalıklı bir yapı. Şimdi sivil yönetim vesayet rejimine ortak olmaya çalışıyor. Bu nedenle AKP askerlerle uzlaştı.

Britanya Barış Meclisi’nin daveti üzerine Londra’ya gelen Gazeteci-Yazar Erol Özkoray, Kuzey Londra’da bulunan Kıbrıs Toplum Merkezi’nde Devlet ve Militarizm konulu bir konferans verdi.

İlk sunumu ABM Sekreteryası üyesi Koray Düzgören’in yaptığı konferansa, Londra’da yaşayan çok sayıda savaş karşıtı ve barış aktivisti dinleyici katıldı. Düzgören, konuşmasında Erol Özkoray’ın özgeçmişine ilgili kısa bilgiler verirken; Özkoray’ın askeri vesayete karşı çıkan, Türkiye’nin demokratikleşmesinin önünü tıkayan ve Avrupa Birliği’ne girişini engelleyen askeri gücü ve militarizmi sorgulayan bir gazeteci-yazar olduğunu ve bu nedenle 2000 yılından bu yana Özkoray aleyhinde 15 ayrı dava açıldığını, Özkoray’ın tüm bu davalardan beraat ettiğini vurguladı.

Daha sonra söz alan Özkoray konuşmasına: devlet-sistem ve rejim üçlemesinin anlamlarını açarak başladı. Türkiye’de devletin orduyla özdeşleştiğini ve devlet denince Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK)’nin anlaşılması gerektiğini belirten Özkoray, devletin kuruluş itibarıyla militarist ve totaliter bir sisteme sahip- faşizan

jeler ve kanun teklifleri hazırladıklarını belirtti. Ankara’ya sadece 10 km. uzaklıkta olan bu kurumun ülke yönetimiyle ilgili, tarım politikalarından, Kürt sorununa, dış ilişkilerden, basın özgürlüğüne kadar hemen hemen her alanda hazırladığı kanun teklifi ve raporların düzenli olarak yapılan MGK toplantılarında ülke politikası haline dönüştürüldüğüne dikkat çekti.

Ülke bütçesinin neredeyse yüzde 30’unu kullanan TSK’nın hesaplarının, Sayıştay tarafından denetlenmediğini ve asıl yolsuzluğun da burada olduğunu belirten Özkoray, Berlin’de bulunan ve bağımsız bir kuruluş olan Yolsuzlukları Araştırma Merkezi’nin sunduğu verilere göre; Türkiye’nin yolsuzluk sıralamasında 67. sırada olduğunu, ilk 40 sıralamasına giremeyen ülkelerin yolsuzlukta iflah olmaz ülkeler arasında sayıldığını belirtti.

TSK’nın ekonomik gücü olan OY-AK’ın ise ülkenin en büyük 6. ekonomik gücü olduğunu belirten Özkoray, bunun bir örneğinin daha dünyada bulunmadığını ifade etti.

Devleti kısaca böyle tanımladıktan sonra sistem ve rejimin tarifini yapan

dyanın önemli roller üstlendiğini belirtti. Militarizmin medyasız düşünülmemeyeceğini, medya düzelmeden toplumun düzelmesinin de beklenemeyeceğini ve medyanın demokratikleşmesinin çok önemli olduğunu belirten Özkoray, “sistemin düzelmesi tüm bu yalan mekanizmalarının ortadan kalkmasıyla mümkün olabilir” diye ekledi.

Özkoray ‘son 4-5 yıldır sivil yönetimde, sistemin yapısında birtakım değişiklikler yapma arzusu gözlem-

denince; Solcular, Kürtler, azınlıklar, işçiler, ve benzerlerinin iç düşman olarak görüldüğünü, Yunanistan başta olmak üzere dünyanın geri kalanının da dış düşman olarak sürekli topluma lanse edildiğini söyledikten sonra, kendi toplumunun yüzde 80-90 oranında iç düşman olarak gören ve dışındaki tüm devletleri de dış düşman olarak gören bir rejimin hasta ve darbeci bir rejim olduğunu ve bu sendromdan kurtulmadan ve ordu ortadan kalkmadan normalleşmeye geçilemeyeceğini ifade etti. Dış düş-

etti. Parası-adamı ve silahı olan ama beyni olmayan ve buna da belki ihtiyaç duymayan bir sistemin sağ ve sol partilerden yoksun olduğunu ve bir ayağının aksak olduğunu belirtti. Sadece merkez sağ partilerle yola devam etmeye çalışan sistemin, gerçek sol (sosyalist) ve gerçek sağ (liberal) partilerden yoksun olduğunu ve sadece faşist partilerle yola devam etmesinin mümkün olamayacağını belirtti.

Bugün ise, sürekli ve tarihten gelen bir başkaldırı kültürü olan Kürtlerin ve demokrasi kültürüne en yakın kesimlerden olan Alevilerin bu durumu tersine çevirmeye çalıştıklarını ve bu iki dinamğin çok önemli olduğunu belirten Özkoray, TSK’nın Kürtlere karşı en az 10 soykırım yaptığını, Alevilerin ise tarihten gelen bir Sünni İslam korkusu olduğunu ama bir başkaldırırsa dünyayı yerinden oynatacak güce sahip bir dinamik olduklarını belirtti. Kürtlere dönük

ÖZKORAY KİMDİR

Erol Özkoray Türkiye’de askeri vesayete karşı çıkan bir gazeteci-yazardır. 2000 yılında Türkiye’nin demokratikleşmesinin önünü tıkayan ve Avrupa Birliği’ne girişini engelleyen askeri güce karşı çıkan, militarizmi sorgulayan yazılarıyla gündeme geldi. Genelkurmay Başkanı, bu yazılarla ilgili olarak Özkoray aleyhinde açtığı 15 davanın tümünü kaybetti. Medya da Özkoray’a yönelik bir linç kampanyası yürütüldü.

İlk kitabı "Totaliter Türkiye Çiftliği" (2006) Belge yayınlarından çıktı. Ardından yine aynı yayınevi "Ordu ne işe yarar?" (2007) adlı kitabını yayınladı.

Son kitabı Paris’te geçtiğimiz Eylül ayında yayınlanan "La Turquie: Le putsch permanent" (Sürekli darbe rejimi) dir. Fransa kamuoyunda büyük ilgi gören kitabın yakında ikinci baskısını yapılacak.. Bu kitap yakında İngilizce ile Ermeniceye çevrilecek.

Halen Fransa’da yayınlanan Ara Toraniyanın yönettiği aylık dergi "Nouvelles d'Arménie Magazine" adlı dergiye Türkiye ile ilgili analizleri yayınlanıyor. Ayrıca kuyereel.com adlı sitede yazıyor.

Özkoray, İstanbul’da ve Paris’te yaşıyor.

“Militarizm medyasız düşünülemez, medya düzelmeden de toplumun düzelmesi beklenemez. Sistemin düzelmesi medyanın demokratikleşmesi ve tüm bu yalan mekanizmalarının ortadan kalkmasıyla mümkün olabilir”.

bir yapısı olduğunu belirtti. Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Genel Sekreteri’nin asıl ama gizli başbakan olduğunu, devletle ilgili kararların MGK’da alındığını belirtti. 1982 Anayasası ile bu durumun netlik kazandığını, MGK Genel Sekreterliği’nde 1100 kadar iyi yetiştirilmiş sivilin yüksek teknoloji (High Tech.) kullanarak ülke ile ilgili kararların alınmasında kullanılan raporlar, pro-

yazar, sistemin totaliter ve militarist olduğunu ve bunun rejiminin de faşizan ve hasta bir rejim olduğunu belirtti. Hasta olan rejimin toplumu da şizofrenik hale getirdiğini ve giderek paranoyak bir toplum yaratmaya doğru sürüklediğini ifade etti. Sistemin bunu yaparken de medyayı çok geniş bir şekilde kullandığını, bu politikaların üretilmesinde ve topluma benimsetilmesinde me-

lense de, özde fazla bir değişikliğin olmadığını, asker-sivil bir yere kadar gidilebileceğini, yargının denetim altına alındığını ve askerle-sivil yönetim arasında bir anlaşmanın sözkonusu olduğunu, Dolmabahçe Toplantıları’nın da bu çerçevede değerlendirilmesi gerektiğini aktardı. Ergenekon’un başının Genel Kurmay Başkanı olduğunu ve asıl O’nun tutuklanması gerekirken serbestçe dolaştığını, davanın asıl darbe planları yapanlara dokunmaya cesaret edemeyen bir seyirde ve göstermelik olarak devam ettiğini belirtti.

Türkiye’de rejimin sürekli olarak ve suni bir şekilde ürettiği iç kriz- dış kriz meselesinin rejimin hasta yapısından kaynaklı olduğunu, iç kriz

man sendromu sonucu Yunanistan’ın aşırı silahlanmak zorunda kaldığını ve bu ülke ekonomisinin battığını da belirtti. Sistemin iç düşman olarak gördüğü kesimlere karşı da katliamlar yaptığını, 6-7 Eylül olayları, 1 Mayıs 1977, Maraş, Gazi, v.b. katliamların TSK kaynaklı olduğunu ve benzeri katliamların bugün Kürt halkına hergün uygulandığını belirten Özkoray, toplumun bununla yüzleşmesi gerektiğini de açıkladı.

‘Bir ülkede seçme-temsil ve denetleme mekanizması işlemiyorsa orada sadece faşizm var demektir’ diye devam eden yazar, bunun aynı zamanda o ülkede yolsuzluğun da devam ettiği anlamına geldiğini ifade

soykırım tehlikesinin hala devam etmesine rağmen, ‘Kürt siyaseti böyle giderse iki seçim sonra ülkenin yüzde 25-30 ana sol gövdesini oluşturabilir’ diyerek bir gerçekliğe işaret etti. Sistemin Türk halkını, faşist, ayrımcı, ırkçı bir halk tabakasına dönüştürdüğünü, rejimin faşist bir rejim olduğunu, bunun ana sürdürücüsünün TSK olduğunu ve AKP’nin de buna ortak olmak için çaba sarfettiğini belirten Özkoray, ‘Bunu Kürt tarafı değiştirebilir ve Aleviler de bu süreçte yerini almalıdır’ dedi.

Yazar, daha sonra dinleyicilerin sorularına yanıt verdi ve kitaplarını dinleyicileri için imzaladı

Britanya Barış Meclisi VICDANI RET konulu seminer düzenledi

Geçtiğimiz 25 Şubat tarihinde Britanya Barış Meclisi (BBM) Kuzey Londra'da bulunan Kom-Kar Derneği'nde Vicdani Red konulu bir eğitim semineri düzenledi. Barış eğitimi kapsamında düzenlenen etkinlikte, BBM üyesi olan ve doktora tezini de Vicdani Red üzerine tamamlayan Özgür Heval Çınar sunum yaptı. Değişik çevrelerden barışseverlerin katıldığı seminer büyük ilgi uyandırdı.

BBM sözcüsü ve Avrupa Barış Meclisi (ABM) Sekreteryası'ndan gazeteci-yazar Koray Düzgören'in açılış konuşmasını yaptığı seminerde "ülkemizdeki ilk vicdani redçilerden Osman Murat Ülke'nin basın açıklaması metnini yayınladıkları için yargılandıklarını ve 6 ay cezaya çarptırıldıklarını ve keimleşen cezayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'ne götürdüklerini ve davayı kazandıklarını ifade etti. AİHM'in Türkiye'yi iç düzenlemeler yapmakla yükümlü kıldığı davada ne yazık ki hala buna uygun düzenlemelerin yapılmadığı" belirtildi.

Vicdani redçilere ilişkin yasal bir düzenleme ve hukuksal bir dayanak olmadığı için, askeri hapisaneye gönderiliyorsun, serbest bırakılıyorsun, sonra yine tutuklanıyorsun ve bu çember böyle işleyip gidiyor. Türkiye, bu anlamda dünyada tek ülke..

Özgür Heval Çınar ise; "Birleşmiş Milletler (BM) 'e üye 192 devlet var ve bunun 168 tanesinde ordu bulunmakta. Bu devletlerin yüzde 35'i vicdani red hakkını tanıyor. Bu oran Avrupa'da daha yüksek. Avrupa konseyine bağlı 42 üye devlet var ve Türkiye de 1950 yılından beri bu konseye bağlı bir ülke. 42 üye devletten 5 tanesinde zaten ordu kavramı yok. (Morocco, San Marino, Andora, İzlanda, Liechtenstein) 42 ülkenin 21 tanesinde profesyonel ordu var (ki bu oran son on yıl içinde artmaya başladı), 19 tanesinde zorunlu askerlik var ancak vicdani red hakkı tanınmıyor ve bu hak çerçevesinde de alternatif servisler var. Örneğin Almanya'da zorunlu askerlik var ama 1 yıldır vicdani red hakkını kullanmak isteyenlerdense

Askeri ceza kanununa göre bir vicdani redçi 10 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılabilir.

alternatif servislerde 1 yıl vatan hizmetini yerine getirmesi istenmektedir. Mesela; doktor iseniz bir doktor olarak askeri-sivil hastanede çalışmak, kamu hizmeti yapmak gibi servisler. Profesyonel orduların olması demek o ülkede vicdani reddin tanındığı anlamına gelmiyor. Profesyonel ordunun olduğu ülkelerden sadece 3 tane ülke vicdani red

serbest bırakılıyorsun, sonra yine tutuklanıyorsun ve bu çember böyle işleyip gidiyor. Türkiye, bu anlamda dünyada tek ülke.

AİHM, 25 Ocak 2005 tarihinde çok önemli bir karara imza attı. Türkiye'de vicdani redçilere ilişkin bir yasa düzenlemesi olmadığı için, vicdani redçiler askeri birlik, askeri hastane, askeri mahkeme arasında bu üçlü çember arasında gidip gelmelere maruz kalmaktadır bu da vicdani redçilerin sivil ölüme tabi tutulduğunu göstermektedir denildi ve Türkiye'yi 1003. maddeyi ihlal eder buldu. Burada AİHM'ni de bir noktada eleştirmek gerekiyor çünkü başka ülkelerden gelen bütün vicdani red davalarında iddia edilen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki vicdani özgürlüğünü düzenleyen 9.maddenin ihlalidir. AİHM maalesef vicdani red davalarını 9.maddeden ele almıyor. Türkiye Medeni Haklar Sözleşmesi'ni ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'ni imzalamış bir ülke. Avrupa konseyi ve BM üyesi bir ülke. Bu uluslararası sorumlulukların gereği olarak aslında vicdani red hakkını iç hukukunda tanıması gerekiyor ama bunu yapmıyor. Bunu da anayasanın 72.maddesine dayanarak yapmıyor. 72.madde şöyle der "Vatan hizmeti her Türkün hakkı ve özeldir. Bu hizmeti silahlı kuvvetlerde veya kamu kesiminde ne şekilde yerine getirileceği veya getirilmiş sayılacağı kanunla düzenlenir." Burada askerlik hizmeti demiyor, vatan hizmeti diye bir kavram var. Askerlik hizmeti ve vatan hizmeti neden eş değerde tutuluyor? Sorul-

ması gereken önemli bir soru bu. Askerlik kanununun birinci maddesi çok açık ve der ki "Türkiye Cumhuriyeti tebaası olan her erkek iş bu kanun gereğince askerlik yapmaya mecburdur." problem buradan kaynaklanıyor. Askerlik kanunu ile anayasa arasında bir çatışma, çelişki var. Anayasa, kanunların üzerindedir ve kanunlar buna göre düzenlenir.

10 YILA KADAR HAPİS CEZASI VERİLEBİLİR

Vicdani red hakkı; vicdan özgürlüğünün meşru bir ifadesidir. Uluslararası mekanizmalar bunu böyle görüyor. Bu düzenlemeleri, iç hukuk yollarını yapacak siyasi bir irade Türkiye'de yok. Anayasayı iç kanunlara göre düzenlemiyor devlet ve iktidar, bu görevini yerine getirmiyor. Askeri ceza kanuna göre bir vicdani redçi 10 yıla kadar hapis cezası ile

plin suçlarından. Yukarıda saydığımız militarist anlayışı ve uygulamaları reddeden kişiler de çıktı. Simdi günümüzde vicdani redçiliğe bakmak gerekiyor. 1990'larda Vedat Zincir ve Tayfun Gönül adlı iki vicdani redçi, İzmir'den, Güneş gazetesi'ne bir ilan veriyorlar ve vicdani redlerini orada açıklıyorlar. Savaşın kızgın olduğu, askere en çok ihtiyaç olduğu bir dönemde, her Türkün asker doğduğu militarist bir toplumda iki genç böyle bir çıkış yapıyor ve bu inanılmaz, cesur bir iş. Bunu yaparken askerliğe karşı çıktıklarını söylüyorlar ve aynı zamanda "ne askere git, ne dağa çık" mesajını çok net veriyorlar. Burada şiddetsizliğin dilini oluşturmak, barışın dilini oluşturmak amacı güdülmektedir. Bu sloganı muhalif güçlerden de tepki geldi. Kürt Vicdani Red Hareketi de geliyor ve bu sloganı savunan ve savunmayanlar var ve bu hala tartışılıyor.

Bu süreç içerisinde iki önemli dinamik güce değinmek lazım. Bir feminist hareket, bir de; gay, lezbiyen, eşcinsel, biseksüel ve transseksüel hareket. Bu iki hareket önemli dinamik güç sağlamış hareketler. Vicdani red hareketinin önemli bir kısmı kadın vicdani redçilerdir. vicdani red hareketi örgütlü bir hareket değil. Savaş karşıtları vardı ve devletin müdahalesi nedeniyle tutuklandılar, gözaltına alındılar ve benzeri nedenlerden dolayı kapatıldı. Vicdani red zaten bireysel bir harekettir, örgütlenme gibi bir faaliyeti de yok zaten. Sivil itaatsizlik eylemidir bu eylem tipi. Sadece kendini ilan eder ve çağrıda bulunur.

Total vicdani redçiler (toptan red-

Vicdani red hareketinin önemli bir kısmı kadın vicdani redçilerdir. Bu süreç içerisinde iki önemli dinamik güce değinmek lazım. Bir feminist, bir de gay, lezbiyen, eşcinsel, biseksüel ve transseksüel hareket. Bu iki hareket önemli dinamik güç sağlamış hareketlerdir.

cezalandırılabilir. Bu cezaların dışında ayrıca disiplin suçlarına dair verilen cezalar var. Mesela Halil Savda, Mehmet Tarhan, Mehmet Bal gibi örnekler var kamuoyu tarafından bilinen. Halil Savda 40 gün ekstra hücre cezasına çarptırıldı. Askeri üniformayı giymemek, saç sakal traşı olmamak gibi emre itaatsizlik ve disi-

dediyorlar askeri hizmeti ve kamusal alanda hizmeti) ve Yahova Şahitleri (şiddet uygulamayız ama kamusal alanda hizmet yaparız) var ve aralarında bir anlaşmazlık ve çatışma söz konusu. Ama her şeye rağmen iyi bir çalışma var, tartışma var ve git-tikçede artıyor. Bunlar olumlu gelişmeler..."

İnan Süver'den Başbakan'a mektup: "Ben de bir babayım"

5 Ağustos 2010'dan beri tutuklu olan ve halen kalmakta olduğu Manisa E Tipi Kapalı Cezaevi'nde "ben bir suç işlemedim ki, neden cezaevindeyim" diyerek, 16 Mayıs'ta bir kez daha açlık grevine başlayan ve 23 Mayıs'tan beri de verilmiş olan 20 günlük hücre hapsi cezasını çekmekte olan vicdani retçi İnan Süver, Başbakan R.T. Erdoğan'a bir mektup yazdı.

"Sayın Başbakan Daha evvel yazdığım mektubuma cevap vermediniz ise de bir kez daha yazacağım..

34 yaşında 3 çocuk babası olan ben buralarda 20 yaşındaki gascıplardan tecavüzcülerden dayak yiyor daha fazlasını yaşamamak için kendimi hücrelere atıyorum. Özetlersem, T.C devleti sınırları içinde dünyaya

gelmeyi ben tercih etmedim. Adımın İnan olmasını, kimliğimde Türk ve Müslüman yazılmasını hatta Kürt olmayı da ben istemedim. Tercih etmedim. Hiçbir zaman da bana sorulmadı. Sayın başbakan, hani derler ya her Türk asker doğar diye işte ben Türk olmadığımın olsa asker doğmadım, sevmedim. Kürt olmakta istemiyorum. Bana verdiğiniz nüfus cüzdanını hiç yanımda taşımadım, 16 yıldır kullanmıyorum. velhasılı ben sizi de devletinizi de kabul etmiyor. Vatandaşlıktan derhal bir an evvel çıkarılmak istiyorum.

Bu günden sonra ne Türk, ne Kürt, ne şu, ne bu olmak istemiyorum. Hiçbirinizi görmek istemiyorum. Vatandaşlıktan çıkıp başımı alıp gitmek tüm herşeyi vatani, bayrağı, mil-

leti, koltuklarımızı, savaşınızı, ülkenizdeki yabanileri ve yabancı kalmada direnenleri hepinizi bir birinize veriyorum. bir an evvel düşün yakamdan! içimde biriken kin nefret o kadar büyümüş ki inanın patlasam dünyayı başınıza yıkarım! Dünyayı başınıza yıkmamak elimi kanınıza bulaştırmamak için sizden ve ülkenizden kaçmak uzaklaşmak istiyorum..."

Büyüklik bağırıp çağırarak, nara atıp karşıdakini cezalandırmak değildir büyüklik hoş görmek, şefkat gösterme, karşıdakinin tüm hatalarına rağmen boynuna sarılabilmektir.

25 Mayıs 2011 tarihinde, Ankara 10. Sulh Ceza Mahkemesi'nde TCK.'nın 318. Maddesi kapsamında "halkı askerlikten soğutma" gerekçesiyle yargılanan Ezgi Saritaş davasının ilk duruşmasında beraat etti.

Vicdani retçi İnan Süver'e destek olmak amacıyla 31 Ağustos 2010'da Ankara'da yapılan etkinlikte basın açıklamasını okuyan Ezgi Saritaş'a açılan davanın Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla Anayasa mahkemesine götürülmesi talebi ise reddedildi. Ezgi Saritaş, mahkemede okuduğu savunmasında: "31 Ağustos 2010 tarihinde Yüksel Caddesi'nde okuduğum basın açıklamasında "askere gidilmemesini teşvik eder biçimde konuşma yaptığım" ve bu eylemle halkı askerlikten soğuttuğum iddia edilmektedir. Yaptığım açıklamanın suç olduğunu düşünmüyorum; askere gitmeyi reddetmenin, öldürmek için orduda eline silah almayı kabul etmemenin, militarist sistemin dayattığı değerleri ve pratikleri hayatından uzak tutmayı istemenin suç olarak kabul edilemeyeceği gibi; zorunlu askerliği eleştirmek, vicdani retçilere uygulanan işkenceleri teşhir etmek ve vicdani retçilerle dayanışma içinde olmak da suç değildir. 2010 yılının Ağustos ayından beri vicdani retçi İnan Süver hapiste, ve şu an tek kişilik odada açlık grevi yapıyor; savaş karşıtları, anti-militaristler, vicdani red savunucuları öldürmeyi reddettiği için şimdiye kadar bin bir türlü işkenceye maruz bırakılan vicdani retçi İnan Süver'le dayanışmaya devam ediyor. Vicdani ret bir hak, her bireyin örgütlü şiddetin somutlaştığı, savaşların insan kaynağını sağlayan askeri kuvvetlerde yer almayı ve öldürmek için silah taşımayı reddetme hakkı vardır ve bu hakkı savunmak suç değildir.

Bir kadın olarak beni cefakâr eş/kız

kardeş/anne rollerine hapsedmeye çalışan, bedenimi denetim altına almaya çalışan, insanla, hayvanla, doğayla olan ilişkiyi ezme/ezilme; tutsak olma/alma, köleleşme/köleleştirme üzerine kuran militarizme, Türkiye'de bir tabu olan, hakkında susmamız beklenen, en ufak bir eleştirisi bile suç sayılıp davalara konu olan orduya, milyonlarca insanın ölmesine, yerlerinden edilmesine neden olan savaşa karşı sessiz kalmayı kabul etmiyorum. Direnen, askerliği reddeden, bu yüzden işkence ve kötü muameleye maruz bırakılan retçileri savunan bireyler hâkim karşısına çıkarılıyor; bu şekilde zorunlu askerlik ve ordu sorugulanamaz bir mertebeye çıkarılmaya çalışılıyor. "Askerlikten soğumasından" korkulan, militarizmin ve milliyetçiliğin kurgusunda aynı dili konuşması, hep bir ağızdan aynı marşları söylemesi, aynı doğrultudan tek yöne yürümesi, "erkek"liği göğsünde gurur, kadınlığı kurtulması gereken bir yük olarak taşınması, heteroseksüel aileler kurup yeni askerler -tercihan 3 tane- doğurmayı kendine ülkü edinmesi beklenen halk, aslında bu kurgunun tersine hiç de yekpare bir bütün değil. Bazıları askerlikten kaçıyor, ölmekten korkuyor, öldürmeyi kabul etmiyor, emir-komuta zincirinde yer almak istemiyor, inançlarına aykırı olduğu için orduda silah taşımayı reddediyor, oğlunun/kocasının/babasının asker olmasından, şehit-gazi olmasından gurur duymuyor.

Ve bunları söylemek, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni en ağır haliyle eleştirmek, askerliğin matah bir şey olmadığını insanlara söylemek, fikirlerimi ve düşüncelerimi baskı ve zorla kimseye dayatmadığım sürece suç olamaz. Tam tersine militarist değerleri, ordunun, savaşmanın kutsiyetini tüm halka zorla dayatmak, tersini söylediğinde yargı yoluyla kişileri sindirmeye çalışmak suçtur."

"Tüm devletler terörist, tüm ordular katildir"

2009'da Boğaziçi Üniversitesi'ndeki Barış İçin Vicdani Red toplantısında 15 yaşındayken vicdani reddini açıklayan İlyada Erkuş ve 17 yaşındaki Furkan Çelik'e bu yıl ki "15 Mayıs Dünya Vicdani Retçiler Günü"nde 17 yaşındaki Deniz Benol'de katıldı.

En genç vicdani redçilerden İlyada 2009 yılında: "Daha fazla Ceylan-

lar ve gençlerin öldürülmesinden ise ezenlere karşı her zaman ezilenlerin tarafından olacağını" söylerken, Furkan da aynı toplantıda, "Benim bir sahibim olduğumu düşünmüyorum" diyerek, "devletin kendisinden istediğini yapmama-cağını", "ölmeyi öldürmeyi, emretmeyi, itaat etmeyi kabul etmeyeceğini" açıklamıştı.

Bu yılki 15 Mayıs Dünya Vicdani Redçiler Günü'nde ise 17 yaşındaki Deniz Benol'de "Tüm devletlerin terörist, tüm orduların katil olduğunu düşünen bir anarşist olarak, bu kurumları ve yaptırımlarını reddettiğini" belirterek vicdani redçiler kervanına katıldı. Deniz'in de katılımıyla Türkiye'deki liseli vicdani retçilerin sayısı 3'e çıktı.

Her ülkenin bir savunma bakanlığı var, ama bir 'Barış Bakanlığı' yok

Barış Eğitimi Semineri: Çatışma Çözme ve Çatışma Yönetme

26-27 Mart 2011 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi Barış Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi 'Çatışma Çözme ve Çatışma Yönetimine Cinsiyet Perspektifli Bakış' konulu bir eğitim semineri düzenledi. İki günlük barış eğitimi seminerine Avrupa Barış Meclisi'ni temsilen H. Selda Aksoy ile Britanya Barış Meclisi'nden Ali Has katıldı.

Kıbrıs'taki Lefkoşa Üniversitesi'nde ders veren Barış Eğitimi uzmanı Dr. Maria Hadjipavlou'nun sunum yaptığı iki günlük eğitimde genel olarak çatışma yönetme ve çatışma çözme konuları ele alındı.

Kendisi de Kıbrıs'ta barış aktivisti olan ve Kıbrıslı Türk, Rum ve diğer etnisitelerden kadınların oluşturduğu Winpeace grubunun da kurucusu olan sayın Hadjipavlou'nun verdiği eğitime değişik çevrelerinden çok sayıda barışsever katıldı. Akademik çevrelerden, üniversite öğrencilerinden, savaş karşıtlarından, barış gazetecilerinden kadar çok geniş bir yelpazeden kırkı aşkın barışseverin aktif bir şekilde iştirak ettiği seminerin ana konusunu çatışma çözme, çatışmayı yönetme ve cins sorunu oluşturdu. Kadınların gerek çatışma sürecinde ve gerekse de sonrasında yaşadığı sorunlar ve kadının yeni bir toplumsal ilişkiler ağı örne sürecindeki etkileri üzerinde duruldu.

Kadının çözüm sürecine aktif katılımının çok önemli olduğu, barış süreçlerinde kadının bakış açısının- görüşlerinin görünür kılınması gerektiği, bunun aynı zamanda tüm toplumun yeniden inşa edilmesi ve sağlıklı bir çözüm sürecinin yaşanabilmesi için çok gerekli olduğu vurgulandı. Dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşanan çatışma süreçlerinde, çatışmanın tüm toplum lehine çözülebilmesi için kadınların sürece aktif ve etkin katılımı gerektiğini belirten Hadjipavlou bu konudaki görüşlerini 'kadınların olmadığı bir çözüm süreci, çözüm değildir' şeklinde ifade etti.

Çatışmaya en çok neden olan konuların başında ise kimlik sorunu ve kaynakların eşit kullanımı meseleleri olduğu belirtildi. İnsanların kimliğine yönelik herhangi bir saldırı, tehdit, baskı veya zorlama olduğunda; insanın kimlik bilincini normal koşullardan daha çok öne çıkardığı, kimliğine daha çok sahip çıktığı ve bunun için ölümü dahi göze aldığı belirtildi. Dünya kaynaklarının ve zenginliklerinin eşit ve adil kullanılmamasının da çatışmaların yaşanmasına en çok neden olan ikinci konu olduğu ve bazen bu her iki nedenden birden çatışma çıktığı belirtildi. Günümüzde yaşanan çatışmaların büyük bir bölümünün de bu karakteristiğe sahip olduğu, kurulu devlet aklının ve sisteminin birçok yerde bu sorunların üreticisi ve sürdürücüsü olduğu belirtildi. Resmi tarih ve yapma tarihin toplumların ve bireylerin tercihleri ve kimliklerini bastırma, yok sayma, asimile etme ve/veya zorla değiştirme konusunda zorlayıcı olduğu ifade edildi.

Çatışma çözme ve yönetme konularının artık üniversite düzeyinde akademik olarak ele alındığını, barış meselesine bilimsel yaklaşılması gerektiği, eğitimin her düzeyinde barış dilinin öne çıkarılması gerektiği ve bu konularda barış yanlılarının ısrarcı davranması gerektiği vurgulandı.

Ali Has- Selda Aksoy

Boğaziçi Üniversitesi Barış Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi bir süre önce 'Çatışma Çözme ve Çatışma Yönetimine Cinsiyet Perspektifli Bakış' konulu eğitim semineri düzenledi. Bu semineri yöneten Kıbrıs Üniversitesi'nde Barış Eğitimi uzmanı olarak çalışan Dr. Maria Hadjipavlou ile 'Çatışmaları çözme, çözüm süreçlerinin cinsiyetle ilişkisi ve çoklu kimlikler bağlamında Kürt sorunu hakkında konuştuk.

Etnik, milliyet, din ve dil kimliklerimiz tehdit edildikleri an, çok önemli olmaya başlarlar. Bu kimliklerin demokratik bir biçimde özgürce ifade edilmesi engelleniyorsa birey bu kimliğini koruyabilmek için hayatını dahi verebilir,

Çatışma çözme, çatışmanın ortadan kaldırılmasıdır ki, bu da ancak kalıcı bir anlaşma ile ve kazan-kazan yöntemi ile sağlanabilir. Başka bir deyişle, taraflar ortaya çıkan sonuçtan mutlu oldukları takdirde çatışma çözülmüş olur.

Kadınların katılımları tüm demokratik süreçlerinin inşası ve yeni demokratik kurumların yaratılması açısından da toplumun bütünü için önemlidir. Kadın ve erkek yeni bir gelecek ve yeni bir davranış biçimi yaratabilirler. Sayın Maria Hadjipavlou bize kendinizi tanıtır mısınız?

Son 15 yıldır Kıbrıs Üniversitesi'nde daha önce de Amerikan üniversitelerinde çalışmış bir akademisyenim. Her zaman teorik olarak çeşitli şekillerde dünyayı yorumlamanın ve anlamanın pratikle ilişkisini nasıl kuracağım üzerinde kafa yordum. Tabii ki Kıbrıs'tan geliyor olmam, orada çatışmanın içinde doğmuş olmam ve bildiğiniz gibi pek de doğal olmayan ülkenin bölünmüş olması hali beni Kıbrıs konusunda çalışmaya sevk ve motive etti. Son 16-17 yıldır Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türklerle çalışmalar

yapıyorum, karşılıklı anlayışın geliştirilmesi ve daha da önemlisi ortak bir geleceğin paylaşılması için.

Çatışma çözme ile ilgili bilimsel eğitim veriyorsunuz. Bu ne demektir, bunu biraz daha açar mısınız? Özellikle de bunun cinsiyetle ilişkisini nasıl kuruyorsunuz?

Cinsiyet sorunuyla ilişkili hiçbir mesel-eye ondan bağımsız bakarak doğru anlayabileceğimizi sanmıyorum. Bu ne demektir? Bu şu demektir: kadınların ve erkeklerin bir meselede veya çatışma konusunda deneyimleri birbirinden oldukça farklıdır. Biliyorsunuz ki onların endişeleri, ihtiyaçları ve tabii ki korkuları da farklıdır. Kadının ve erkeğin çatışma esnasında aldığı roller, barış süreçlerinde aldığı roller de değişiktir ve

uluslararası toplumun, özellikle de Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği'nin geç de olsa, 'çatışma ortamlarının veya savaşların yaşandığı tüm ülkelerde, barış süreçlerinde kadın perspektifinin ve kadınların kendilerini ifade etmelerinin sağlayacak 1325 sayılı genelge'yi kabul etmelerinden memnuniyet duyuyorum.

Seminerde çoklu kimliklerden bahsettiniz. Bazı kimliklerin veya belli başlı kimliklerin bazı dönemlerde daha baskın bir şekilde öne çıkmasını nasıl açıklayabilirsiniz?

Bildiğiniz gibi kimlik insanlar için çok çeşitli ve önemli değerler yüklenen bir olgudur. Hepimiz birden çok ve çeşitli kimliklere sahibiz. Bu kimliklerin bazılarına çok daha önemli işlevler ve

Etnik, milliyet, din ve dil kimliklerimiz tehdit edildikleri an, çok önemli olmaya başlarlar. Bu kimliklerin demokratik bir biçimde özgürce ifade edilmesi engelleniyorsa birey bu kimliğini koruyabilmek için hayatını dahi verebilir.

cinsiyet temelli anlamaya ve algılamaya çalışırsak, su yüzüne çıkmamış, görünür kılınmamış düşünceleri ajandaya koyabilir, görünür kılabiliriz. Örneğin, barış meselesine cinsiyet temelli baktığımızda göreceğiz ki kadınların baştan anladıklarıyla, erkeklerin anladığı birbirinden çok farklı şeyler. Kadınlar barışa çok daha geniş ve kapsayıcı bir perspektiften bakıyorlar. Bu daha güvenli, savaşın haklılığını kabul etmeyen, yeni programlarla ve yeni kurumlara kendilerini, çocuklarını, ailelerini ve tüm toplumu kapsayacak bir bakış açısını dayatıyor. Kadınların barışa bakışı sağlıklı bir atmosferin, yaşam koşullarının yaratılmasını da içeriyor. Bu sadece içme suyu ve temiz havayı kapsamıyor, aynı zamanda iyi sosyal ilişkileri de içeriyor. Ve barış süreçlerinde kadın perspektifini yeni ilişkiler ve işlerde nasıl inşa edebiliriz, üzerinde durmamız gereken konu bu. Ben

değerler yüklerken bazıları da daha geri planda tutarız. Kriz veya çatışma anlarında ise bazı spesifik kimliklerimiz daha ön plana çıkar. Bunlar bazen sizi harekete geçirirken bazen de bu kimliklerimizi durdurmayı seçeriz. Örneğin; etnik, milliyet, din ve dil kimliklerimiz bunlardan bazılarıdır. İşte bunlar tehdit edildikleri an, çok önemli olmaya ve öne çıkmaya başlarlar. Orada bir düşman varsa ve benim bu kimliklerimi veya bunlardan herhangi birini demokratik bir biçimde özgürce ifade etmemi engelliyorsa, bu kimlik önem kazanır ve öne çıkar. Ve birey bu kimliğini koruyabilmek için hayatını dahi verebilir, kimliğini korumak için öldürülmeyi göze alır.

ÇATIŞMA YÖNETİMİ NE DEMEKTİR?

Çatışma yönetimi, çatışma çözme ve sorunları yönetme meseleleri birçok

Kürt sorunu uluslararası bir sorundur ve haklar temelinde çözümlenmelidir.

şekilde anlatılabilir ama ben burada fazla teorik konuşmak istemiyorum. Çatışma çözme dediğiniz an, kelimenin kendisi sorunu yaratan birçok etkenden de bahsetmiş olduğunuzu gösteriyor.

Kürt sorunu hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce bu sorun nasıl çözülebilir?

Kürt sorununun uluslararası bir sorun olduğunu ve haklar temelinde çözülmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu bir insan hakları sorunudur ve orada bir toplum, bir ulus var ve haklarından alıkonulmaktadır. Haliyle, onların farklılıklarını kabul etmek, tabii ki haklarıyla birlikte ve onlara saygı göstermek ve haklarının iadesi temelinde bakmak gerekiyor. Biliyorsunuz ki bu onların en doğal haklarıdır. İnanıyorum ki, Kürt sorununun başarılı bir şekilde çözülmesi mümkündür ve böyle olursa benzer sorunları yaşayan ve kendilerini dezavantajlı hisseden, hakları merkezi ülke yönetimlerinin projeleri çerçevesinde analiz edilen gruplar veya topluluklar için de bir model olabilir. Bu bağlamda Kürtlerin kendi otonomilerini hak ettiklerine inanıyorum. Bununla kendi kültürlerini diledikleri gibi ifade etme ve yaşatma hakları olabilecektir ve bunu yapacak olan da dilleridir. Bu çok önemlidir. Çok eleştirel olmak da istemiyorum çünkü ben gerçekten de şiddet yanlısı değilim ama iki grup var, aynı seviyede olmayan. Kürtler tehlikenin görülebilmesini sağladılar ama dünyanın da onlara şiddet kullanan bir topluluk olarak bakmasına neden oldu bu. Sorun şudur ki; bizler bu şiddet seviyesinden çıkabilmeyi nasıl sağlaya-

Haliyle, çatışma çözme süreci aynı zamanda çatışmayı meydana getiren sorunların oluşma yollarına, biçimlerine de bakmayı gerektirir. Bizler inanıyoruz ki; çatışmayı yaratan nedenlere, onların yeniden ortaya çıkabilme ihtimallerine ve zamanla artma ihtimaller-

Çatışma çözme, çatışmanın ortadan kaldırılmasıdır ki, bu da ancak kalıcı bir anlaşma ile ve kazan-kazan yöntemi ile sağlanabilir. Başka bir deyişle, taraflar ortaya çıkan sonuçtan mutlu oldukları takdirde çatışma çözülmüş olur.

ine bakmadan çatışmayı yönetmek sorunu çözmede yeterli olmayacaktır. Bu başka bir terminoloji. Çatışma çözme, çatışmanın ortadan kaldırılmasıdır ki, bu da ancak kalıcı bir anlaşma ile ve kazan-kazan yöntemi ile sağlanabilir. Başka bir deyişle, taraflar sonuçtan mutlu oldukları takdirde çatışma çözülmüş olur.

cağız ve şiddet kullanılmadan her seviyede sorunları nasıl çözeceğiz, bunun üzerinde düşünmemiz gerekiyor.

Kürt sorununun çözümünde Kürt kadınının rolü nedir, ne düşünüyorsunuz bu konuda?

Kadının rolünün çok önemli ve büyük

Kadınların katılımları tüm demokratik süreçlerin inşası ve yeni demokratik kurumların yaratılması açısından da toplumun bütünü için önemlidir. Kadın ve erkek yeni bir gelecek ve yeni bir davranış biçimi yaratabilirler.

Sorun şudur ki; bizler bu şiddet seviyesinden çıkabilmeyi nasıl sağlayacağız ve şiddet kullanılmadan her seviyede sorunları nasıl çözeceğiz, bunun üzerinde düşünmemiz gerekiyor.

olduğunu düşünüyorum çünkü sonuçta erkeklerin karar verdiği bir savaşta en fazla mağdur olan ve acı çeken kadınlardır. Kürt kadınının çözümdeki rolünün tüm toplum yararına olduğunu erkeklere iyi anlatmak, benimsetmek gerekiyor. Kadınların sürece müdahil olması tüm demokratik katılım süreçlerinin inşası ve yeni demokratik kurumların yaratılması açısından da toplumun bütünü için önemlidir. İşte o gelecek kurgusunda sadece erkeğin sesi dominant olarak çıkmayacaktır. Kadın ve erkek, hep beraber işbirliği halinde yeni bir gelecek ve yeni bir davranış biçimi yaratabilirler. Kadının sesi her zaman- sosyalleşme süreçlerinden dolayı- daha kapsayıcı bir bakış açısı sağlayabilir. Bu sadece savaşı bitirmeye dönük değil aynı zamanda tüm toplumun yeniden daha eşit bir şekilde örülmesine dairdir. Bu da kadının sürece katılımı ve daha çok sorumluluk alıp, kendi sesini, sözünü görünür kılmasıyla mümkündür.

Kıbrıs meselesine gelirse, Birleşik Kıbrıs Projesi'ni destekliyorsunuz mu?

Kıbrıs'ta 1970'ten bu yana birçok değişik barış grubu içerisinde mücadele verdim, veriyorum ve Kıbrıs'ın iki parçaya bölünmek için çok küçük

olduğunu düşünüyorum. O şekilde yaşayamaz. Yani liderler Kıbrıs'ın parçalanmasına karar veriyor. Aynı anayasaları olan, iki ayrı devlet veya iki ayrı parçadan oluşan federe bir sistem ki orada iki toplum arasında da sınır çizilmiş oluyor. Örneğin; ekonomik veya dış ilişkiler meselelerinde de ayrı davranılmasını getiriyor beraberinde. Tüm insanların kendi haklarının garantiye alındığından, haklarına saygı duyulduğundan, kendilerini güvende hissedeceklerinden, adada özgürce çalışma ve yaşama haklarının olduğundan emin olacakları bir Kıbrıs için mücadele ediyorum.

Barışın dilini yaratmak ve geliştirmek için neler yapabiliriz?

Öncelikle, bilgiye ihtiyacımız var. Gelişmiş veya gelişmekte olan, zengin veya yoksul ülkelere baktığımızda görüyoruz ki, hemen hemen her ülke kaynaklarını savaş endüstrisine harcamakta. İnsanların harcamalarıyla kıyaslandığında görülüyor ki bu çok büyük miktarda harcamalar sadece savaş yatırımı olarak yapılıyor, sosyal gelişme ve çevre konularına yapılan yatırımlardan çok daha büyük harcamalar bunlar. Haliyle ilk önce kavramamız gereken mesele şu:

toplumlarımızı savaş fikrine, savaş için savaşmak fikrine hazırlayan nedenler ve yollar nelerdir? Burada çok büyük bir asimetriyle karşı karşıyayız. Bilindiği gibi savaş sistemi birçok başka şeyle kompleksleri, çatışmaları olan bir sistem. Örneğin; her ülkenin bir savunma bakanlığı var ama bir barış bakanlığı yok. İlk bakmamız gerek husus ise: bizi mahveden şey nedir? Savaşa alternatif olacak şey nedir ve bu farklı mantığı nasıl geliştirebiliriz? Sorunlarımızı silahları omuzlarımızı almada çözebilecek alternatif bir bakış açısı nasıl yaratılabilir bunlar önemli sorularımızdır. Dünya genelinde 3 trilyon Dolar savaş harcamalarına gidiyor. Dünya genelinde sosyal harcamalar ise bunun onda biri düzeyinde bile değil. Farkındalığa, yeni yöntemler geliştirmeye, yeni yetenekler edinmeye, kendimizi eğitmeye ve bu alanlarda yetiştirmeye ihtiyacımız var. Çünkü bizler barışı tesis eden kültürlerde maalesef yetişip, sosyalleşmedik, yanlış dayatan kültürlerde sosyalleşiyoruz.

Hepimiz burda yerimizi almak istiyoruz, hangimiz ilk olacak, hangimiz ikinci ve hangimiz kazanan veya dominant olacak. Maalesef ortaklık kültüründen uzak, birey kültürün yetiştirdiği insan tipi bu ve bu da insanlığı yakınlaştırmadığı gibi ayırıyor.

1 MAYIS OLAYSIZ KUTLANDI ama ya 34 yıl önceki katliam!

34 yıl önce yine Taksim'de kutlanan "Kanlı 1 Mayıs"ta 34 kişi hayatını kaybetmişti. Bu katliamın faileri doğru dürüst araştırılmadı. 1 Mayıs'ın Taksim'de kutlanması artık talep olmaktan çıkınca Kanlı 1 Mayıs'ı daha görünür duruma getirdi **Erkiner**

1 Mayıs Taksim Meydanı'nda olaysız kutlandı.

Yıllardan beri 1 Mayıs'ın Taksim'de kutlanması önemli bir demokratik talep olarak savunuldu. Gerçekleşti ve koşullarda önemli değişiklik olmazsa aynı kutlama sonraki yıllarda da yapılacaktır.

1 Mayıs işçinin ve emekçinin bayramıdır. Değişik alanlarda çalışan işçi sayısının oldukça artmasına karşın, sendikacı işçi sayısı 750 binin altına inmiş durumda ve gelişme eğilimi azalma yönündedir.

Sendikalar demokratik baskı grubu olma özelliklerini gittikçe daha fazla kaybediyorlar. 1 Mayıs'ın Taksim'de ve olaysız olarak kutlanması, işçi ve

emekçi sınıflarla ilgili bu vahim gerçeği artık daha görünür duruma getirdi.

Çok sayıda işçinin çalıştığı büyük üretim birimlerinin azalması, taşeronlaşma, geçici işçiliğin yaygınlaşması gibi faktörler sendikalara üye olanların sayısını azaltıyor. Bazı ülkelerde sendikalar, örgütlenme yöntemlerini değiştirerek üye sayısındaki azalmayı durdurmaya çalışıyorlar. Bir oranda da olsa başarılı örnekler yok değil...

Başarının temelinde sendikaların sadece işçi-işveren ilişkilerinde değil, çevre hareketinden barış eylemlerine kadar toplumsal yaşamın değişik alanlarında aktif olarak yer almaları yatıyor. Sendikaların barış hareketinin değişmez bileşeni olmaları, hem barış hareketini hem de sendikaları güçlendiriyor.

1 MAYIS 1977

34 yıl önce yine Taksim'de kutlanan "Kanlı 1 Mayıs"ta 34 kişi hayatını kaybetti. Bu katliamın faileri doğru dürüst araştırılmadı.

Kanlı 1 Mayıs, geçmişle yüzleşmede ve suçluların ortaya çıkarılmasında önemli bir köşe taşı olarak kaldı.

Burada önemli bir nokta var: Geçmişe yönelik olarak polise önemli suçla-

maların yapılmaması dikkat çekicidir. Kanlı 1 Mayıs'ta gizli servislerin yanı sıra polisin de önemli rolü vardır.

Geçmişe yönelik olarak subaylara ve özellikle de generallere darbe teşebbüsleri konusunda hesap soracağını ilan eden AKP'nin; Kürdistan'da işlenen cinayetler ve faili meçhullerin yanı sıra polisin işlediği vahim suçlara yönelik herhangi bir soruşturma yapmaması dikkat çekicidir.

Kürdistan'da çatışmalar dağlardan yerleşim birimlerine indiği oranda, polis, baskı gücü olarak ordunun yerini almaktadır.

AKP'nin büyük oranda kendisine bağımlı kıldığı polisi "yıpratmamak için", polisle ilgili geçmişe yönelik herhangi bir soruşturma açmıyor olması ihtimal dahilindedir. "Seçmece gerçekler" döneminde yaşıyoruz. Der-sim katliamı hatırlanıyor, Maraş konusunda ise susuluyor... Kanlı 1 Mayıs'tan söz bile edilmiyor.

KİRLİ BİR TARİHİMİZ VAR

1 Mayıs'ın Taksim'de kutlanması artık talep olmaktan çıktı ve 34 yıl önce 34 kişinin öldüğü kanlı 1 Mayıs'ı daha görünür duruma getirdi.

Bu ülkede bugünün ve geleceğin sorunlarıyla uğraşırken, sürekli olarak geçmişe doğru da yürümek zorunlu- luğu ne zaman biterse, o zaman gerçekten demokratik bir ülke olabileceğiz..

Bu şehirde barış adında sokak bile yok...

Bihlerin Okan Sarac

1 Mayıs işçi bayramı dolayısıyla İstanbul'da son derece ilginç bir hayat hikayesi olan atk işçisi Ali Mendilloğu ile görüştüm. "Biz o kadar çoğuz ki, kimselerin bizi fark etmemesi bundan olsa gerek" diyen Mendilloğu, 1972 doğumlu, lise mezunu ve 1,5 yıldır İstanbul'da yaşıyor.

Atk işçiliği ne demek, ne yapar, nasıl başladın?

Atk toplayıcısı, çöpten para eden geri dönüştürülebilir atıkları toplar, bunları niteliklerine göre ayırır ve depolara kilo hesabı ile satar. Çalışma saatleri çöpün çıktığı ve belediye tarafından toplanmadan önceki zaman dilimidir, dolayısıyla bölge bölge çalışma saatleri değişiklik gösterir. Çöpte kimse size nereli olduğunuzu sormaz, kimse sizden temiz kağıdı istemez. Yıllarca hep ağır işlerde çalıştım. Sonra sendikada çalışmaya başladım. Bu dönemde hem dünya görüşüme ve ideallerime uygun yaşıyor- muş gibi görünüyor, hem de hayatımı idame ettirecek para kazanıyordum. Diğer yandan yıllarca yaşadığım mahallede kağıt toplayan arkadaşlarım vardı. Sendikada görece ayrıcalıklı ve rahat yaşayan üyelerimiz, masaları değışse "sürgün edildik" diye şikayet ederlerken, Hakkari'den, Diyarbakır'dan vb. yerlerden çöp karıştırmak için insanlar, akın akın Ankara'ya geliyorlardı. Sendikalar (ki çalıştığım sendika en ilerilerindendi) işçilerin bütününe haklarını korumak için değil, üyelerinin ayrıcalıklarını korumak için varlar. Bu duruma

daha fazla katlanamadım ve ayrılarak bu işe başladım. Günlük 20-30 TL. arası bir kazancım oluyor. Teras katında küçük bir evde yaşıyorum. Bir çek-yatım, iki koltuğum, bir mini buzdolabım, çamaşır makinem ve mutfak eşyaları var. Ve tabi gramafonum.

Bir atk işçisinin bir gününü anlatır mısın bize? Ne kadar insan çalışıyor bu alanda?

"Çalışma saatleri çöpün çıkış ve belediyenin toplaması arasındaki zaman dilimidir" demiştim. Bu zaman zarfında onlarca kilometre yol yürünerek çöpler karıştırılır. El arabasına iştirilmiş çuval- lara istiflenir, sonra bu toplananlarla depoya gelinir, ayrıştırılır. Ayrıştırma işini bitirdikten sonra, eve gidersen (Tabii evin varsa ya da depoda yaşamıyorsan). Yemek yedikten sonra uyuyakalırısın. Uyandığında yeni bir iş günü başlamıştır. Sür-git devam eder bu durum.

Devlet 200 bin civarında olduğunu tahmin etmekte. Başka bir çalışma ise 700 bindiyor. Çok dağınık bir alanda, her sokakta her semtte çalışanlar var. Ayrıca mevsimlik çalışanlar, ek iş olarak yapanlar gibi grupları da düşünürsek net bir sayı söylemek çok zor.

Bu işçiler hangi coğrafyadan geliyor, aralarındaki ilişki nasıl?

Her çingenenin doğduğu günden bu yana mutlak olarak çöple bir ilişkisi vardır. Boşaltılan köylerden gelen çok. Niğde Aksaraylılar önemli bir yekün tutar. Ancak bunların dışında çok farklı böl-

gelerden insanları görmek mümkündür. Ve tabii sokakta yaşayanlar.

Hemşerilik bağı çok güçlüdür. Bunun dışında iletişim kurabildikleri yer depolardır. Bu güne kadar ciddi bir alan kavgası sorunu yaşanmamıştır. Zaten sadece iki meslek grubuna şu soru sorulur : "Nasil düştünüz?" Bize ve hayat kadınlarına... Toplum tarafından dışlandığımız için zaten çok içe kapanık bir topluluk olarak yaşıyoruz. Bu yüzden aramızdaki ilişkiler kuvvetlidir.

Sosyal güvenceniz veya bir örgütlenmeniz var mı?

Yok, az sayıda yeşil kartlıyı saymazsak. "Geri Dönüşüm İşçileri Derneği" ve yayın organı "Katık" etrafında toplanan örgütlü bir kesim var. Dernek, Antalya, Adana, İstanbul ve Ankara'da tüzel kişilik kazandı. Diğer illerde de çalışmalar devam ediyor.

Halkla ilişkileriniz nasıl?

Genellikle insanlar bizim yaptığımız işe saygı duyuyorlar. Ancak ben bunu siyahlara duyulan garip, gizli ırkçılığa benzetiyorum. Türkiye'de siyahlar sevilir ama hayatlarında bir siyah olmadığı sürece. Kağıtçılar da sevilir hayatlarında bir toplayıcı olmadığı sürece. Bazen çok olumsuz şeyler de yaşamıyoruz değil. Az sayıda da olsa küçümseyen hakaret eden insanlarla karşılaşılıyor.

En güzel gününü paylaş dersem, hangi gününü anlatsın?

Bir arkadaş bir okulun bahçesinden dökme alimünyumdan yapılmış, Atatürk heykelini çalmış. Etrafını kağıt v.b. ile kamufle ederek arabaya yüklemiş, ama heykel büyük olduğu için kafası arabanın dışında kalmış ve polis de yakalamış. Mahkemede hırsızlıktan değil de "Atatürk'ün manevi şahsiyetine hakaretten" ceza almıştı. Cezaevinden çıktığı gün çok kafa bulmuştuk. En eğlendiğim gün o gündü sanıyorum..

Peki en kötü gününü paylaşır mısın bizimle?

Bir değil birden çok gün sayabilirim. Ölen ve öldürülen arkadaşlarımızın haberlerini aldığım ve cenazelerine katıldığım günler oldu. En acı günler, o günleri benim için.

Yarına dair bir projen var mı? Mutlu musun?

Bir sinema filmi gerçekleştirme hayalim var. Bir senaryo da hazırladım ve bunu hayata geçirebilmenin koşullarını arıyorum. Kendime dair hiçbir beklentim olmadığı için mutlu ya da mutsuz olmak üzerine kurmuyorum hayatımı. Ama kendimi ruhsal ve bedensel olarak iyi hissediyorum. Mutluluğun tanımı buysa mutluyum.

Atk ve atk işçiliği konusunda genel olarak neler düşünüyorsunuz?

Her platformda şunu söylüyorum. Biz kendi varoluş nedenlerimizi ortadan kaldırmak için mücadele etmeliyiz. Bu bir iş falan değil ve kimse bu koşullarda yaşamaması. Atk insanın en mahrem yanlarını açığa verir. İnsanın ne tükettiğine bakarak, nasıl yaşadığını rahatlıkla anlayabilirsiniz.

Hayallerin var mı?

Sosyalist bir Türkiye'de toprakta çalışmak ve uzandığım zeytin ağacının altında torunlarımızın koşuşturmasını izlemek.

Yaşadığın şehir bir barış şehri mi?

İstanbul mu? Sanıyorum bu şehirde ismi "Barış" olan sokak bile yoktur. İstanbul'da her şey şiddet üzerine kuruludur.

Barış senin için ne ifade ediyor?

Biliyor musun Biherin, üzerine en çok düşündüğüm sorun bu oldu. O kadar uzun zaman olmuş ki barış üzerine düşünmeyeli. Artık barışın hayalini bile kurmayı unutmuşum.

Newroz Serhildan, Serhildan jî Azadî ye!

Di nav hemû gelan de roj û cejnên pîroz hene. Hinek ji wan olî, hinek netewî û hinek jî bo şadî û kêfxweşiyê ne. Hinek ji wan di nav kûrahiya dîrokê de diherikin û tîn. Ne qeyd û bendan nasdikin, ne jî li ber qedexeyan radiwestin.

Newroza me ya pîroz jî yek ji wan e. Bi hezaran sal e ku wek fanos û meşale riya gelê me ronî dîke, zîkê tariyê diqelîşîne û bi tîrojên xwe tirs û hov dixê dilê neyar û dijminan.

Bo ku Newroz bibe Newroz, bo ku Newroz bibe sembol û nîşana azadiya gelê kurd û rizgariya Kurdistan, bi dehan, bi sedan însanên me canê xwe feda kirin, bi hezaran însan birîndar bûn, bi dehhezaran însan hatin girtin û îşkence û tuda ditîn. Lê

salên 1980î de agirê Newrozê bi bedenên çend lehêngên hemdemî bi wate û maneyek pîroz dewlementir bû. Di salên 1990î vir de Newroz bejn da, mezin û geştir bû, derket kûçe û kolanên Kurdistanê û Bêrîvana Cizîrî bû nîşana Newroz û berxwedanê.

Ev bîst sal e ku Newroz, her sal ji salêk berê bi geştir û girseyên kerebalix tê pîroz kirin. Lê ya îsal hên bi heybet û coş bû. Ne qad û meydanên bajaran têrê kirin, ne jî kompûter û makîneyên hêsan dikaribûn beşdarî bîhêjmirin. Gelek bi tevayî rabû ser piyan û di bin dirûmeya „An Azadî, An Azadî“ Newroza îsalin kir berxwedanek gelerî û rê û rêçek nû derxist holê.

Di Newroza îsalin de gelek bi tevayî herikî ber bi konax û qesrên neyar û dijminan. Ne polês û leşker, ne jî qerekol û meqerên dewleta dagirker dikaribûn li ber lêhiya gelê ku rabûya ser piyan û bo azadiya xwe dimeşe, rawestin û bisekinin.

Ger li welatek, ger li bajar û bajarokan, nehiye û gundan hemû însan di rojek netewî de bîn cem hev û dil û daxwazên xwe bikin yek, ev bi xwe Serhildan e û Serhildan jî Azadî ye. Gelê kurd di Newroza îsalin de Azadiya xwe bîdestxist û Serweriya xwe îlan kir. Referandûm ev bi xwe ye. Çarenûsî û tayinkirina qedera xwe, ev bi xwe ye.

Niha şûnde kes û hêzek nikare li ber

Cejna anê Kurdî

Pêr Cejna Zimanê Kurdî bû. Ev cejn ji sala 2006'an vir ve tê pîrozkirin. Cejna Zimanê Kurdî wekî sê rojan (14-15-16) tê pîrozkirin. Lê roja 15'ê mehê zêdetir derdikeve pêş, ji ber roja 15'ê gulanê salvegera derxistina Kovara Hawarê ye. Dil dixwaze ku ev cejn bi şadî û dilgeşî were pîrozkirin, lê mixabin dagirker destûrê nadin pîrozbahiyêke bi vî rengî.

Digel hemû hewldanên gelê Kurd ên ji bo çareseriyê bi rê û rêbazên aştiyane, hêzên dagirker şer û pevçûnê li ser gelê Kurd ferz dikin. Operasyonên leşkerî û siyasî didomin. Cendekên parçekirî yê ciwanên Kurd bi ser malbatên wan de dişînin. Rojnamegerên ku bi wî zimanê dinivîsin, ji sedsalekê zêdetir ceza li wan tê birîn. Kesên ku di ber doza vî zimanê de hatine girtin, nikarin bi vî zimanê bersiva tawanbariyên li ser xwe bidin. Zimanê dewletê yê ku di perwerdeyê de li ser zarokên Kurd tê ferz kirin, ziman û nasnameya Kurdî ji holê radike.

Rayedarên dewletê li aliyekî her cure pest û pêkutiyê li ser gelê Kurd û zimanê Kurdî bi kar tînin, li aliyê din jî ji bo têkoşîna gelê Kurd ji hev belav bikin û dubendiyê bixin navbera Kurdan, li zanîngehên xwe konferansên Kurdî û Kurdnasiyê didin lidarxistin. Li gorî agahiyan Zanîngeha Çewlikê rojên 13 û 14'ê gulanê konferansek li ser navê 'zazakî' li dar xistiye. Di vê konferansê de kirdkî, kirmancî wekî zimanê cuda tîn dest-nîşankirin. Bi vî awayî jî dixwazin gelê Kurd ji hev parçe bikin, dubendiyê bixin navbera kirmanc û kirmancan. Zimanzanên tirkên ên ku zimanê kirgizî wekî zaravayekî tirkî dihesibînin, kirmancî û kirmancî wekî du zimanên cuda destnîşan dikin. Ew jî nîşan dide ku helwesta wan çendî siyasî ye.

Li Zanîngeha Colemêrgê jî Konferansa Kurdnasiyê tê lidarxistin. Li welatekî ku Kurdan nas nake, serokwezîrê wî welaî dibêje: 'Êdî kêşeya Kurdî nîn e, hinek kêşeyên welaîyên min ên Kurd hene', li zanîngeheke di bin siya komikên afgirê hikûmetê de de li ser Kurdan û Kurdnasiyê çendî nixandînen rast û biryarên di cih de werin girtin jî, tu qîmeta wan nîn e. Tişteki din ê balkêş jî, cihê wan çalakîyan e. Li zanîngehên mezin ên Stenbol, Enqere û Îzmîrê nahêlin ku Kurdî û Kurdnasî di ber dêrî re derbas bibin, lê li Colemêrgê û Mêrdînê jî ber ku tu bandora dewletê li ser gelê Kurd nemaye, dewlet li wan deran ne rewya ye, rayedarên dewletê dixwazin bi vî awayî xwe li ber çavên gelê rewya nîşan bidin.

A rast ev çalakî parçeyekî bernameyêke giştî ne. Di vê bernameyê de têkdana yekitiya Kurdan, belavkirina rêxistina wan heye. Lê belê ev bername têk çû. Bala xwe bidinê, partiyên Kurdan di hilbijartinê de bi hev re tevdigerin. Ev cihê kêfxweşî û serbilindiyê ye. Ez bawer dikim ku Konferansa Neteweyî jî ne dîr e. Vê bernameya AKP'ê di destpêka sala 2009'an de bi vebûna TRT-6'yê dest pê kiribû û di dema referandûmê de ew gihîştibû asta herî bilind. Kurd êdî ber bi yekitiya neteweyî ve diçin.

Ji ber vê yekê ez bi boneya Cejna Zimanê Kurdî bang li hemû rewşenbîr û akademîsyenên Kurd ên ku bi awayekî di nav vê bernameya AKP'ê de cih girtine dikim, da ku xwe ji vê bernameyê vekişînin û piştigiriya xwe ji bo hev girtina Kurdan û berendamên gelê Kurd diyar bikin. Helwesteke bi vî rengî de doza gelê Kurd geş bike û riya çareseriyê demokratîk veke. Di dawiya gotara xwe de ez Cejna Zimanê Kurdî li malbatên pakrewanan, girtiyên doza azadiyê û li hemû mirovên azadîxwaz pîroz dikim.

Niha şûnde dor tê ev çarînen helbestvan û Seydayê mezin Cigerxwîn:
Newroz e Newroz e
Sibe ye Newroz e
Maçek bide min yar
Cejna te pîroz e!
Ev cejn, cejna
azadiyê ye û ev roj jî
ne dîr in!

di dawiyê de hemû qedexeyan, hemû zilm û zextên hêzên neyar pûç bûn. Kawa bi serhildana xwe rê nîşanê gelê xwe da. Mazlûm Doxan, Zekiye Alkan û Rahşan Demirel bedenên xwe kirin meşale û bala giştî kişandin ser zilm û zordariya dewleta tirk. Ūsa jî bûn lehêngên netewî, Newroz jî bû Newroza îroyîn.

Kawa alek bilind kir, serî hilda û towek avêt nav axê. Newroza Kawayê hêsinkar duhezârûpêncsed sal bi azadî hat pîroz kirin. Lê paşê Dehakên nûdemî peyda bûn û Newroz jî, leheng û qehremanên wê jî, hebûn, çand û zimana gelê ku wê pîroz dîke jî, qedexeyan kirin.

Salên 1920î heya 1960î Newroz li bakûrê welatê me stûxar ma. Di salên 1960î de çend xort derketin û nav

Bi Newroza îsalin „Bêiteatiya sivil“ jî bi resenî destpêkir û „Çiya û Deşt“ bûn yek, destê hev girtin û ketin nav dîlan û govendek netewî, bûn yek beden û yek vucût. Kurdewarî rengê xwe da Newrozê. Libas û kinçên netewî, axaftinên bi kirmancî û dimilkî, al û sembolên qedexekirî qad û meydanan xemilandin.

Gelek bi tevayî, çî xort û kal, çî jin û mîr ketin milê hevûdû û bo daxwaz û armancên xwe, bo statûyek nû meşîyan.

Ev meş, meşa Newrozê bû. Ev meş, meşa Serhildan û Azadiyê bû. Ev meş, meşa çareseriyê adlane bû. Ev meşa dîrokî derxist holê ku dema gelek bi hevra bo maf û azadiya xwe

lêhi û lesara gelê kurd bisekinin. Ev dem buhûrîn û çûn.

Newroza dîrokî û kevneşopî di meşa azadiya gelê kurd de rola xwe ya pîroz lîyist û hên jî dilêyize. Gelê kurd cejne netewî kir sembola azadiya xwe. Tîr ji kewanê derket û ber bi menzila xwe dere. Bona vê jî Newroz Serhildan, Serhildan jî Azadî ye!

Niha şûnde dor tê ev çarînen helbestvan û Seydayê mezin Cigerxwîn:
Newroz e Newroz e
Sibe ye Newroz e
Maçek bide min yar
Cejna te pîroz e!
Ev cejn, cejna azadiyê ye û ev roj jî
ne dîr in!

Toros Sarian

“Faşizm, bir daha asla!”, İkinci Dünya savaşı sırasında işlenen cinayetlerin sorumlusu olan faşizm deneyimlerinden çıkan en kesin bilgiyi dile getiren bir slogandır. Bu cinayeti hatırlama, Avrupa’da hatırlama kültürünün çekirdeğini oluşturdu ve geliştirdi. Almanya her iki dünya savaşının da çıkış yeriydi. Fakat Alman faşizminin suçlarını hatırlama ve üzerinde çalışma, geçmişte bugünkü kadar büyük bir politik bir öneme sahip değildi.

Geçmişin suçlarını ortaya koyma, eleştirel biçimde inceleme ve bunlardan sonuçlar çıkarmanın zorunluluğu bugün de devam etmektedir. İspanya’da örneğin Franco faşizmi tarafından cumhuriyetin ezilmesinden sonra cumhuriyetçi harekete karşı işlenen suçların BM sözleşmesine göre soykırım da olup olmadığı sorusu ortaya atılmıştır. Geçmişin suçlarının incelenmesi ve hesaplaşma sıkça eksik ve tutarsız ilerlese de, bu suçlar toplumun çoğunluğu tarafından en azından inkâr edilmemekte, hafifletilmemekte ya da yüceltilmemektedir.

Suçlardan sorumlu sistemle gerçekten bir kopuş olmaksızın, temelden bir politik dönüşüm olmaksızın bu suçların toplumsal olarak incelenmesi mümkün değildir. Toplumun suçlu geçmişle yüzleşme sürecinin bizi başlatması bile, bir toplumda gerçekleşen demokratik dönüşümün aslında ne kadar güçlü olduğuna bağlıdır. Almanya Federal Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra, yeni bir kuşağın eski sistemin hala mevcut politik artıklarını sorgulamaya başlamalarına kadar bir 20 yıl geçti. Alman faşizminin tarihini poli-

SOYKIRIM SUÇU ve HATIRLAMA ZORUNLULUĞU

sonra yeniden devlette iktidarı üstlenmişlerdir.

I. Dünya Savaşındaki yenilgiden sonra, 1908 devriminden beri ülkeyi

İttihatçı politikanın sürekliliği büyük ölçüde bu partiden kaynaklanan kadrolar tarafından sağlandı. Talat, Enver, Cemal ve diğer bazı önde gelen İttihatçılar, savaşın sonunda Almanların yardımıyla yurtdışına çıktılar. Ama örgüt yapısı hala aktifti ve ittihatçı kadrolar Anadolu’da ulusal hareketin belkemiğini oluşturdu. Aşağı yukarı hemen hepsi dünya savaşı sırasında Ermenilere karşı işlenen suçlara katılmışlardı.

Fikret Başkaya 1991’de yayınlanan “Paradigmanın İflası” adlı eseri “ulusal kurtuluş savaşının” gerçek politik karakteri konusunda önemli katkılar yapmıştır. Bu önemli kitabın yayınlanmasından beri geçen yirmi yıl içinde Türkiye tarihine ilişkin başkaca önemli eleştirel araştırmalar da yayınlandı. 1908’den sonra yaratılan sistemin tüm boyutları, giderek daha açık hala gelmektedir. İttihatçı sistemin politik ve kadrosal sürekliliği, Osmanlı İmparatorluğunun Ermeni ve diğer Hristiyan halklarına karşı işlenen suçlarla hukuksal ve politik olarak hesaplaşmayı imkânsız kılmıştır. Bu suçları hatırlatmak, “ulusal onura hakaret” sayılmıştır. Türkiye’de yaşayan insanlar, sadece ve sadece kendi devlet adamları ve silahlı kuvvetlerinin muazzam başarılarını hatırlayabilir-

lerdi. Ayrıca pek çok düşman ve hainler de hatırlanabilir.

İttihatçı politikanın sürdürülmesinin, yok edilememiş, sürülemediği veya zorla asimile edilememiş etnisite ve inanç toplulukları mensupları için korkunç sonuçları oldu: 1937-38 Dersim soykırımı, 2. Dünya Savaşı sırasında uygulanan “varlık vergisi”

celeme ve onlarla hesaplaşmayı reddeder ve çeşitli yöntemlerle böyle bir süreci engellerse, o zaman sivil toplumun görevi, geçmişin suçlarının hatırlanmasını ve bunlarla hesaplaşmayı talep etmek olmalıdır. Devletin baskı, inkar ve suçu hafifletme politikasına karşı direniş göstermek gerekir. Bir hatırlama kültürü için mücadele o halde sivil toplumun, demokrasi ve barış hareketinin önemli bir işidir. Frankfurt’taki Paul Kilisesinde Doğan Akhanlı, soykırımın 96. yıldönümü nedeniyle yaptığı konuşmasında soykırımın 100. yıldönümünde Türkiye’nin de nihayet bunu kabul etmesi için ‘hatırların bir isyan gibi ortaya konması’ zorunluluğundan söz etmiştir.

İsyan etmek, çoğunlukla egeyen olan durumu değiştirmek için başka hiçbir imkân olmadığı zaman zorunlu ve meşru sayılabilir. Demokratik bir devletin yurttaşları kural olarak isyan ile ‘hatırlama hakkı’ için mücadele etmek zorunda kalmazlar. Bu hakkın devlet tehdidi altında tanınmadığı bir ülkede ‘hatırlama isyanı’ gerçekten de tarihin karanlık, bastırılmış veya inkâr edilmiş olaylarını, dönemlerini hatırlamak için tek yoldur. Aslında basit gibi görünen, ‘tarihin karanlık sayfalarını hatırlama’ sorusu, resmi tarih görüşüne sahip bir devlette ciddi bir sorun haline geldi.

İnkâr, bastırma ve yalan söz konusu olduğunda bir devlet için ‘hatırların isyanı’ büyük bir tehlike demektir. Resmi görüşü artık kabul etmek istemeyen ve aynı zamanda bugünkü sorunların kaynağının geçmişte olduğunu anlayan bir toplum, egeyen politika için bir tehlike oluşturur.

Devletin işlediği cinayetleri hatırlamak için mücadele eden insanlar, bu suçların bir daha tekrarlanmaması için de mücadele ederler.

“Soykırım, bir daha asla!” anlayışı, nihayetinde Türkiye toplumunun

İttihatçı sistemin sürekliliği, Ermeni ve diğer Hristiyan halklarına karşı işlenen suçlarla hukuksal ve politik olarak hesaplaşmayı imkânsız kılmıştır. Bu suçları hatırlatmak, “ulusal onura hakaret” sayılmıştır. Türkiye’de yaşayanlar sadece kendi devlet adamları ve silahlı kuvvetlerinin muazzam başarılarını hatırlayabilirlerdi.

tik-toplumsal ve hatta bilimsel olarak gerçekten inceleme evresi, Almanya’da görece geç başlamıştır.

Osmanlı İmparatorluğunda 1915-22 yıllarında Hristiyan halklarına karşı işlenen soykırım, bugüne kadar kısıtlanmasız biçimde toplumsal ve politik olarak incelemesi hala yapılmamış bir tarihsel kesittir. Tam olarak söyleyecek olursak, I. Dünya Savaşından sonraki gelişme temelinde yapılamamıştır; çünkü buna katılan veya herhangi bir biçimde bulaşmış olanlar birkaç yıl

yöneten parti, Anadolu’da kendini yeniden biçimlendirmiştir. Bir zamanlar merkezleri Selanik’te olan ve oradan İstanbul’daki iktidarı fetheden İttihatçılar, aslında toplumsal ve politik hiçbir temellerinin olmadığı Anadolu’da kısa sürede kendi “ikinci devrim”lerini örgütleyebildiler. I. Dünya Savaşı sırasında Ermeni soykırımı ile “hinterland” temizlenmişti. Talat ve Enver yönetimindeki hükümetin politikası böylece Mustafa Kemal Paşa yönetiminde ulusal hareketin başarısı için temel yaratmıştı.

Egeyen sistem geçmişin suçlarını incelemeyi ve onlarla hesaplaşmayı reddeder ve çeşitli yöntemlerle böyle bir süreci engellerse, o zaman sivil toplumun görevi, geçmişin suçlarının hatırlanmasını ve bunlarla hesaplaşmayı talep etmek olmalıdır. Devletin baskı, inkar ve suçu hafifletme politikasına karşı direniş göstermek gerekir.

ile Müslüman olmayanlar ekonomik olarak alabildiğine zayıflatılması, Rumların kitlesel göçüne ve sayısız cinayetlere yol açan 1955 Eylül pogromları, Alevilere ve özellikle de Kürt halkına karşı işlenen cinayetler, canı bir devlet politikasının ve devletçe kullanılan güçlerin uzun suç zincirinin halkalarını oluşturur.

Egeyen sistem geçmişin suçlarını in-

geçmişinde yaşanmış soykırımlardan çıkarılacak bir sonuç olacaktır.

(Toros Sarian: Armenieninfo.net İnternet Magazin Editörü)

BÜYÜK ACIYI PAYLAŞMAK!

Kadriye Karci

Acıyı hafifletmek, acıyı çekilir hale getirmek değil yaptığımız; mümkün de değil bunu yapmak. 1915 deki tehirci bir çocuk olarak yaşamış olan Jughaper Efdiyan'ın anılarını din-

Sol olarak Almanya, Osmanlı, Türkiye veya dünya tarihinde yaşanmış kıyımları, soykırımları, katliamları lanetliyoruz, fakat bunu hiç bir şekilde milliyetçilik bataklığına batmadan yapmak gerekiyor.

lerken bunun olmazlığını bir kere daha kavradım. 11 yaşında bir kız çocuğu iken gözlerinin önünde insanların insan görüntüsünde canavarlaşmış olmasını birebir yaşadım. Sonra, başka hiç bir şeyden korkulmayacağını öğrenmiş olmasını din-

Fransa'ya gelip evlendikten sonra neden çocuk doğurmadığımı, içinde sadece anlatamadığı, üzerine konuşmadığı, insanları yardıma çağırmadığı, kimliğini açıkça söyleyemediğine yer olduğunu; bir bebeğe bunların yapılamayacağını, bu acı yüklü tarihte bir bebeğe yer bırakılmadığını tüylerim ürpererek dinledim. İçimde bir bebeğe yer kalmamıştı diyor Jughaper. 1915 de yaşanan soykırımda insanlar sadece fiziksel olarak yok edilmemiş, gelecekleri de yok edilmişti.

25 Nisan 2011'de Berlin Ermeni Cemaatinin 24 Nisan'ı anma toplantısına katıldım. Etkinliğin yapılacağı kiliseye doğru giderken kafamda defalarca karşı karşıya kaldığım soru vardı: Ne yapmalı, nasıl paylaşırsınız bu acıyı, nasıl yapmalı da Ermeni dost-

larımızı bu resmi inkar politikasına karşı çıktığımızı, yüzleşmeye hazır olduğumuza, aklın sesini savunduğumuza ikna edebilmeli? Burada söz konusu olan, kimi zaman bu duruşa sahip olduğu görülmekle birlikte, etnik kökenin resmi ideolojiden bağımsız düşünülmediği kaygısıdır. Sol olarak Almanya, Osmanlı, Türkiye veya dünya tarihinde yaşanmış kıyımları, soykırımları, katliamları lanetliyoruz, fakat bunu hiç bir şekilde milliyetçilik bataklığına batmadan yapmak gerekiyor.

Geçtiğimiz günlerde Türkiye'deki anma törenlerinde bir grubun sol adına yapmış olduğu çıkış veya Almanya'da soykırımın olmadığını kanıtlamaya çalışan kimi "bilim insanlarını" görünce, Türkiye veya Almanya solunun bugüne kadar bu sorunlarda yeterli bir açıkta tavır

sergilememesinin bu gelişmelerdeki rolü olduğunu düşünüyorum.

25 Nisan'daki toplantıya Berlin Ermeni Cemaati tüm siyasi partilerden milletvekillerini davet etmişti. Sol Parti Berlin Eyalet parlamentosu milletvekili olarak benim dışımda parlamentoda bağımsız milletvekili olan ve geçtiğimiz günlerde Berlin'de "Freiheit - Özgürlük" adında ırkçı söylemleri bir parti kuran parti başkanı da vardı. Şaşırdım, bir yanlışlık oldu herhalde diye düşündüm. Ancak daha sonra Almanya'nın başka bir kentinde yapılan anma etkinliğine, Federal Parlamento İnsan Hakları

yanlışlık olmadığını anladım. Sorun sağ eğilimli tutucu partilerin milletvekillerinin bu toplantılara çağrılması değil, sorun bence niye bu milletvekillerinin bu soruna sahip çıktıklarından öte, kendilerinin de ideolojik olarak Almanya da yaşanmış olan Yahudi soykırımını inkâr edebilecek politik duruşlara sahip olmaları...

Ermeni soykırımının kabul edilmesi hiç bir önkoşul gerektirmeyen bir durum, bu ne Türkiye'nin Avrupa Birliğine girişine ne de başka bir politik durum için ön koşul oluşturuyor. Ancak bu durum, bu ve benzeri poli-

Türkiyelilerin neden güya uyum sağlayamadıklarının da bir gerekçesi sayılıyor. Oysa bana göre Ermeni soykırımının tanınması, sadece kendi tarihi ile yüzleşebilmenin bir noktası ve bu konuda dünya tarihindeki yüzleşme çalışmalarından örnek alınarak yapılması gereken bir çalışma, ne daha fazla ne de daha az...

Sonuç olarak kendi ülkesinde ayrımcılığı, ırkçılığı, dışlamayı, Yahudi düşmanlığını politik şiar edinmiş politikacıların, Ermeni soykırımı tartışmalarını Türkiye karşıtı bir politikanın aracı haline getirmelerinin sorgulanması gerektiğine inanıyorum. Bu duruş Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin inkârcı politikasının korunması, desteklenmesi anlamında değil, tam tersine Solun bu sorunda daha net ve açık tavır alması ve bu tartışmalarda yerini alması için gerekli. Bu anlamda Berlin'de Hrant Dink Haftası ile başlayan ve 24 Nisan 2011'de, soykırımın 96. yılında, Berlin Ermeni Kilise ve Kültür Derneği, Helen Cemaati, Aramiler Almanya Federasyonu ve Berlin Hrant Dink Forumu Kurma Girişiminin Anadolu'da yaşanmış Ermeni soykırımı ve diğer soykırımları yaşayanlar ve Türklerin diyalog sürecini başlatma iradesi ile Hrant-Dink-Forumu kurma amacını açıklamalarını çok yerinde bir adım olarak değerlendiriyor ve Almanya'nın başka kentlerinde de bu girişimlerin oluşmasını diliyorum...

Komisyonu ve Polonya'dan sürülen Almanları temsil eden derneğin başkanı CDU'lu bir milletvekilinin konuşmacı olarak çağrılmış olduğunu duyunca, bunun basit bir

tikacılar tarafından Türkiye'nin Avrupa Birliğine alınmaması için bir araç olarak kullanılmaya çalışılıyor. Hatta Almanya'da yaşayan

ÇAĞRI

Berlin'de yaşayan Türk, Ermeni, Yunan, ve Aramilerle diyalog çağrısı

Ermeniler, Aramiler, Yunanlılar, Kürtler, Türkler ve daha pek çok etnik grup, bugünkü Türkiye'nin toprakları üzerinde, farklı biçimde algıladıkları uzun bir ortaklaşa tarihi paylaşmaktadır. Çünkü Osmanlı İmparatorluğu'nda Hıristiyanlar öncelikle hukuksal konumları nedeniyle büyük bir ayrımcılığa ve baskıya uğradılar.

Adı geçen etnik toplulukları birbirine bağlayabilecek olan tarih, aksine onlara yük oluyor. Osmanlı İmparatorluğu'nun Hıristiyan nüfusunun 20. yüzyıl başında öldürülmesi ve sürülmesi ve Türk devletinin Ermeni ve diğer etnik topluluklara yapılan soykırımı bugüne kadar sürekli inkâr etmesi, bağlantıyı engelliyor ve adı geçen etnik

grupların Berlin'de yaşayan mensuplarının ortak yaşamı üzerinde etkili olmaya devam ediyor. Tarihimizin incelenmesi, Berlin'de de bir sorumluluktur. Nasıl Alman halkı Holocaust için kendi sorumluluğunu kabul ettiyse, bugün Türk hükümeti ve Türk halkı da tarihsel sorumluluğunun bilincinde olmalıdır.

Ortak tarihimiz bizlere, gelecekte barışçıl bir ortak yaşam ve yeni tarzda bir tarih bilinci geliştirmek için, anlaşma yolları bulmakla yükümlü kılıyor.

Böyle bir anlayışın temelini, karşılıklı saygı ve acı tarihe sorumlu yaklaşımın oluşturacağını bilincindeyiz.

Soykırımın kabul edilmesi de buna dahildir. Ermenilere ve diğer Hıristiyan etnik topluluklara yönelik soykırımın inkârı, Türk milliyetçiliğinin temellerinden birini temsil ettiği için ve Türk kökenli göçmenlerin uyumuyla da doğrudan bağlantılı olduğundan, Berlin'lilerin ortak yaşamı için de önemlidir.

Bu nedenle biz aşağıda imzası bulunan örgüt ve girişimler, Berlin'de bir diyalog ve anlaşma sürecini başlatmaya karar verdik.

Bunun için Berlin'de bir Hrant Dink Forumu kurulmasını destekliyoruz ve bu yolda başka adımlar da atacağız.

24 Nisan 2011

Armenische Kirchen- und Kulturgemeinde in Berlin e.V.
[Berlin Ermeni Kilise ve Kültür Cemaati]

Föderation der Aramäer in Deutschland e.V.
[Almanya Aramiler Federasyonu]

Hellenische Gemeinde zu Berlin e.V.
[Berlin Yunan Cemaati]

Berliner Initiative zur Gründung eines Hrant-Dink-Forums
[Hrant Dink Forumu Kurma Girişimi]

30 YILLIK SÜRGÜN: OZAN EMEKÇİ “Aleviler ile Kürtler sorunlara karşı yan yana olmalı”

Süheyla Yıldırım

Britanya Barış Meclisi

Sayın Emekçi, sürgünde 30 yıl geçirmiş bir sanatçısınız. Sizi sürgüne yollayan koşulların ülkemizde değiştiğini düşünüyor musunuz? Ne derece değişti bu koşullar?

Düşünüyorum tabii, değişmeyen tek şey değişim yasasıdır, bilindiği gibi.

Zorunlu din dersi denince ben ne anlatılmak istendiğini anlıyorum ama o isim tam tarif etmiyor Türkiye'deki mevcut durumu. Türkiye'de zorunlu din dersi yok, zorunlu İslam dersi vardır. Din dersi dendiği zaman; her dinden bir parça bilgi verilir, bu fena bir şey de değil aslında. Çocuklar iyi-kötü bir bilgi sahibi olur ama burada sadece İslam dersi var. Zorunlu İslam.

okumaları sağlıyor. Alevi prensiplerine göre bir uygulama hemen hemen unutulmuş durumda. Kimi Dedeler tarafından tabii, bütün Dedeler böyle değil. Başka bir asimilasyon da sanatçılar tarafından uygulanıyor. Maalesef, sanatçılarımız özel görüşmelerde, ikili görüşmelerde ben onların yanında belki Müslüman kalırım. Ama sahneye çıkıp Hizbullahçı olup iniyorlar. Söylediği sözün Alevi toplumuna getirisi nedir, bunun hesabı yapılmadan, o sanıyor ki ben her türkünün içine Ali-Ali sözünü katarsam Alevi toplumu beni dinler sanıyor. Bu çok afedersiniz ama Alevi toplumunu aptal yerine koymaktır.

Sanatın toplum üzerindeki etkisini düşünürsek, aslında sanat bu an-

olan söylediğine kendisinin inancısıdır. Ama bazı arkadaşlarımız söylediğine kendisi de inanmıyor. İkili ilişkilerde karşı çıkıyor söylediklerine ama öbür taraftan çıkıp yine de yanlısını devam ettiriyor.

Bunu yüzyıllardır yapıyorlardı zaten. Bunun savunmasını da şöyle yapıyor: 'benim atam- dedem de böyle söylemişti, filan sanatçı, filan ozan böyle söylemişti' diyor. Evet ama doğruyu mu söylemiş?

Eski değerlerimize sahip çıkmak elbette önemli ama bazı şeyleri günümüze uyarlamak da gerekmiyor mu?

Bir de iç asimilasyonda bazı arkadaşlarımız gönüllü. Ben Ale-

sorunu da çözülemez. Alevilerin bir defa bu gerçeği bilmesi, kavraması lazım. Bunu başta kabul etmek en büyük adım. Kendi sorununu Kürtlerin sorunundan bağımsız düşünmemesi lazım. Ortak bir sorun, aynı sistem tarafından eziliyorsunuz. Sizin Aleviliğiniz inkar edilip yasaklanıyor, onun Kürtlüğü inkar edilip yasaklanıyor. Birçok ortak nokta var. Kürtlere siz hakiki Türksünüz deniliyor, Alevilere de siz hakiki Müslümansınız deniliyor. Alevi köyüne cami yapmakla, Kürt köyüne Türk okullarını götürmek aynı şeydir. Sonuçta ezilme noktasında kriterler, Alevilerle Kürtler arasında tarihin getirdiği bir birliktelik söz konusu. Fakat bu profesyonel bir tarzla karşı karşıya getirilmek isteniyor. Bu noktada Aleviler Kürtleri anlamalı, Kürtler de Alevileri anlayarak Alevilere destek vermeli. Nasıl ki Kürt sorunu aynı zamanda Türk sorunuysa, Alevi sorunu da Müslümanların sorunu olmalı. Bir Sünni de kalkıp, Alevi köylerine cami yapılmasını protesto edebilmelidir.

Farklılıklarımız bilerek ama bunları birer renk ve zenginlik olarak kabul ederek yaşayabilirsek sorun çözülecek ama bu aşamada devletin keskin tavrı, sistemin dayatmaları engel olmuyor mu?

Devlet bu aşamada yer yer başarılı da oluyor doğrusu. Kendi kendimize bir iç propaganda olarak ruhumuzu yüksekte tutalım ama realite farklı bir şey, realiteyi de gözardı etmemek gerekiyor. Yoksa düşünün 20 milyon küsur Kürt ve bir o kadar da Alevinin biraraya geldiğini, sistemi protesto ettiğini. Ama bunu başaramıyoruz biz. Alevi vatandaş '72 millete bir nazarla bakıyorum' diyor ama bunun içerisinde Kürdü ve Ermeniye saymıyor.

Devlet Kürt açılımı, Alevi açılımı, Roman açılımı yaptığını söylüyor ama bu kitleleri memnun etmekten uzak, ne dersiniz?

Roman açılımında da bir ayrıntıya dikkat çekmek istiyorum. Ben Roman kelimesine karşı çıkıyorum. Çingene kardeşlerimiz, biz Çingene değiliz demek adına, biz Romanız diyorlar. Bu Çingenelere yakıştırılan hakaretleri tasdik etmektedir. 'Evet Çingeneler hakkında söyledikleriniz doğru ama biz Çingene değil, Ro-

“Barış çok önemli bir şey. Barış dediğimiz için ülkeye sokulmuyoruz ama savaş deseydik kırmızı halı sererlerdi ayaklarınızın altına.”

Olumluya yönelik değişimler de var, çok olumsuz değişimler de var. Bu süreç öyle işliyor. Biz isterdik ki ağırlıklı olarak olumluya dönük değişimler olsun. Bu konuda pek iç açıcı bir durum maalesef yok, sistem açısından diyorum. Demokratik güçler, sivil toplum örgütleri son yıllarda bir yakınlaşmaya, toparlanmaya başladılar. Tabii biz bu durumdan umutlanıyoruz, temennimiz ülkemiz insanların hak ettikleri daha dostane, daha demokratik bir ortamda yaşaması.

İnsanların daha eşit şartlarda yaşayabilmesi için mücadeleler var. Bu anlamda Demokratik Alevi Hareketi'ni nasıl değerlendirirsiniz?

Alevi Hareketi: Aleviler bir toplumsal dinamik. Bizim ülkemizde, Kürt halkının dinamizminin ardından gelen ikinci derecede önemli güç; Alevi dinamizmidir. Olması gerektiği noktada değil ama bundan önceki gibi bir durumda da değil. Aleviler örgütlenme aşamasını yaşıyorlar. Alevilerin zorluğu şurada; Alevilerin bir taraf zorluğu var. Alevilerin içerisinde önemli ölçüde bir asimilasyon politikası yürütülüyor. Şöyle bir durum söz konusu: devletin asimilasyon politikası vardır. Okullarda Alevi öğrencilere sıra üzerinde namaz kılma imtihanı yaptırılmaktadır.

Zorunlu din derslerine nasıl bakıyorsunuz?

Kendi sözleriyle, “Sadece türkü-şarkı söylediği için” 30 yıldır ülkesine gidemeyen ve Avrupa’da yaşamını sürdüren Ozan Emekçi ile Londra’da konuştuk.

Alevi köylerine cami yapılıyor, Alevilerin namaz kılmadığı biline biline, cami yapılıyor. Ezan sesiyle büyüyen bir çocuk 20 yaşına geldiğinde ezanın geldiği yere gitmekte bir sakınca görmez. Artık ondan doğan çocuk Alevi değildir, zaten asimilasyon da böyle bir şeydir. Bu, sistemin getirdiği bir asimilasyon dayatması. Bir de ona bağlı olarak Alevilerin içerisinden çıkan- iç asimilasyon diyoruz biz ona- iç asimilasyon politikası yürüyor. Bunda önemli oranda Dedeler kullanılıyor, Alevi Dedeleri. Dedelerin ellerine Kur'an verilerek cenazelerde Fatiha

lamda çok yönlendirici bir etkiye sahip ama sizin de dediğiniz gibi doğru kullanabilmek ve topluma indirebilmek de önemli değil mi?

Aslında sanat öncüdür, yol göstericidir. Ama siz hem sanatçısınız hem sahneye çıkıp insanları 1500 yıl öncesine taşıyorsunuz. İnsanları Arabistan çöllerine taşıyorsunuz. 1500 yıl önceki Arap kriterlerini bugüne taşıyıp insanların bu gün de öyle yaşamasını öneriyorsunuz. Bu sanatçılık değildir. Sanatçı insan, aykırı insandır. Aydın insan, aykırı insandır. Topluma ters geleceğini bilse bile doğru bildiğini söyler. Önemli

viyim diyor ama gönüllü olarak da kendi-kendisini asimile ediyor. Birçok Alevi Kürt olduğu halde diyor ki: 'ben Kürt değilim, ben Aleviyim'. Bu başlı başına gönüllü asimilasyondur.

Kürt sorununun çözümü konusunda Alevilere düşen görevler nelerdir? Aynı şekilde, Alevilerin haklarını kazanmaları konusunda Kürt dinamiğinin desteği ve katkısı nasıl olabilir?

Kürt sorunu coğrafyamızın en başat sorunudur. Kürt sorunu demokratik bir tarzda çözülemezse Alevilerin

manız' demek de Çingeneleri aşağılamaktır. Kendi kendini aşağılamış oluyorsun. Sen kendine Roman adını takma ne adını takarsan tak, Çingenesin. Özgürlüğünü kazanacaksın Çingene olarak kazan çünkü anlamlı olan odur. Kalıcı olan da odur, özü de odur. Ben Çingene olarak eziliyordum, Çingene olarak o eziklikten kur-

tuğun zaman karşına dikilenleri her zaman bulabilirsin. Dünyanın her tarafında böyle olmuştur. İngiltere'de yüzlerce dil konuşuluyor ama İngiltere bölünmüyor. Almanya'da da öyle, birçok yerde de öyle. Bu ülkeler bölünüyorlar mı? Hayır. Asıl tek dil böler, daha önce de dediğim gibi. Bir memleketi sevmek, o memleketin in-

Yüzlerce insanı domuz bağıyla bağlayıp katleden katilleri- Hizbullahçıları kastediyorum-salıveriyorlar, legal Kürt siyasetçilerini içerde tutuyorlar. Bu korkunç bir çelişkidir. Olamaz böyle bir şey. Ben türküşarkı yapmaktan başka bir şey yapmamışken 30 yıldır sürgündeyim, memleketime gidemiyorum ama Hizbullahçı katiller elini-kolunu sallayarak geziyor.

Sosyalist mücadelenin içinde olan yasaklı bir sanatçı olarak, Ferhat Tunç, Pınar Sağ gibi sanatçıların düşüncelerini açıkladıkları için yargılanmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Baskı politikalarının sanatçıları üzerinden de yürütüldüğünün ispatıdır bu durum. Nazım Hikmet, Yılmaz Güney, Ahmet Kaya örnekleri var. Pınar Hanım ne demiş: türkü söylemiş ve İbrahim Kaypakkaya'yı anmış. Suçu: "suçu ve suçluyu öve-

Kürt sorunu coğrafyamızın en başat sorunudur. Kürt sorunu demokratik bir tarzda çözülemezse Alevilerin sorunu da çözülemez. Alevilerin bu gerçeği bilmesi, kavraması lazım. Kendi sorununu Kürtlerin sorunundan bağımsız düşünmemesi lazım

Seçim barajı olmasa Kürtler 80 milletvekili sokar Meclis'e ama hala baraj kaldırılmıyor. Yani birilerine 'siz gelmeyin' deniyor. Aleviler, Aleviler adına birtek milletvekili sokabilmiş değil Meclis'e. Alevilerin taleplerini devlet istese bir saatte çözer. Madımak neden müze yapılmıyor? Sol örgütler, Alevileri ittifak gücü olarak görmelidir. Alevi hem Alevi, hem faşist olamaz, ama sistem bunun için

haline getiriliyor. Brecht'i Alevi gençlerine tanıtmamanın ne sakıncası olabilir. Hz. Ali'nin resmini oraya asmanın Alevi toplumuna ne katkısı var? Soruyorum. Binlerce yıl önce yaşamış ve İslam için savaşmış bir insanın bugün 2011 yılında bize ne gibi bir getirisi var, düşünülmelidir. Alevilikte ırkçı ve faşist olamazsın, Alevi felsefesi buna kapalı, ufku geniş bir felsefedir. Hrant Dink bizim en güzel çiçeğimizdi, kopardılar, ko-

Bir memleketi sevmek, o memleketin insanlarını sevmekle olur. Devlet vatandaşlarını mutlu etmekle mükellef olmalı. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını mutsuz etmek için ne yapılabiliyorsa onu yapıyor. Anadolu 90 yıldır müthiş bir zulüm yaşıyor.

utulman lazım. Onurlu bir şekilde çıkacaksın ben Çingeneyim diyeceksin. Benim Çingene kardeşlerime önerim: Başbakanı zorlayabilmelidiler, 'bizi Çingene açılımı olarak an, olduğumuz gibi kabul et' demelidiler.

Başbakanın Alevi açılımı ve Kürt açılımı da tıpkı Roman açılımı gibi iflas etti. Arada bir fark görebiliyor musunuz?

Bunlar, göz boyama politikası olarak yaptı bunu. Alevi açılımı dedi, getirdi Alevi katliamlarının elebaşlarını konuşturdu Alevi açılımında. Bu Alevilere cihat ilan etmektir. 'Biz hala sizi imha etmek istiyoruz' demektir. Kürt açılımı diye bir balon patlattılar, arkasından Kürt çocuklarını doldurdular cezaevlerine. Seçilmiş belediye başkanlarını doldurdular cezaevlerine. Kürtlerin partisini DTP'yi kapattılar, Kürt açılımının olduğu zamanda. Açılımın getirdiği sonuç buydu. Psikolojik olarak bir başarı sağladılar. Bir rahatlık varmış gibi, sanki Kürt sorunu çözülmüş gibi bir rahavet pompalandı topluma. Halbuki alakası yok, o rahavet verilirken diğer taraftan da tutuklamalar devam etti. Ne Alevilere bir hak verdi, ne Kürtlere.

Anadil meselesi hakkında ne düşünüyorsunuz? İki dilli hayat olur mu, yoksa iki dil Türkiye'yi böler mi?

Türkiye'yi tek dil böler, eğer bölerse. Türkiye'yi tek tipçilik böler. Kürtlerin de Alevilerin de istediği tek bir şey var: mutlu olmak. 'Ben mutlu yaşamak istiyorum ama sen beni mutsuz ediyorsun' diyorlar sisteme. Yıllarca beni mutsuz ettin. Bana yıllarca yok diyorsun ama ben de diyorum ki beni yok sayamazsın, ben varım, burdayım. Sen Aleviliğimi inkara kalk-

sanlarını sevmekle olur. Sen Kürdü sevmeyeceksin, Aleviyi sevmeyeceksin, Ermeniye sevmeyeceksin, Rumu sevmeyeceksin, Hristiyanı, Yahudiyi sevmeyeceksin, o halde bunlar bu ülkenin insanları, onları sevmeyeceksen bu memleketin nesini seviyorsun? Kayaları, taşları mı seveceksin yani. Benim hiçbir şeyimi sevmeyeceksin ama bana diyeceksin ki 'beni sev'. Devlet vatandaşlarını mutlu etmekle mükellef olmalı. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını mutsuz etmek için ne yapılabiliyorsa onu yapıyor. Anadolu 90 yıldır müthiş bir zulüm yaşıyor.

mek". Neydi İbrahim Kaypakkaya'nın suçu? Mahkeme edilmiş mi? Hayır. Ceza almış mı? Hayır. İbrahim'in dosyasını yeniden açalım o zaman. Buradan çağdaş hukukçulara çağrı yapıyorum: 'lütfen İbrahim'in suçunu öğrenmek istiyoruz' desinler, Adalet Bakanlığı'na mahkemeye verin, devlet buna cevap veremeyecektir. İşkencede katledildi Kaypakkaya, suçu varsa neden mahkemeye çıkarmadınız da katlettiniz yargılamadan.

Ülke seçime doğru gidiyor. Ne düşünüyorsunuz bu konuda?

uğraşılıyor. Alevi kitlesininin siyasi bilincini dönüştürmeye çalışıyor. Alevi hareketinin arkasında durmak lazım, sol-sosyalist hareketle Alevi hareketi, Kürt hareketi yan yana olmalıdır. Barış çok önemli bir şey. Barış dediğimiz için ülkeye sokulmuyoruz ama savaş deseydik kırmızı halı sererlerdi ayaklarımızın altına. Tayyip Erdoğan, Nazım kadar, Yılmaz Güney kadar bu ülkeyi sevmiş olabilir mi? Onlar hain ilan ediliyor da Tayyip bey vatansaver oluyor. Alevi Kültür merkezlerinde Nazım Hikmet'in, Sartre'nin, Bertholt Brecht'in resmini göremezsiniz. Neden? Aleviler içe kapalı bir toplum

ruyamadık. Aleviler bu sorunlara kafa yormalıdır.

Barış ancak bu şekilde yaklaşıldığında olur. Britanya Barış Meclisi'ne çok teşekkür ediyorum bu anlamlı çabasından dolayı ve başarılar diliyorum.

İKİ ARADA KALAN BARIŞ HAREKETİ

Engin Erkiner

Barış hareketi Libya'dan sonra Suriye'de de iki arada, reddetmekle taraf olmanın arasında kaldı. Burada sözünü ettiğim Türkiye'deki barış hareketi değildir. Sığ bir yaklaşımla, "kahrolsun emperyalizm", "emperyalist saldırganlığa son" deniliyor ve burada duruluyor. Neye karşı olduğu belli ama neye taraf olduğu belli değil. Daha gelişmiş durumda olan Almanya barış hareketi ise, Libya konusunda bu ikilemi aşmış durumda. Libya'ya yönelik emperyalist saldırganlığı kınıyor, derhal ateşkes istiyor ve ülkeye Birleşmiş Milletler Barış Gücü'nün

Libya'ya benzemiyor. Bu ülkedeki olası bir rejim değişikliği bir dizi zincirleme etkiye yol açar. İran, bölgedeki en önemli müttefikini kaybeder, Lübnan karışır ve benzeri bir durum Ürdün'de de ortaya çıkar. Suriye'ye dış müdahaleyi reddetmek, Baas rejimi göstericileri öldürmeye devam etsin anlamına gelir. Bu ülkede yıllardan beri açık bir diktatörlük var ve sürekli söz verilen ama bir türlü yapılamayan reformlar sonucunda Esad rejiminin ayakta kalabilmesi mümkün değildir. Bu nedenle rejim sonuna kadar direnecektir. Bu ülkeye BM Barış Gücü askerlerinin gönderilmesi bile, rejimin sonu ya da en azından

Esad rejiminin gösterileri "uluslar arası bir komplo karşısındayız" temelinde değerlendirmesi gerçek dışıdır. Özellikle ABD, Fransa ve kuşkusuz İsrail, 800 kişinin öldürülmesine ve binlerce kişinin tutuklanmasına karşı bastırılmayan gösterileri desteklemektedir. Somut kanıt bulunmama ile birlikte bu desteğin sözde kaldığını düşünmemek gerekir. Bir ülkede rejime karşı yıllardan beri bastırılan büyük bir potansiyel varsa, kendi çıkarları için onu destekleyenler de bulunacaktır. ABD, Fransa ve İsrail'in göstericileri desteklemesi, rejim karşıtlarının emperyalist ülkelerin

Barış hareketleri Libya ve Suriye'dek olaylarda reddetmekle taraf olma arasında kaldı. "Emperyalist saldırganlığa son" deniliyor ama neye taraf olduğu belli değil.

Almanya Barış hareketi ise Libya'ya yönelik emperyalist saldırıları kınıyor, derhal ateşkes istiyor ve NATO yerine BM barış gücünün görev almasını savunuyor.

gönderilmesini savunuyor. Ateşkes istemekle olmuyor, bunu sağlayacak bir güç gerekli ve bunun için de NATO'nun yerine BM Barış Gücü savunuluyor. Mevcut koşullarda savunulabilecek tek çare de budur. Libya için geçerli olan bu çözüm, Suriye söz konusu olduğunda geçerliliğini yitiriyor. Suriye,

ülkenin bölünmesi anlamına gelir. Suriye ulusu da tıpkı Irak gibi yapay bir ulustur ve uygun koşullarda parçalanması da uzun sürmez. Diktatörlük süreceğine ülke parçalsın, denilebilir, ama mesele bu kadar basit değildir. Suriye'nin düşmesi, İran'a saldırının yolunun açılması anlamına gelir.

ajanları olduğu anlamına gelmez. Kaldı ki, İran da tersi yönden Suriye'nin iç işlerine karışmakta ve Baas rejimini teknik olanaklar ve gizli servis elemanlarıyla desteklemektedir. Barış hareketi Suriye konusunda ne yapacağını bilemez durumdadır. Baas rejiminin savunulacak yanı

yoktur, ama bu rejim yıkılırsa, İran'a saldırının yolu da açılmaktadır. İran'ın bölgesel korumaları vardır: Bunlar Suriye, Filistin'de Hamas ve Lübnan'da Hizbullah'tır. Hamas, El Feth ile anlaşarak bir oranda tarafsızlaştırılmış durumdadır. Baas rejimi düşerse, bu gelişme Hizbullah'ı zayıflatacağı gibi, İran'ı da bölgede yalnız bırakacaktır. Barış hareketi bu nedenle Suriye'deki olaylara karşı tavır alamıyor; şiddet kullanılmamalı, reformlar yapılmalı gibi genel geçer bir söylemle yetiniyor. Baas rejimi istenilen düzeyde reform yapmazsa, bunu kim zorlayacak, sorusunun cevabı bulunmuyor. Görüldüğü kadarıyla barış hareketi, gelişmeler büyük oranda ilerledikten sonra ya da oldukça geç devreye girebilecektir.

lamadılar. Başbakan Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun "harika politikası" sayesinde hem Kaddafi'yi hem de isyancıları karşılarına aldılar. Benzer bir durum Suriye için de söz konusudur. Erdoğan günlerce Esad yönetimini destekledi. Gösteriler bastırılmayınca da "endişelerini belirtmeye" başladı. AKP'nin istikrarlı bir bölge politikasının bulunmadığı, sınır komşusu olan Suriye'de iyice ortaya çıktı. Akıntı nereye götürürse oraya gidiyorlar ve bunu da politika olarak satmaya çalışıyorlar. İçerde satabilirlerse ne iyi, zira dışarıda alıcısı bulunmuyor.

Suriye'deki Kürt partileri aralarında birleştiler. Rejim sürekli geri adım atıyor. Fransa durmaksızın Esad rejimini tehdit ediyor. Avrupa Birliği ve ABD bu rejime karşı ilk yaptırımlara başladılar. AKP ise görüşlerini bildirmeye yetiniyor. Bölgede hiçbir şey yapamıyor. AKP, bölgede büyük politika yapmaya çalıştı. Koşullara göre "Boğulacaksan büyük suda boğul" da iyi bir politika olabilir. Ama yüzmeden de boğulmaz ki...

AKP'İN ÇARESİZLİĞİ...

Türkiye'nin bölgenin lider ülkesi olduğunu sanan AKP, Suriye konusunda Libya'dakinden daha da büyük bir çaresizlik sergiliyor. Libya'da önce Kaddafi'yi desteklediler. Fransa tarafından Libya Konferansı'na çağrılmadılar ve ardından NATO tarafından ülkeye uygulanan ablukaya katılmaktan başka çare bu-

BELGE YAYINLARI'NIN YENİ KİTABI

Doğan Özgüden
"VATANSIZ"
GAZETECİ

Cilt I: Sürgün Öncesi
(1936 - 1971)
560 sayfa

belgeyayinevi@hotmail.com

Yurt dışından istemler:
foundation@info-turk.be

CUTTY SARK
CAFE RESTAURANT

38 Greenwich Church Street SE10
020 8293 0168

KATALONYA ve İKİ DİLLİLİK

Hilal Demir

Katalonya ve Bask bölgeleri İspanya'nın iki dillilik tartışmalarında başı çeken iki özerk bölgesi. 1978 İspanya Anayasasına göre "tarihi topluluklar" olarak tanımlanmış bir diğer üçüncü topluluk ise Galiciya. Lakin Galiciya'da çift dillilik tartışmaları, yönetimin İspanyol merkezi hükümetiyle olan sıcak ilişkilerinden dolayı diğerlerindeki kadar alevli değil. Bu yazıda, Katalonya bölgesinde yaşanan iki dillilik tartışmalarını, burada yaşayan biri olarak gözlemlerim şeklinde aktarmaya çalışacağım. Yeri geldiğinde Katalonya'daki iki dillilik ve bağımsızlık politikalarının gündelik hayattaki sonuçlarından söz edeceğim ve bazen de bu politikaları eleştireceğim.

Gerek Katalonya gerek Bask bölgesi, çok dilliliğin, iki farklı kültürün birlikte yaşayabileceğine dair örnekler olarak gösterilir. Keşke söylendiği gibi olsa. Bu konudaki deneyimlerin hiç de sanıldığı gibi güllük gülistanlık olmadığı da birilerinin söylemesi gerekir. Biraz tarihi anlatarak başlamak Katalonya'nın geldiği yeri ve gitmek istediği yönü, Katalan ulusalcılığının niye bu kadar aşırı olduğunu anlamamızda bize ışık tutacaktır.

Katalonya denilen bölgede Barcelona Kontluğu kurulmadan önce de sonra da İspanyollar yaşamaktaydı. Yani katalan dendiğinde Barcelona Kontluğu'nun altında yaşamaya başlamış İspanyollar da buna dahil ediliyor.

Dilin iki amacı vardır, biri pratik olarak insanlar arasında iletişim kurmayı sağlamak, diğeri ise kültürün aktarılmasında ve yaratılmasında araç olmaktır.

Tarih boyunca Katalan elit sınıfı, özerkliği için mücadele etmiş ve günümüzde de bu mücadelesine bağımsız olma yolunda devam etmekte. Lakin bu arada bir ayrımı şimdiden koymakta fayda var. Katalan halkı yerine yönetim sınıfının özerklik konusundaki adımlarına tanık oluyoruz. Henüz Katalan halkının ne istediğinden bahsetmedim. Yönetici sınıfının özerklik konusundaki bu tavırları da deniz ticaretiyle ve diğer endüstrilerin bu yüzden de gelişmesiyle zenginleşen Katalonya'nın vergi gibi, bağlı bulunduğu krallığa yaptığı ödemeleri de kendi bünyesinde tutmak istemesidir ki, günümüz Katalonya'sındaki bağımsızlık tartışmalarına baktığımızda ekonomik özerkliğin de en önemli madde olarak hala sunuluyor olması bize bu durumun henüz değişmediğini göstermektedir. Bir kaç yıl öncesinde İspanya genelinde açığa çıkan devlet erbabının kaçtığı

paraların ortaya çıkmasından Katalan politikacıları da nasibini almış ve politikacıların birbirleri arasındaki gizli anlaşmaları da ortaya çıkmıştı. Durum böyleyken şu anki Katalan hükümetinin ayrılma politikaları biraz daha anlam kazanmaya başlıyor.

Peki konumuz olan dil bu resimde nereye oturuyor? Dilin iki amacı vardır, biri pratik olarak iletişim kurmak, diğeri ise kültürün aktarılmasında ve yaratılmasında araçtır. Dolayısıyla yüzyıllar

boyu süredir bu "birliktelik" içinde Katalanca'nın politik araç olarak kullanılmasının hizmet ettiği tartışma aslında "ayrılma" tartışmasıdır ve "ayrılma" isteğinin nedeni elit sınıfın ekonomik çıkarlarıdır.

Kişisel olarak benim devletlere diyecek sözüm yok, ister hep bir arada ister ayrı olsun devlet devlettir ve politikası tahakkümcü ve sömürücüdür. O yüzden "bağımsız" devlet olmayı iyi bir yere koyarak konuşmayacağım. Az önce bahsettiğim tarihi ve ekonomik nedenlerden dolayı yapılmak istenenin Avrupa Birliği üyesi olarak demokratikleşme yolunda iyi bir kurguyla bir hak ve ihlalleri mücadelesine büründürüldüğünü de söylemeden edemeyeceğim. Tabii Franko'nun yaptıklarının bu politikaya zemin tutmasını da es geçmiyorum.

Franko, diktatör olduğu süre boyunca bütün anarşist, sosyalist, komünist ve demokratik her türlü hareketi bastırması ve bu kişileri acımasızca öldürmüştür, İspanyollar da dahil. O dönemde İspanyolca'yı konuşmayan diğer bütün

topluluklar Franko'dan paylarını almışlardır. Katalanca konuşan Katalanlar da bundan kendi paylarına düşeni almışlardır.

Franko'nun ölümünden sonra yeniden yapılanan demokratik İspanya, Katalonya'ya otonomluğunu tekrar vermiştir. Ve bundan sonra ise Katalan partilerinin büyük çoğunlukla onayladığı dil politikası, 30 sene boyunca bastırılmış ve azaltılmış Katalanca konuşma seviyesini yeniden arttırmaya

odaklanmıştır.

Bu yönde bir çok yasa ardsıra çıkartılmıştır. Bu yasalardan bazıları çok ses getirmiştir. Örneğin bu yasalardan biri herhangi bir işyerinin menü ve açıklamaları Katalanca olmalıdır (isterseniz diğer dilleri de ekleyebilirsiniz), eğer değişiklik yapılmazsa işyeri sahibi ceza ödemelidir, bu yüzden sıradan kişiler "dil polisleri" olarak değişiklik yapmayan bu tür işyerlerini fişlemişlerdir ya da bir sinemada gösterilen filmlerin yarısının Katalanca olması zorunluluğuna dair yasa vardı, gerçi sinemacılar ve Katalonya'da yaşayan halk, bu yasayı büyük çoğunlukla boykot ederek devlete %50'lik Katalan filmi kotası zorunluluğu konusunda geri adım atmışlardır.

Şimdi Katalan "dil normalizasyonu" politikasının amacı, sadece Katalanca konuşma seviyesinin artırılmasıysa eğer bunun için seçilen yöntemlerin nasıl bir karşı ayrımcılık yarattığını göstermeye çalışacağım. Bu yüzden Katalan dil politikasının tek niyetinin söylendiği gibi olduğunu düşünmüyorum. Bunu anlamak için ise milliyetçi olmayan Katalanlar'ın görüşünü almak yeterli ya da ayrımcılık konusundaki sağ duyunuza güvenmek.

Örneğin tartışmanın en alevlisi eğitimde yaşanıyor. İlk okul eğitimi sadece Katalanca dilinde, orta okul-lise eğitimi haftalık 2-3 saat "seçmeli" İspanyolca

opsiyonu ile yapılıyor ki bir İspanyolca dersi olarak değil, diğer ders aktivitelerinde konuşulmak üzere. Gelin görün ki ne ilk okul öğrencilerini tamamı ne de orta-okul lise öğrencilerinin tamamı Katalan değil, "haklı" olarak veliler sayıca Katalanlardan fazla olan çocuklarının yasalarda da çift dilli toplum olarak tanımlanmış bölgesinde ve "resmi diller"den biri olan İspanyolca'da yani kendi ana dillerinde eğitim almasını istiyor lakin Katalan hükümeti vermemekte direniyor. Orta okul-lise

seviyesindeki yasalarda korunan seçmeli İspanyolca derslerinin geçen sene bir anda buharlaşırverdiğine tanık oluyoruz. Konunun, bütün bölgelerin hükümetlerinin üstünde olan Anayasa Mahkemesi'ne taşınması ve mahkemenin bu uygulamanın anayasaya aykırı olduğu ve herkesin anadilinde eğitim hakkı olduğu maddesi gereğince derslerin geri konulması yönündeki kararına rağmen Katalan Hükümeti kararı duymamazlıktan gelmekte ve henüz hiçbir değişiklik yapılmamakta. Peki okulda Katalanca konuş(a)madığı için hem öğretmenler hem diğerleri tarafından dışlanan çocukların ve velilerinin durumları ne olacak? Üstüne üstlük bu resmin içine sayıca çokca olan

Birçok Katalan İspanya'nın kendilerini sömürdüğüne inandığı için ayrılmak istiyor. İspanyol ve Katalan elitleri ise halklarını anlaşmalı bir biçimde sömürmektedirler.

ve İspanyolca konuşup anlayabilen Güney-Amerikalı göçmenlerin çocuklarını sokmadık bile daha. Bir de bugünlerde tartışılan, ilkököl eğitiminin Katalanca ve İngilizce olması yasa taslağı önerisi de cabası. E hani diğer resmi dil, İspanyolca'ya n'oldu?

Sanki bir tür oç alma politikası güdüldü; Katalan hükümetinin

ulusalci politikalarının yarattığı karşı-ırkçılığa karşı çıkan sesleri ise ya bizim yakından bildiğimiz, Katalansa "vatan haini", Katalan değilse de Franko dönemine gönderme yaparak ve yaşatarak İspanyol faşisti yaftası yapıştirilip sindirmek kolaylıkla yapılabiliyor. Yabancıysanız da asimilize edilmiş azınlıkların kimliklerini geri kazanma çabasını anlamayan ve hor gören olarak bir kenara itiliyorsunuz.

Gerçi bu dil politikasına ciddi paralar harcayan Katalan hükümetinin dışarıya dönük de ciddi "çalışmaları" mevcut ve bu "çalışmalar" sonucunda büyük bir yabancı kamuoyu Katalonya'nın ayrımcı ve ırkçı olmaya başlayan politikalarının farkında olmayarak bu politikaları destekliyor. Oysa ki bu eleştirilerin tek bir derdi var, Katalanca'yı "promote" (teşvik) ederken (etme demiyor kimse) diğer dilleri ki burada bahsi geçen ve resmi dil olan İspanyolca'yı yasaklayarak ve öteleyerek karşı ırkçılık yaratma. Çünkü burada sadece Katalanca konuşanlar yaşamıyor. Zaten bu ayrımcılıktan en çok nasibini alanlar da Katalanca konuşmayı seçmemiş olanlar ki, bunlara Katalanlar da dahil.

Dilin en başta söylediğimiz pratik rolü olan iletişim kurma aracı olmasına dönecek olursak, buradaki herkes birbirine ister Katalanca olsun ister İspanyolca olsun, iletişim kurma araçlarına sahipler ve ulusalci duygular için içine karışmamışsa herkes birbirine istediği dilde konuşmaktan gayet de memnun. Çift dilliliğin zenginliğinin belki de kaygısızca yaşadığı tek yer. Ama kalkıp okulda, okul yönetiminin bütün yan çizmelerine karşı hala diretip "bu benim hakkım" diyerek "çocuğumun İspanyolca seçmeli dersini almasını istiyorum" dediğinizde adının, hükümetin "ilgili birimi"ne "izin" amaçlı gönderilmek üzere bir listeye eklenerek ve bu listenin kaç yıl sonra çocuğunuzun iş bulması sırasında ya da başka bir şeyde kullanılır korkusuyla listeden silmek zorunda kalıyorsanız bu "politika" da ciddi bir yanlışlık var demektir. Bu tür örnekler o kadar çok

ki! Son dönemlerde artan Katalan üniversitelerindeki Türk öğrencilerin sayısı ve yaşadıkları Katalan dili ayrımcılığı nedeniyle desleri bırakmak zorunda kalmaları belki biraz Katalonya'nın bir gül bahçesi olmadığını Türklerin de duymasına neden olabilir.

KATLEDİLEN MASUMİYETLER

Evrım Yılmaz

Anlam verebilmek çok zordur ama masumiyet katledilir bizim oralarda. Eli silahlı, bombalı, biber gazlı dolaşır bizim oralarda kirlenmiş

sığdırabilecek kadar temiz yüreğiyle adımlar bu haksızlıklar ülkesinde, olup bitenden habersiz. Savaş nedir bilmez, oyun zanneder ölümleri, oyuncak sanır silahları, bombaları. Büyüklerinden öğrenir hayatı, sevmeyi, nefreti, paylaşmayı, bencil-

masumiyet katledilir bizim oralarda. Eli silahlı, bombalı, biber gazlı dolaşır bizim oralarda kirlenmiş büyükler. Ağzından kan, nefret, ölüm, inkar, imha dökülür ülkeyi yöneten kirlenmiş büyüklerden.

Nasıl yaşasın çocuk hayallerini, nasıl oynasın oyunlarını, nasıl mutlu olabilsin, nasıl geleceğe umutla bakabilsin bu kirlenmiş ülkede ve kirlenmiş beyinlerle ?

Saymak istiyorum herbirinin ismini ama sığmaz ki bu sayfaya! Anlatmak istiyorum miniklerin koca hayallerini ama sığmaz ki bu gazete! Haykırmak istiyorum öfkemi ama yetmez ki sesim!!!

Bu çocuklar bizzat devlet tarafından hedef alınarak öldürüldüler; terörist ilan edilen, kaçakçı olduğuna hükmedilerek vurulan, ana-babalarıyla birlikte götürüldükleri karakollarda öldürüldüler. Evlerinin dibinde, yine uluorta talim yapan askerlerin kurşunlarıyla, atılan gaz bombalarıyla, dur ihtarına uymadıkları gerekçesiyle, üstlerinden panzerlerle geçerek, askeri mühimmatları çocukların oyuncakları yapan devletin eliyle öldürüldüler, parçalandılar; Uğur Kaymaz, Mehmet Nuri Çoban, Enver Turan, Mirza, Mehmet, İrfan, Çiçek, Hacı, Kerem, Huri, Liluz, Hazal, Bebek Bedir, 18 aylık bebek Mehmet Uytun gibi. Ceylan, Rujıyan, Edanur Avcı gibi, Canan Saldık gibi. Yahya Menekşe, Diren Basan gibi ve daha niceleri.

Hele bir de yaşamları ve ruhları katledilmiş, kolları kameralar önünde kırılan, taş attı diye uzun yıllara mahkum edilen cezaevindeki çocuklar ve onlara hayat veren kutsal anelerin acısı, isyanı ve feryadı var ki o da apayrı bir travma. Daha kısa bir süre önce Hakkari de, polisler tarafından gözaltına alınan küçük bir çocuğun annesinin, yavrusunu katillerin elinden kurtarma çabası, adeta aklı, yüreği durmuş, taş gibi kesilmiş polisler haykırışı, acaba çocuğumu sağsalım geri alabilecek miyim

Anlam verebilmek çok zordur ama masumiyet katledilir bizim oralarda. Eli silahlı, bombalı, biber gazlı dolaşır bizim oralarda kirlenmiş büyükler. Ağzından kan, nefret, ölüm, inkar, imha dökülür ülkeyi yöneten kirlenmiş büyüklerden.

büyükler. Ağzından kan, nefret, ölüm, inkar, imha dökülür ülkeyi yöneten kirlenmiş büyüklerden.

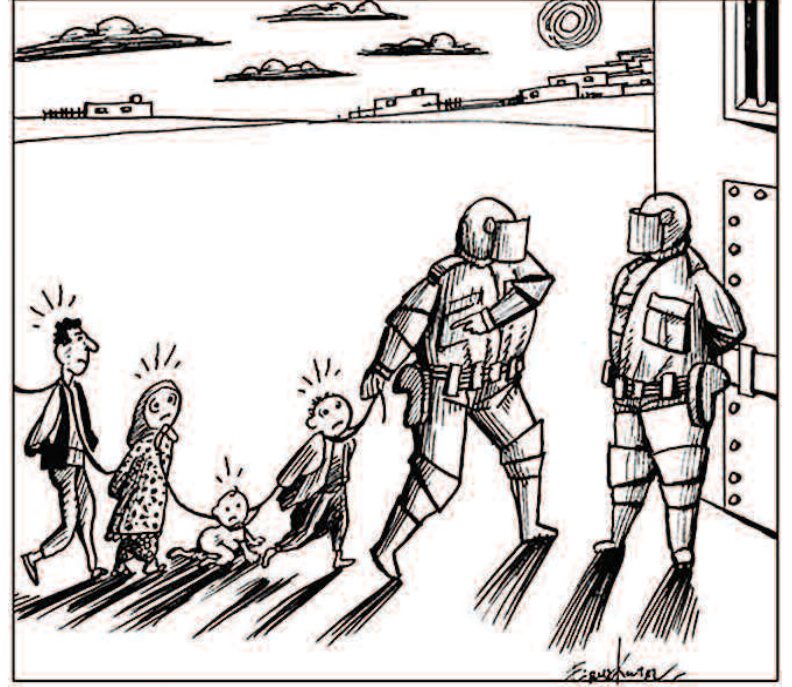
Son 25 yılda 459 Kürt çocuk öldürüldü. Başbakan'ın "çocuk da olsa kadın da olsa gereği neyse yapılacaktır" emri, çocukların neden katledildiğini ve sorumlusunu gösteriyor. Devlet, AKP polisi öldürüyor, siyaset, kamuoyu izliyor, yargı akıyor.

Birçok kişi çocuk sahibi olmak ister, yaşamı, hayatı şenlensin ister. Çocuk böyle bir şeydir. Hayattır, candır, gelecektir. Bu yüzden ona iyi bakar ve sınırsız sevgiyle, korur ve büyütür geleceğini. Çocuk ayrımı yapılmaz, hepsi masumdur henüz çünkü. Kirlenmemiştir daha. Minicik adımlarıyla ve dünyayı içine

liği, hoşgörüyü, intikamı, yaşatmayı ve öldürmeyi. İşte bundandır çocuğun masumiyeti, temiz yüreği ve yaşam tutkusu. Evet, yaşamın güzelliğini, görünmeyen derinliğini daha iyi bilir ve daha iyi yaşar biz kirlenmiş büyüklerden.

Anlam verebilmek çok zordur ama

TEŞEKKÜR
AŞİTİ BARIŞ'a katkılarından dolayı
barışseverler,
Hidayet Kurt, Süleyman Karakaş ve
İbrahim Karafakioğlu ile
Efes Kebab Porstmouth'a
teşekkür ederiz.

endişesiyle panzerin önünde kendini siper etmesi... O görüntüler kolay kolay hafızalardan silinecek gibi değil. Bu görüntüler bana Filistin'i hatırlattı. Görüntü aynı, yine bir çocuk İsrail askerlerinin elinde ve çocuğunu o canilerden kurtarmak isteyen, direnen bir anne.

İHD Diyarbakır Şubesi Çocuk Komisyonunun 2010 yılı araştırmasına göre son 25 yılda 459 Kürt çocuk öldürülmüş. Başbakan'ın "çocuk da olsa kadın da olsa gereği neyse yapılacaktır" emri, çocukların neden katledildiğini ve sorumlusunun kim olduğunu çok açık bir şekilde göstermektedir. Devlet, AKP polisi öldürüyor, siyaset, kamuoyu izliyor, yargı akıyor. Bu yaşananlar bölgenin kaderidir, özgünlüğüdür denilerek

doğallaştırılıyor ve AKP Hükümeti bu katliamları durdurmadığı gibi katilleri de koruyor. Başka ülkelere "çocukları katlediyorsunuz" diyebilme riyakarlığını göstermekten utanmayan AKP Hükümeti, tarihe çocuk katili hükümet olarak geçmiştir artık. Bu yüzden bu çocuk katilinin istifa etmesi ve uluslararası düzeyde yargılanması gerekmektedir.

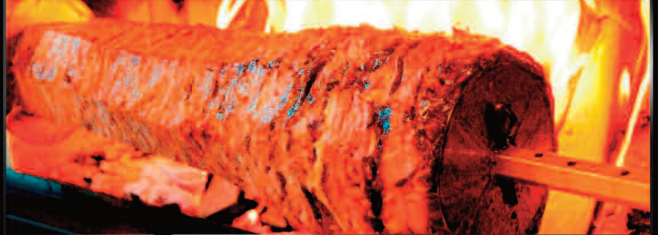
4 Haziran Uluslararası Çatışma Kurbanı Masum Çocuklar Günü. Bu gün vesilesi ile küçük ve masum bedenleri bir kez daha anmak isterim. Her günün çocuk günü olması ve dünyanın her yerinde çocukların savaşlardan ve şiddetten korunması vicdan sahibi her insanın görevidir.

Unutmayalım ki, seyirci kalmak bu suçta ortak olmak demektir.

ROYAL DÖNER

ROYAL DÖNER AG
Produktion Schweiz
St. Gallerstrasse 188 | CH - 8404 Winterthur
Tel. +41 (0)52 233 02 00 | Fax. +41 (0)52 233 72 00 | info@royaldoener.com

WWW.ROYALDOENER.COM

YAŞAYAN ÇINAR: VEDAT TÜRKALİ “Ülkede yeni bir kardeşlik dönemi açmak gerekiyor”

Şu aşamada mümkün mertebe şu öldürme, öldürüşme aşamasının kapatılması gerekiyor.
Türke de düşen bu, Kürde de düşen bu!..”

Selda Aksoy

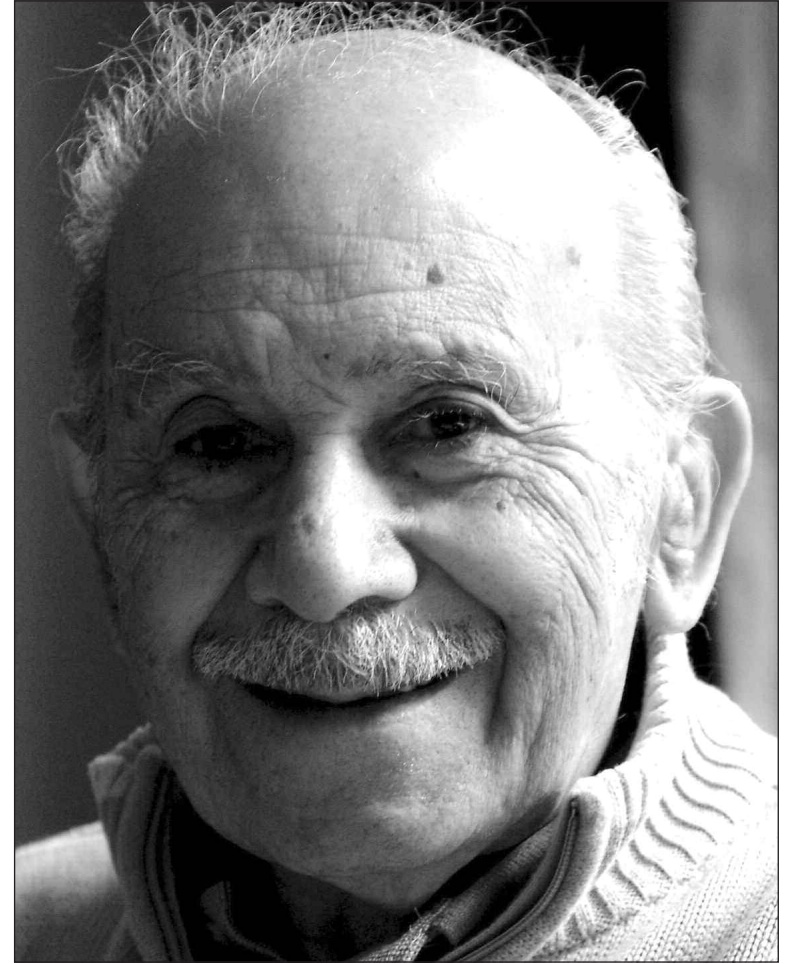
Geçtiğimiz günlerde Londra'yı ziyaret eden asrımızın yılmaz sosyalisti, düşün adamı, romancı, senarist, barış aktivisti Vedat Türkali'yle Britanya Barış Meclisi (BBM) olarak bir söyleşi gerçekleştirdik. Barış meselesi ve içinde bulunduğumuz siyasi süreç hakkında görüşlerine başvurduğumuz Türkali hayat karşısındaki duruşu, bakış açısı ve müthiş hafızasıyla duruşu ve görüşleriyle hem bize

Bazı yazarları var, İngilizce yazıyorlar ve Hindistan edebiyatı yaptıklarını sanıyorlar. Ben inanmıyorum onlara çünkü bir milletin kendi olaylarını yaşamaları farklı, zaten onların çoğu da burada Londra'da emperyalist kurumlarda eğitiliyorlar. Londra'yı İngilizce tekrarlıyor veya İngilizce gözünden bir anlamda, tabii farklı yazabilecekler de var, olmuştur da. Tabii onların içinden Hintçe yazan büyük şair de var.

rum. Bu etkili bir yol. Ama bunu sokak kavgalarına, lümpen saldırılara dönüştürdüğünüz anda çok şey kaybediyoruz. Ama bu bir anlamda da Gandhizmi mi savunacağız, ben Gandhizme yandaş olamam. Ama bugünkü özel durumda Kürtlerin sivil itaatsizlik davranışları öldürüşmeye karşı iyi bir alternatiftir ve etkili olacaktır inaniyorum ben.

Bizim toplumda barışın dilini-kültürünü geliştirmek gerçekten çok zor. Bu sorunu aşma konusunda neler önerirsiniz?

Bunu sizler pratikte benden iyi bileceksiniz. Benim söyleyeceğim şeyler çok genelde yuvarlak şeyler. Ben size sormalıyım: Ne yapıyorsunuz? Hangi yolları buldunuz, ne uyguluy-

tırmıyor. Ne diyorsunuz bu duruma?

Tabii çelişkili bir toplum. Ben aşağı-yukarı 75 senedir, Türkiye'de Türkiye'yi yaşadım. Ben Kemalist kuşağın herşeyini yaşadım gördüm. Her zaman da çok kötü oldu bizim için şartlar. Ben hayatımda ilk defa bu kadar rahat söyleyebiliyorum, emin olun, herşeye rağmen. Ama bu demek değildir ki Türkiye'de herşey çözüldü. Bu aldatıcı bir görüntü olur, kapılmak olur ona. Evet daha rahat konuşabiliyoruz ama çözmemiz gereken konular da, sorunlar da daha ağır basıyor. Müthiş kan akıyor; bunu durdurmamız lazım. Kardeşlik ilkeleri çiğneniyor bunu ayağa kaldırmamız lazım. Yani elde ettiğimiz bu özgürlüğü hangi yolda, nasıl kullanacağız, bu önemli. Bunun ticaretini yapanlar da var, değil mi? Ha ondan da çekinerek belli bir yol çizeceğiz kendimize.

Herkes kendi yeteneğince birşey

yanaşmadım, hiçbir zaman da ödün vermedim. Bülent Oran var, senaryo yazarı. Günün adamıydı o. “Ya abi dedi, sıkıntıda olduğunu biliyorum dedi, niye reddediyorsun” dedi? Bir iş teklif ettilerdi bana, yüklü de bir para verdiler.

“Bak Bülent” dedim, “ben namusumu korumaya çalışıyorum” dedim. “Ya abi biz kırk yıldır Galata'da çalışıyoruz, namusumuza birşey gelmedi” dedi. Namus dediğin şeyin adama göre hiç bir anlamı yok, al parayı git, o kadar.

Ben hiçbir zaman da yapmadım öyle bir tercih.

Biz hiçbir zaman namussuzlar kadar cesur ve namussuzlar kadar korkak da olamayız. Bakın diyalektiği var bu işin. Namussuz adamın korkusu olmaz ama namussuz adam aynı zamanda çok da korkar. Menfaatini kaybetmemek için vermeyeceği

Birytanya Barış Meclisi üyeleri Vedat Türkali ile....

hem de barış taraftarlarına güç veremeye, soluk olmaya da devam etti.

Vedat beyi gazetemiz Aşiti/Barış'ı size sunmak istiyoruz. Kürtçe ve Türkçe çıkan ilk barış gazetesi. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Bana hep soruyorlar, Kürt romanı yaz diye. Kürt romanı Kürtçe yazılmalı, mutlaka Kürtçe yazılmalı ve Kürtler yazmalı, Kürtler. Tabii ki çok iyi şeyler düşünüyorum tabii ki Kürtçe ve Türkçe kardeş iki dil. Kardeş halkın iki dili, dilleri olarak elbette ki çok şeyler ifade edebilir diller onlar. Dün açıkçası konuşmada millet olma hikayesi var, birtakım sosyolojik kalıplar, ben bir Kürt romanı, bir Kürt sineması, bir Kürt tiyatrosu olmalı diyorum; artık millet olmanın verimli noktası budur. Mesela uzun yıllar koloni olarak yaşamış Hindistan.

Dil önemli, ısrarla bunun üzerinde durmalısınız. Türkçe ve Kürtçe çıkması da çok önemli. Kürtlerden büyük bir kısmı asimile oldular. Adam ben Kürdüm diyor, Kürtçe biliyor musun diyorsun, bilmiyorum diyor. Baba senin benden ne farkın var? Dilini öğren, eser bırak, kitap yaz, gazete çıkar, dergi çıkar, sinema yap, ben onu diyorum.

Sivil itaatsizlik eylemleri hakkında ne düşünüyorsunuz hocam?

Şu aşamada mümkün mertebe şu öldürme, öldürüşme aşamasının kapatılması gerekiyor. Yeni bir kardeşlik dönemini açmak gerekiyor. Türke de düşen bu, Kürde de düşen bu. Eh o zaman elimizde silah olarak ne kalıyor? Sivil itaatsizlik. Ben senin bu yaptığın kanunu sen yaptın, bana sormadın, ben de buna saygılı olmuyorum.

orsunuz, değil mi? Ben bir yazarım 92 yaşında bir yazarım, köşemdeyim. Siz benden haber bekliyorsunuz. Haber sizden gelecek. Halkla yüz-yüzesiniz çünkü iki tarafta da bağı yanık analar var, kardeşler var, evlatlar var, babalar var. Bu sistem iki kardeş halkı birbirine öldürttü, bu acılık ortak yaşandı ama Türk tarafının devletin sahibi olmak gibi bir saçma iddiadan gelen burnu havadalığı oluyor. Bu her yerde böyledir. Ama onlar da artık gerçeği anlamaya-kavramaya başladılar.

Başbakanı mektup yazdım yolladım : 91 yaşında Marksist- Komünist-Sosyalist bir yazarım dedim, neden yazdın dediler. Alışsın dedim. Alışacaklar.

Bir yandan bazı şeyler değişiyor, tartışma kültürü geliyor ama diğer taraftan da şiddet dili tekrar

İki tarafta da bağı yanık analar var, kardeşler var, evlatlar var, babalar var. Bu sistem iki kardeş halkı birbirine öldürttü, bu acılık ortak yaşandı!..

yapar. Daha şeyler yapamaz mıydım, belki yapabilirdim ama imkanlarım buydu. Yaşamak için bazı şeyler yapmanız gerekiyor, onu da çözmek zorundasınız. Ben sinemada çalışırken devamlı olarak kendi ideolojik çizimde nasıl iyi şeyler yapabilirim. İşte Karanlıktan Uyananlar filmi, işçi filmi, grev filmi o zaman yaptık. Beni postaladılar Yeşilçam'dan. İş var, dediler ki: “vericez ama bizim dediğimizi yapacaksınız.” Çok da sıkıntıdaım o zaman, elimden geldiğince o işe

rezillik, fedakarlık yoktur. O da onu çürütür. Bizde hani “ne ölümden korkmak ayıp, ne de düşünmek ölümü” diyor ya Nazım... Tabii insanız, elbette korkarız ama korkuyorum diye bir işi yapmamak olmaz, gerekirse yapacaksınız.

Genel olarak Sola, Sosyalist Sola ne diyorsunuz?

Şimdi bak, bugün Kürdistan'da oylamayla genel seçim olsa sol iktidarda, hem de namuslu sol iktidarda.

Dünya Basın Özgürlüğü Sıralamasında 138'inci olmak!

Günay Aslan

'Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nün kökeni 3 Mayıs 1991'de Namibia'nın Windhoek kentinde UNESCO tarafından düzenlenen "Bağımsız ve Çoğulcu Afrika Basınının Geliştirilmesi" konulu konferansa dayanıyor.

Birleşmiş Milletler'in 1993 yılında almış olduğu karar sonucu 10 yıldır da kutlanıyor.

Basın Özgürlüğü Günü vesilesiyle

lunuyor.

Bu yıl da öyle oldu; küresel platform önemli etkinlikler icra etti.

Bu yıl da, 3 Mayıs'ta dünyanın dört bir yanında basın özgürlüğünün gereği ve önemi üzerinde durulan toplantılar, paneller, konferanslar yapıldı.

Bu etkinliklerde basın üzerindeki baskılara, sansüre ve antidemokratik uygulamalara karşı çıkıldı. Tutuklu

edildi.

Türkiye'yi yönetenler de 'günün anlam ve öneminden' söz ederek, basına övgüler dizdiler. Ne ki gerçek aşkına bağlı 57 gazeteci de bu yıl 3 Mayıs'ı içeride geçirdi. İçerideki gazeteciler Türkiye'yi yöneten siyasi iradenin pişkinliğini sanırım demir parmaklıklar arasında gülümseyerek dinledi!

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü

masından hükümetin de rahatsızlık duymasını ve çözüm üretmesini diliyoruz' çağrısını yaptı.

TGC'nin verdiği bilgilere göre Türkiye'de cezaevinde 67

Macaristan ve Romanya'ya da 'kötü not' veriyor.

IPI, 57 tutuklu gazeteciyle Türkiye'nin 2010 yılında İran ve Çin'i geçtiğini belirtiyor.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin verdiği bilgilere göre cezaevinde 67 gazeteci tutuklu bulunuyor. Ayrıca 2 bini aşkın gazeteci de yargılanıyor. Ayrıca 10 bin gazeteci de hakkında da soruşturma yürütülüyor.

3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü yıllık raporunu açıklayan IPI ise Azadiya Welat Gazetesi eski Yazı İşleri Müdürü Emine Demir'e verilen 138 yıl ağır hapis cezasını 'utanç verici' olarak nitelendirdi.

tüm dünyada çeşitli etkinlikler düzenleniyor! Çeşitli başkentlerde ve basın merkezlerinde günün anlam ve önemine binaen törenler, konferanslar, paneller yapılıyor, ödüller dağıtılıyor.

Görsel ve yazılı basınla ilgili her türlü konunun etraflıca tartışıldığı, özgür basının önemin vurgulandığı, küresel ölçekte raporların yayınlandığı 3 Mayıs Basın Özgürlüğü Günü, küresel bir platform haline gelmiş bu-

gazetecilerin serbest bırakılması, basın özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılması çağrıları yapıldı.

Basının özgürlüğü karnesi kötü olan, uluslararası basın özgürlüğünü izleme kurumları tarafından yakın takibe alınan Türkiye'de bir takım etkinlikler icra

Günü nedeniyle yaptığı açıklamada, "Basın özgürlüğü önünde artan engellerden, salt gazetecilik yaptığı için cezaevlerinde bulunan meslektaşlarımızın durumundan ve gazetecilere açılan davaların art-

gazetecinin tutuklu bulunuyor. Ayrıca 2 bini aşkın gazeteci de yargılanıyor. Üstüne üstlük 10 bin gazeteci de hakkında da soruşturma yürütülüyor.

Bunlara ek olarak sistematik olarak işten çıkarmalar, polisiye baskılar, yasaklamalar da artıyor. Bu yüzden zaten Türkiye basın özgürlüğü sıralamasında 127'inci sıradan 138'inci sıraya gerilemiş bulunuyor.

3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü vesilesiyle yıllık raporunu açıklayan Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI) ise Azadiya Welat Gazetesi eski Yazı İşleri Müdürü ve İmtiyaz Sahibi Emine Demir'e verilen 138 yıl ağır hapis cezasını 'utanç verici' olarak nitelendiriyor.

2010 yılında dünyada 102 gazetecinin öldürüldüğünü açıklayan IPI Avrupa'daki bazı ülkeleri ise "sorunlu çocuklar" olarak landırıyor ve Türkiye'yle birlikte

Türkiye 57 gazetecinin hapsediği, 2 bininin yargılandığı, 10 bininin kovuşturmaya uğradığı, gazetelerin kapatıldığı, gazetecilerin sistematik olarak işten atıldığı, internet erişimin yasaklandığı ve Kürt gazeteci cinayetlerinin aydınlatılmadığı bir dönemde Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nü kutladı. (!)

Karanlık tablo alternatif basının karşı karşıya kaldığı baskının boyutunu gösteriyor.

Her türlü şiddete, sansüre, tehdit ve şantaja rağmen gerçek aşkıdan, basın onuru ve ahlakından taviz vermeden insanlığın sesi, soluğu ve ortak vicdanı olma yolunda ilerleyen alternatif basının Dünya Basın Özgürlüğü Günü kutlu olsun.

Gerçek aşkına bağlı gazetecilere de aşk olsun...

Gazeteci Necati Abay'a 18 yıl 9 ay hapis cezası

Tutuklu Gazeteciler Dayanışma Platformu Sözcüsü olan 'Necati Abay'ın hukuk dışı yöntemlerle mahkum edilmesi protesto eden bir grup aydın, cezanın kanıt olmadan kanaatlere dayanarak verildiğini belirttiler.

Atılım Gazetesi yazarı, 'Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu' sözcüsü Necati Abay, Marksist-Leninist Komünist Partisi (MLKP) davası çerçevesinde İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 18 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırıldı. Mahkemenin gerekçeli kararında Abay'ın MLKP yapısı içinde hücrelerinin koordinasyonundan sorumlu olduğu ileri sürülüyor. Ancak, Necati Abay'a bu cezanın Atılım gazetesindeki yazarlık faaliyeti, Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu sözcüsü olarak sekiz yıldır yürüttüğü etkili çalışma ve bir aydın olarak çeşitli imza kampanyalarında oynadığı merkezi rol dolayısıyla verildiği açıklanıyor. 'Ankara, Düşünceye Özgürlük Girişimi'nce www.gercekinatcidir.blogspot.com adresindeki web sitesinde imzaya açılan 'Kanıt yok, kanaat var' başlıklı açıklama şöyle:

"Birincisi, kararın gerekçesinde tam tamına şöyle denmektedir: "saniğin yasadışı MLKP örgütünün emir ve kumandaya haiz üyesi olduğu konusunda tam bir kanaat oluşmuş ise de; dosya kapsamında işlenen eylemlerle doğrudan bağlantısı ve iştiraki tespit edilemediği anlaşıldığından..." Görüldüğü gibi, mahkeme,

Necati Abay'ın örgütle "doğrudan bağlantısı ve iştiraki" olduğunu tespit edememiştir. Sadece bu yönde bir "kanaat oluşmuş"tur. Yani ceza kanıt olmaksızın, kanaat temelinde verilmiştir.

İkincisi, Abay'ın yargılanması için gösterilen tek delil, bir zanlının avukatının bulunmadığı bir süreçte verdiği ifadedir. Zanlı daha sonra mahkemede ifadesinin işkence altında alındığını, ama ayrıca Necati Abay'ı tanımadığı için onun hakkında zaten hiçbir şey söylememiş olduğunu açıklamıştır.

"Bombalama eylemlerinin haberini yaparsanız başımız beladan

kurtulmaz. Böylesi haberler devam ederse Necati Abay, seni her an tutuklatabiliriz. Ne zaman tutuklatacağımıza biz karar vereceğiz." Buradaki mantık çıplaktır: Abay, Atılım gazetesinin yayın politikası dolayısıyla polis tarafından otosansüre zorlanmaktadır. Bunu reddettiği içindir ki hakkında bir komplo kurulmuştur. Yani Abay'a ceza, gazeteciliğine cezadır.

Üçüncüsü, Atılım gazetesini yazarlığından bir aydın olarak çeşitli kitlesel kampanyalara kadar herkesin gözü önünde faaliyet gösteren bir yazarın "hücrelerini koordinasyonundan sorumlu" olarak görev yapması, her türlü gerçekçi değerlendirmeye aykırıdır.

Son dönemde başka gazetecilere verilen muazzam cezalar, durumun vahim bir noktaya doğru ilerlediğini gösteriyor: Azadiya Welat gazetesinin sahibi Vedat Kurşun'a 166 yıl, aynı gazetenin diğer sahibi Emine Demir'e 138 yıl, Atılım gazetesini eski sahibi Hatice Duman'a müebbet hapis cezası verilmiştir.

Biz aşağıda imzası olanlar, gazetecilere yönelen bu baskının bir örneği olarak Necati Abay'ın hukuk dışı yöntemlerle 18 yıl 9 ay hapse mahkum edilmesini vahim bir gelişme olarak görüyor, gazetecilere özgürlük tanınmasının halkın haber alma özgürlüğünün sağlanması anlamına geldiğini vurguluyoruz..."